

Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ἹΕΡᾶΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ
ΜΟΝΗΣ Ὅσιου Γρηγορίου Ἀγίου Ὄρους

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ἜΤΟΣ 1982 ΑΡΙΘΜ. 7

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόρου τοῦ Ἀγωνύμου Ὄρους. Εἰς κοινήν ἀπάντων τῶν Ὁρθοδόξων ὠφέλειαν.

★

Περιέχον κείμενα Ὁρθοδόξου δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας, ὡς καὶ κείμενα περὶ Ὁρθοδόξου μοναχισμοῦ, νήψεως καὶ νοεράς προσευχῆς, κατὰ τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει παράδοσιν, δι' ὧν ἡ καρδιά τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται εἰς πόθον Χριστοῦ.

★

Δαπάνη καὶ προνοία τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ συνεργασία καὶ ἐτέρων εὐλαδῶν λογίων ἀγιορειτῶν Πατέρων.

Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρός ἡμῶν ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ ΠΑΛΑΜΑ, λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον Κοίμησιν τῆς πανυπεράγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας.

Τῆ σημερινῇ μου ὁμιλία πρὸς τὴν ἀγάπη σας τὴν ὑποκινεῖ ἓνας πόθος κι ἓνα χρέος, ὄχι μόνο ἐπειδὴ θά εἰσάγω λόγῳ σωτήριῳ στὴ φιλόθεο ἀκοή σας καὶ θά θρέψω ἀκούθως τίς ψυχές σας — ἄλλωστε κάτι τέτοιο καὶ τό θέλω, ἐξ αἰτίας τῆς ἀγάπης μου σέ σᾶς, καί μοῦ ἀρμόζει κατὰ τοὺς ἱερούς θεσμούς — ἀλλά καὶ ἐπειδὴ τό θεωρῶ χρέος μου καὶ πόθο ἀπό ὅ,τιδὴποτε ἄλλο νά διηγηθῶ καὶ νά ἐξυμνήσω μέσα στήν Ἐκκλησία τὰ μεγαλεῖα τῆς Ἀειπαρθένου καὶ Θεομήτορος. Μά ὁ πόθος εἶναι διπλάσιος, καί μέ ἀνεβάζει, μέ παρηγορεῖ, μέ προτρέπει. Ἀλλά τό ἀπαραίτητο τοῦ χρέους μέ βιάζει, ἐνῶ ὁ λόγος δέν μπορεῖ νά κάνει πρόσβαση στά ὑπέρλογα, ὅπως τό μάτι δέν μπορεῖ ν' ἀντικρῦσει ἀτενῶς τόν ἥλιο. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἀδύνατο ν' ἀφηγηθοῦμε τὰ ὑπέρλογα, μά εἶναι δυνατό νά τὰ ὑμνήσουμε λόγῳ τῆς φιλανθρωπίας αὐτῶν πού ὑμνοῦνται, μποροῦμε νά μὴν ἀγγίζουμε καθόλου τὰ ἀνέγγιχτα, καὶ νά ἀποδώσουμε συγχρόνως τὴν ὀφειλή μέ τοὺς λόγους, καὶ νά προσφέρουμε πάλι μέ τοὺς κατὰ δύναμιν ὕμνους τόν πόθο πρὸς τὴ Θεομήτορα. Ἐὰν λοιπόν εἶναι τίμιος ὁ θάνατος τῶν ὁσίων, καὶ «μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων», πόσο μᾶλλον μᾶς ταιριάζει νά ἐξυμνήσουμε μέ τὰ

μεγαλύτερα ἐγκώμια τῆ μνήμη τῆς τῶν ἁγίων ἁγίας, διὰ τῆς ὁποίας προῆλθε ὄλος ὁ ἁγιασμός στους ἁγίους; Ἐννοῶ ἀσφαλῶς τῆ μνήμη τῆς Ἁειπαρθένου καί Θεομήτορος. Αὐτό λοιπόν κάνουμε στή σημερινή ἑορτή, καί τιμᾶμε τὴν ἁγία τῆς κοίμηση ἢ μεταβίωση πού ἔγινε σήμερα, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Παναγία, «βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένη», ὑπερῆλθε ἀσυγκρίτως καί τοὺς ἀγγέλους καί τοὺς ἀρχαγγέλους καί ὅλες τίς ὑπερκόσμιες δυνάμεις πάνω ἀπ' αὐτούς μέ τὴν ἐγγύτητα πρὸς τὸν ἐπὶ πάντων Θεό, καί μέ τὰ θαύματα πού γράφτηκαν προαιωνίως καί τελεσθήκαν σ' αὐτήν. Διότι γιὰ χάρη τῆς εἰπώθηκαν θεῖες προφητεῖες θεολήπτων προφητῶν. Γιὰ χάρη τῆς ἔγιναν θαυματουργίες πού προφανέρωναν τὸ μελλοντικό μέγα θαῦμα τῆς οἰκουμένης, δηλαδή τὴν ἴδια τὴν Ἁειπαρθενο Θεομήτορα. Γιὰ χάρη τῆς ἔγιναν μεταβολές γενῶν καί πραγμάτων, πού προετοίμαζαν τὸ τέλος τοῦ δικοῦ τῆς καινούργιου μυστηρίου.

Γιὰ χάρη τῆς ἐτέθησαν θεσμοὶ Πνεύματος, πού προδιατυπώνουν πολυτρόπως τὴ μέλλουσα ἀλήθεια. Καί τέλος τῶν πραγμάτων, ἢ μᾶλλον ἀρχή καί ρίζα τῶν ἐπέκεινα θαυμάτων εἶναι ἡ τελεσφόρος ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰωακείμ καί τὴν Ἄννα, δηλαδή πρὸς τοὺς τότε τελείους στὴν ἀρετή, ὅτι θά γεννήσουν σέ βαθειὰ γεράματα, θά ἀναζωογονηθοῦν οἱ ἄγονοι, καί ὅτι θά γεννήσουν αὐτὴν πού θά γεννήσει ἀσπόρως ἐκεῖνον πού γεννήθηκε προαιωνίως ἀπ' τὸ Θεό Πατέρα ἀχρόνως. Ἀκολουθεῖ πάλι μιὰ εὐχή ἀπὸ τοὺς παραδόξως γεννήτορες ὅτι θά ἀνταποδώσουν τὸ ἴδιο τὸ δεδομένο τέκνο παραδοξότερα στὸν δοτῆρα. Μ' αὐτὴ τὴν ἐπάξια εὐχή πραγματώνεται ἐξαίσια μετοίκηση τῆς Θεομήτορος ἀπὸ βρέφος ἀκόμα ἀπ' τὸν οἶκο τοῦ πατέρα στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, παράδοξη διαμονή γιὰ πολλὰ χρόνια στὰ ἴδια τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, κι ἐκεῖ χορηγία τροφῆς ἀπορρήτου διὰ τῆς ἐπιστασίας τοῦ

αγγελου, τήν όποία τροφή οϋτε ό 'Αδάμ δέν έφτασε νά γευτεῖ. 'Επειδή δέν θά ξέπεφτε άπ' τή ζωή, όπως δέν ξέπεσε αϋτή ή Πάναγνος, μολονότι βέβαια γιά χάρη του και γιά νά άποδειχθεῖ πώς ήταν άπόγονός του, ύπέκυψε γιά λίγο στό νόμο του θανάτου, όπως ό υίός της. Μά τώρα αϋτή μετέβη άπ' τή γη στόν οϋρανό.

Μετά άπό τήν άπόρρητη έκείνη τροφή, γίνεται μυστικωτάτη μνηστεία οικονομίας σέ αϋτή τήν Παρθένο, και παράδοξος χαιρετισμός ύπέρλογος άπό άρχάγγελο πού κατέβηκε άπό άνω, και Θεοϋ μηνύματα και προσφωνήσεις άντίστροφα τής καταδίκης τής Εϋας και του 'Αδάμ, και θεραπευτικά τής δικής τους κατάρας, πού τή μεταστρέφουν σ' αϋτή τήν εϋλογία. Διότι έπεθύμησε τό μυστικό κάλλος τής 'Αειπαρθένου αϋτης ό του παντός βασιλεύς, καθώς ό Δαβίδ προεφώνησε, και «κλίνας τους οϋρανούς κατέβη», και τήν έπεσκίασε, και άκόμα περισσότερο κατοίκησε μέσα της ή ένυπόστατη Δύναμη του 'Υψίστου. Μά δέν έδειξε τήν παρουσία του διά γνώφου και πυρός, όπως στό θεόπτη Μωϋσή, οϋτε διά λαίλαπος και νεφέλης, όπως στόν προφήτη 'Ηλία, αλλά άμεσα, χωρίς κανένα παραπέτασμα, ή του 'Υψίστου Δύναμη έπισκιάζει τήν πανυτέραγνη και παρθενική κοιλία, χωρίς νά ύπάρχει τίποτα άνάμεσα, οϋτε άέρας, οϋτε αϊθέρας, μήτε κάτι αισθητό ή υπεραισθητό. Αϋτό πλέον δέν είναι έπισκίαση, αλλά άπεναντίας ένωση.

Κι επειδή συμβαίνει πάντα αϋτό πού σκιάζει νά άποτυπώνει τή μορφή και τόν τύπο του στό έπισκιαζόμενο, δέν έγινε μόνο ένωση, αλλά και μόρφωση στην κοιλία. Και αϋτό πού μορφοποιήθηκε άπό τά δύο, άπ' τή δύναμη του 'Υψίστου κι άπ' τήν Παναγία εκείνη και παρθενική κοιλία, ήταν Λόγος Θεοϋ σαρκωμένος. 'Ετσι έσκήνωσε μέσα της άπορρήτως, και προήλθε άπ' αϋτήν σαρκοφόρος ό Λόγος του Θεοϋ, και «έπί γης ώφθη και τοῖς άνθρώποις συνανε-

στράφη», θεοποιώντας τή φύση μας, και χαρίζοντάς μας, κατά τό θεῖο Ἀπόστολο, ὅλα ἐκεῖνα, «εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύβαι». Καί αὐτό εἶναι τό ὑπερφυές ἐγκώμιο, καί ἡ ὑπερένδοξη δόξα αὐτῆς τῆς ἀειπαρθένου, τήν ὁποία ἀδυνατεῖ νά κατανοήσει κάθε νοῦς καί λόγος, ἔστω κι ἄν εἶναι ἀγγελικός.

Ἄλλά ποιός λόγος θά μπορέσει πάλι νά διηγηθεῖ τά μετά τόν ἀπόρρητο τοκετό; Συνεργοῦσε καί συνέπασχε μέ τήν δι' αὐτῆς ὑποποιό κένωση τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, σὺνδοξαζόταν, συνυψωνόνταν δικαίως μαζί του, συμμετέχοντας πάντα στίς ὑπερφυεῖς προσθήκες τῶν μεγαλειῶν. Ἄλλά καί μετά τήν ἄνοδο τοῦ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντος στούς οὐρανοῦς, ἀνταποκρινόταν μέ καρτερικές καί ποικιλόμορφες ἀσκήσεις σέ ὅσα ὑπέρνοα καί ὑπέρλογα μεγαλεῖα ἐπιτέλεσε σέ αὐτήν ὁ υἱός της. Αὐτή μόνο ἦταν στήριγμα ὄλων καί συνάμα παρηγορία, μέ τά λόγια, μέ τήν ὄψη, μέ τή πολύμορφη διακονία στό Εὐαγγελικό κήρυγμα, μέ τίς προσευχές καί τίς φροντίδες γιά ὅλο τόν κόσμο, καί μέ τίς προτροπές καί νουθεσίες της πρὸς τοὺς θεοκῆρυκες σέ ὅλα τά πέρατα τῆς γῆς. Ἔτσι ἀσκοῦσε βίῳ ὑπέρμετρα ἀγωνιστικό, καί πολιτεία πέρα ἀπ' τό νοῦ καί λόγο. Γιαυτό λοιπόν κι ὁ θάνατός της ἦταν ζωηφόρος, πού τήν μεταβίβασε σέ οὐράνια κι ἀθάνατη ζωή, καί ἡ μνήμη του εἶναι χαρμόσυνη ἑορτή καί παγκόσμια πανηγυρίς, ὄχι μόνο ἀνανεώνοντας τή μνήμη τῶν θαυμάτων τῆς Θεομήτορος, ἀλλά καί προσθέτοντας τήν κοινή καί καινή συνδρομή τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων ἀπ' ὅλα τά ἔθνη στήν ἱερωτάτη κηδεῖα της, τοὺς θεοφαντορικούς ὕμνους τῶν θεολήπτων ἐκείνων γιά χάρη της, τίς ἀγγελικές ἐπιστάσεις καί περί αὐτήν χοροστασίες καί λειτουργίες, μέ ἀγγέλους πού προέπεμπαν, ἀκολουθοῦσαν, συνέπρατταν, ἀνταπέδιδαν, βοηθοῦσαν, βοηθοῦντο καί συνεργοῦσαν μέν καί συνέψαλλαν μέ ὅλη τή δύναμή τους μέ ὄσους ποι-

κιλοτρόπως τιμοῦσαν τό ζωαρχικό καί θεοδόχο ἐκεῖνο σῶμα, τό σωστικό φάρμακο τοῦ δικοῦ μας γένους, τό σεμνολόγημα ὄλης τῆς κτίσεως, ἐνῶ πολεμοῦσαν καί ἀντιτάσσονταν μέ ἀόρατα χέρια ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων πού ἐπενέβαιναν καί ἀντιτίθεντο μέ θεομάχα χέρια καί γνῶμες. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος Σαββαῶθ καί υἱός αὐτῆς τῆς ἀειπαρθένου ἦταν ἀοράτως παρών, καί ἀπέδιδε τήν ἐξόδιο τιμή στήν Μητέρα, ἡ ὁποία ἐναπέθετε τό θεοφόρο πνεῦμα της στά χέρια του. Μετά ἀπό λίγο, τό σύζυγο ἐκεῖνο σῶμα της μέ τό πνεῦμα της θά τό μετέθετε σέ ἀεῖζωο καί οὐράνιο χῶρο, ἐκεῖ ὅπου μέχρι τώρα βρίσκεται καί ὁ Κύριος εὐλόγα καί κατάλληλα ὡς ἀπαρχή. Πολλοί βέβαια ἀνθρώποι ἀνά τούς αἰῶνες ἀπόλαυσαν θεία εὐμένεια, δόξα καί δύναμη, ὥστε καί ὁ Δαβίδ νά λέει: «ἐμοί δέ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου, ὁ Θεός, λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ ἀρχαί αὐτῶν. Ἐξαριθμήσομαι αὐτούς καί ὑπέρ ἄμμον πληθυνθήσονται». Πολλοί ἀπέκτησαν πλοῦτο, κατά τόν Σολομώντα, καί «πολλαί θυγατέρες ἐποίησαν δύναμιν». Αὐτή ὅμως ὑπέρκειται καί ὑπερέβη ὅλους κι ὅλες τόσο πολύ, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νά περιγράψουμε. Διότι αὐτή μόνο στάθηκε μεταξύ Θεοῦ καί ὄλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Καί ἔκανε τόν μέν Θεό υἱό ἀνθρώπου, τούς δέ ἀνθρώπους υἱούς Θεοῦ, οὐρανοποιώντας τή γῆ, καί θεώνοντας τό γένος. Μόνο αὐτή ἀναδείχθηκε μητέρα ἐκ φύσεως Θεοῦ ἐντελῶς ὑπερφυσικά, καί ὑπῆρξε βασίλισσα κάθε ἐγκοσμίου καί ὑπερκοσμίου κτίσματος μέ τόν ἄφραστο τοκετό της. Κι ἔτσι ἀνύψωσε μέ τόν ἑαυτό της ὄλους τούς κατωτέρους της, καί ἀνέδειξε τούς ἐπιγεῖους ὑπηκόους οὐρανίους ἀντί ἐπιγεῖων, ἐνῶ ἡ ἴδια μετέσχε ἀνωτέρας ἀξίας καί ὑπερτέρας δυνάμεως. Καί διά τῆς χειροτονίας τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐκ τῶν οὐρανῶν, κατέστη ὑψηλῶν ὑψηλοτάτη καί μακαρίου γένους μακαριωτάτη βασίλισσα.

Τώρα πιά έχει καί τόν οὐρανό ὡς πρέπον οἰκητήριον, ὡς ἀρμόζον βασιλείον, στόν ὁποῖο σήμερον μετέστη ἀπό τῆ γῆ, καί «παρέστη ἐκ δεξιῶν τοῦ παμβασιλέως ἐν ἱματισμῷ διαχρυσῷ περιβεβλημένη πεποικιλμένη», σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ ψαλμοῦ προφήτη περί αὐτῆς. Θεώρησε ὁμοῦς ὡς ἱματισμό διάχρυσον τό θεαυγές τῆς σῶμα, πεποικιλμένο μέ παντός εἶδους ἀρετές. Μόνη αὐτή λοιπόν ἔχει τώρα τόν οὐράνιον χῶρον μέ τό θεοδόξαστον σῶμα τῆς κοντά στόν Υἱό.

Διότι δέν μπόρεσε νά συγκρατήσῃ καθόλου ἡ γῆ ὁ τάφος κι ὁ θάνατος τό ζωαρχικό καί θεοδόχο σῶμα τῆς, τό ἀγαπητότερον κατοικητήριον κι ἀπ' τόν οὐρανό κι ἀπ' τόν οὐρανό τῶν οὐρανῶν. Διότι, ἐάν ἡ ψυχὴ πού εἶχε ἐνοικοῦ τῆ χάρι τοῦ Θεοῦ, ἀνέρχεται στόν οὐρανό ἀφήνοντας τά γήινα, ὅπως τοῦτο εἶναι προφανές ἀπό πολλές πηγές, καί τό πιστεύουμε, πῶς δέν ἀνελήφθη τό σῶμα τῆς, πού ὄχι μόνο ἔλαβε μέσα του τόν προαιώνιον καί μονογενῆ υἱό τοῦ Θεοῦ, τήν ἀνένναον πηγὴν τῆς χάριτος, ἀλλά καί ἀναφάνηκε γεννητικό σῶμα γι' αὐτόν; Αὐτὴ πού ἀπό τριῶν χρόνων ἀκόμα κατοικοῦσε στά ἅγια τῶν ἁγίων, χωρὶς νά ἔχει μέσα τῆς τόν ὑπερουράνιον, καί χωρὶς νά τόν ἔχει γεννήσῃ σαρκοφόρον, θά μπορούσε νά γίνῃ χῶμα, καί νά ὑποστῇ τῆ φθορά, μετὰ ἀπό τόσα καί τέτοια θαύματα, πού τήν ἔκαναν ὑπερτέλεια καί ὄντως ὑπερκόσμια κατὰ τό σῶμα; Καί πῶς μπορεῖ νά ναι λογικό κάτι τέτοιο σέ ὄσους σκέπτονται λογικά; Γιαυτό, τό σῶμα πού γέννησε τόν Θεό εὐλόγα συνδοξάζεται μέ τό γέννημα μέ δόξα θεοπρεπῆ, καί συνανασταίνεται μαζί μέ τόν προηγουμένως ἀνστάντα τριήμερον Χριστό ἢ κιβωτός τοῦ ἁγιάσματος τοῦ, κατὰ τό προφητικό ἄσμα. Ἀπόδειξη δέ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεώς τῆς στούς μαθητές καθίστανται τά σιντόνια καί τά ἐντάφια, τά μόνα πού ἀπέμειναν στόν τάφο, τά μόνα πού βρέθηκαν μέσα του ἀπ' ὄσους ἦλθαν ἀναζητών-

τας, ὅπως προηγουμένως συνέβη στὸν Υἱὸ καὶ Δεσπότη. Ὡστόσο, δὲν χρειάστηκε νὰ παραμείνει ἔστω καὶ λίγο στὴ γῆ, ὅπως ὁ Υἱὸς καὶ Θεός. Γιατὸ ἀνελήφθη ἀμέσως ἀπὸ τὴν τάφο πρὸς τὸν ὑπερουράνιο χῶρο, ἀπ' ὅπου πάλι ἀκτινοβολεῖ μέχρι τὴ γῆ φωτεινότητες καὶ θειότητες μαρμαρυγές καὶ χάριτες, καταφωτίζοντας ἀπὸ ἐκεῖ ὅλα τὰ ἐπίγεια πέρατα, καὶ προσκυνουμένη, θαυματοζομένη καὶ ὑμνουμένη ἀπ' ὅλους τοὺς πιστοὺς. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Θεὸς θέλησε νὰ ἀναδείξει μιὰ εἰκόνα κάθε καλοῦ, καὶ νὰ δείξει καθαρὰ τὴν εἰκόνα του σὲ ἀγγέλους καὶ ἀνθρώπους, γιατί οἰκοδόμησε αὐτὴν, τὴν ὄντως πάγκαλη, συγκεντρώνοντας ὅλα τὰ χαρίσματα πού εἶχε διαμοιράσει γιὰ τὴ διακόσμηση τοῦ κόσμου.

Ἔκανε ἓνα κοινὸ στολίδι ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἀγαθῶν, ἢ μᾶλλον ἀνέδειξε μιὰ ἀνωτέρα καλλονή, κρᾶμα ὅλων τῶν θείων καὶ ἀγγελικῶν καὶ ἀνθρωπίνων καλῶν, κοινὸ στολίδι καὶ στοὺς δύο κόσμους, τὸ ὁποῖο τώρα ἀνέρχεται ἀπ' τὴ γῆ, φθάνει στὸν οὐρανό, τὸν ὑπερβαίνει, μέ τὴν ἀνάληψή της ἀπ' τὸν τάφο στὸν οὐρανό, καὶ συνενώνει τὰ κάτω μέ τὰ ἄνω, καὶ συμπεριλαμβάνει τὸ πᾶν μέ τὰ θαύματα περὶ αὐτῆς, κι ἔτσι, αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ «βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένη», δηλαδή ἡ γεύση τοῦ θανάτου, καθὼς προείπαμε, ἐπαύξησε τὴν ὑπεροχὴ τῆς Θεομήτορος ἔναντι ὅλων. Γιατὸ καὶ δικαίως τὰ πάντα συγκροτοῦν καὶ συνεργάζονται σήμερα.

Ἔπρεπε λοιπὸν αὐτὴ πού ἐχώρησε αὐτόν πού πληροῖ τὰ πάντα καὶ εἶναι πέρα ἀπὸ τὸ πᾶν, νὰ φθάσει κι αὐτὴ τὰ πάντα, καὶ νὰ ἐξέλθει πέρα ἀπ' τὰ πάντα μέ τίς δικές της ἀρετές καὶ μέ τὸ μέγεθος τοῦ ἀξιώματος. Ὡς ἐκ τούτου, ὅσα χαρίσματα ἦσαν ἀρκετὰ νὰ διαμοιραστοῦν στοὺς ἀνά τοὺς αἰῶνες τελείους, ὥστε νὰ γίνουν τέλειοι, καὶ ὅσα χαρίσματα ἔχουν κατὰ μέρος ὅλοι οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἄνθρωποι πού χαριτώθηκαν ἀπ' τὸ Θεό, ὅλα αὐτὰ τὰ

κατέχει ἡ Θεοτόκος, καί μόνο αὐτή τὰ ἔχει ὅλα καί ὑπερ-περισσεύει ὅσο εἶναι ἀδύνατο νά περιγράψουμε. Μά τώρα ἔχει κι αὐτό παραπάνω ἀπ' ὅλους, τό χάρισμα νά ἀπαθαντιστεῖ μετά τό θάνατο, νά κατοικεῖ μόνη της μέ τό σῶμα της στόν οὐρανό μαζί μέ τόν Υἱό καί Θεό, κι ἀπό ἐκεῖ τώρα νά ἀναβλύζει ἀφθονωτάτη τή χάρι σ' ὅσους τήν τιμοῦν, χαρίζοντας τό ἴδιο χάρισμα, τή δυνατότητα νά ἀνατείνονται πρὸς αὐτήν, ἀφοῦ εἶναι δίσκος τέτοιων χαρίτων. Ἐπί πλέον δέ χορηγεῖ ἀφθονα τὰ ἀνώτερα δῶρα λόγω ἀγαθότητος, καί ποτέ δέν παύει νά μᾶς δίνει κάθε τί ὠφέλιμο ἀφθονα καί τέλεια. Ἄν κάποιος ἀτενίσει αὐτή τή συνδρομή καί χορηγία κάθε ἀγαθοῦ, θά πεῖ ὅτι αὐτό πού κάνει ὁ ἥλιος μέ τό αἰσθητό φῶς σέ ὅσους ζοῦν κάτω ἀπ' αὐτό, τό ἴδιο κάνει ἡ Παρθένος μέ τήν ἀρετή σέ ὅσους ζοῦν ἐνάρετα. Κι ἂν σηκώσει τό βλέμμα τῆς διανοίας του πρὸς τόν Ἥλιο πού ἀνέτειλε ἐξαίσια στούς ἀνθρώπους ἀπό αὐτήν τήν Παρθένο, ὁ ὅποιος τὰ ἔχει ὅλα καί ὑπερέχει κατά φύση σ' αὐτά πού ἐκείνη ἔχει κατά χάρι, ἀμέσως ἡ Παρθένος θ' ἀναφανεῖ οὐρανός. Καί τόσο πολύ κατέχει σαφέστερα τήν κληρονομία ὅλων τῶν ἀγαθῶν ἀπό τούς χαρισματούχους κάτω καί πάνω ἀπ' τόν οὐρανό, ὅσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ οὐρανός ἀπό τόν ἥλιο, κι ὅσο λαμπρότερος εἶναι ὁ ἥλιος ἀπ' τόν οὐρανό.

Ποιός λόγος θά περιγράψει τό θεαυγές σου κάλλος, θεομητορ Παρθένε; Ἀδύνατον νά ὀρίσουμε τὰ δικά σου μέ λόγους καί συλλογισμούς. Ὅλα ὑπερβαίνουν νοῦ καί λόγο. Μά μπορούμε νά τὰ ἐξυμνήσουμε, ἀφοῦ ἐσύ τό ἀποδέχσαι φιλόανθρωπα. Ἐσύ εἶσαι χωρίον ὅλων τῶν χαρίτων, καί πλήρωμα κάθε καλοκαγαθίας, πίνακας, εἰκόνα ἔμπυχη κάθε ἀγαθοῦ, κάθε χρηστότητος, γιατί μόνο ἐσύ ἀπ' ὅλους ἀξιώθηκες νά λάβεις συνολικά τὰ χαρίσματα τοῦ Πνεύματος. Ἀκόμα περισσότερο, μόνο ἐσύ εἶχες παράδοξα ἔνοικο μέσα στά σπλάγχνα σου τόν κάτοχο

τῶν θησαυρῶν ὄλων τῶν χαρισμάτων, κι ἔγινες παράδοξη σκηνή του. Κι ἀπό δῶ καί τώρα προχώρησες διά θανάτου πρὸς τὴν ἀθανασία, μετέστης δικαίως ἀπ' τὴ γῆ στὸν οὐρανό, γιὰ νά εἶσαι πάντα σύσκηνος μαζί του στὰ ὑπερουράνια σκηνώματα, νά φροντίζεις ἀπὸ ἐκεῖ τὴν κληρουχία σου, καί νά ἐξευμενίζεις τὸν Κύριο γιὰ ὄλους μας μέ τίς ἀκοίμητες πρεσβεῖες πρὸς αὐτόν.

Ἡ Θεοτόκος πλέον εἶναι ἡ πλησιέστερη ἀπ' ὅσους πλησιάζουν τὸν Κύριο, γι'αὐτό καί αὐτὴ μόνο ἀξιώθηκε νά ἔχει τίς μεγαλύτερες πρεσβεῖες ἀπ' ὄλους. Ἐννοῶ ὄχι μόνο τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ κι αὐτές τίς ἀγγελικὲς ἱεραρχίες. Διότι ὁ Ἡσαΐας γράφει περὶ τῆς ἀνωτάτης ταξιαρχίας: «Καί τὰ Σεραφεῖμ εἰστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ», ἐνῶ περὶ τῆς Θεοτόκου λέει ὁ Δαβίδ: «παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου». Βλέπετε τὴ διαφορὰ τῆς στάσεως; Ἀπὸ αὐτὴν μπορεῖτε νά καταλάβετε καί τὴ διαφορὰ τῆς τάξεως ὡς πρὸς τὴν ἀξία. Γύρω ἀπ' τὸ Θεό τὰ Σεραφεῖμ. Κοντά σ' αὐτόν μόνο ἡ παντοβασίλισσα. Αὐτὴ θαυμάζεται κι ἐγκωμιάζεται ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος μοιάζει σάν νά κηρύττει αὐτὴν στίς δυνάμεις γύρω του καί νά λέει κατὰ τὸ γραφικὸ στό Ἶσμα τῶν Ἶσμάτων: «Τί καλὴ ἡ πλησίον μου;» Πιὸ λαμπρὴ κι ἀπ' τὸ φῶς, πιὸ ἀνθισμένη κι ἀπ' τοὺς θεῖους παραδείσους, πιὸ κοσμημένη ἀπὸ κάθε ὄρατό καί ἀόρατο κόσμο. Ὅχι μόνο πλησίον, ἀλλὰ καί εὐλογα ἐκ δεξιῶν. Διότι ἐκεῖ πού κάθισε ὁ Χριστός στοὺς οὐρανοὺς, δηλαδή στὰ δεξιὰ τῆς μεγαλωσύνης, ἐκεῖ τώρα κι αὐτὴ στέκεται, μετὰ τὴν ἀνάβαση ἀπ' τὴ γῆ στοὺς οὐρανοὺς, ὄχι μόνο ἐπειδὴ ποθεῖ καί ἀντιποθεῖται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, οὔτε μόνο ἀπ' αὐτοὺς τοὺς φυσικοὺς θεσμούς, ἀλλὰ καί ἐπειδὴ εἶναι ἀληθινὸς θρόνος τοῦ Υἱοῦ.

Κι ὅπου κάθεται ὁ βασιλεὺς, ἐκεῖ στέκεται καί ὁ θρόνος του. Αὐτὸ τὸ θρόνο ἐβλεπε καί ὁ Ἡσαΐας ἀνάμεσα σ' ἐ-

κεῖνο τό χερουβικό χορό, καί τόν ὀνόμασε ὑψηλό καί ἐπηρμένο, ὑποδηλώνοντας τήν ὑπέρβαση τῆς Θεομήτορος ὡς πρός τίς οὐράνιες δυνάμεις. Γιαυτό καί εἰσάγει τούς ἴδιους τούς ἀγγέλους νά δοξάσουν μέσῳ αὐτῆς τόν Θεό, καί νά λένε: «Εὐλογημένη ἡ δόξα Κυρίου ἀπό τοῦ τόπου αὐτοῦ». Ὁ δέ Πατριάρχης Ἰακώβ, βλέποντας τόν τόπο τοῦτο σκιωδῶς, εἶπε: «Ὡς φοβερός ὁ τόπος οὗτος· οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλ' ἡ οἶκος Θεοῦ, καί αὕτη ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ». Ὁ δέ Δαβίδ, συγκεντρώνοντας κοντά του ἀπό παντοῦ τά πλήθη τῶν σεσωσμένων, καί χρησιμοποιώντας σάν κάποιες χορδές ἢ σάν διαφορετικούς φθόγγους ὄσους ἐνώθησαν ἀπό διάφορα γένη σέ μία πίστη χάριν αὐτῆς τῆς Ἀειπαρθένου, ἀνακρούει τό παναρμόνιο μέλος γιά νά τήν ἐξυμνήσει: «Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καί γενεᾷ· διά τοῦτο λαοί ἐξομολογήσονταιί σοι εἰς τόν αἰῶνα καί εἰς τόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος».

Βλέπετε ὅτι ὅλη ἡ κτίση μεγαλύνει αὐτήν τήν Μητροπαρθένο, ὄχι μόνο σέ χρόνια περασμένα, ἀλλά «εἰς τόν αἰῶνα καί εἰς τόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος;» Πρέπει ἀσφαλῶς νά ἐννοήσουμε ἀπ' αὐτό ὅτι οὔτε κι ἐκεῖνη θά πάσῃ νά εὐεργετῇ αἰῶνια κάθε κτίση, ὄχι μόνο τή δική μας, ἀλλά καί αὐτές τίς αὔλες καί ὑπερφυεῖς ταξιαρχίες. Διότι τό γεγονός ὅτι καί αὐτές, ὅπως κι ἔμεις, μόνο διά τῆς Θεοτόκου μετέχουν κι ἀγγίζουν τόν Θεό, ἐκεῖνη τήν ἀνέγγιχτη φύση, ὁ Ἡσαΐας τό ἐδήλωσε τηλαυγῶς. Διότι εἶδε τό Σεραφίμ πού ἔλαβε τόν ἄνθρακα ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ὄχι ἄμεσα, ἀλλά μέ τή λαβίδα, μέ τήν ὁποία ἀγγιξε καί τά προφητικά χεῖλη, δίνοντας τήν κάθαρση. Κι αὐτό τό θαῦμα τῆς λαβίδας εἶναι τό ἴδιο μ' ἐκεῖνο τό μεγάλο θέαμα πού εἶδε ὁ Μωϋσῆς, τή βάτο ἀναμμένη μέ πῦρ καί μή καταφλεγόμενη. Ποιός δέν ξέρει ὅτι ἡ Παρθενομήτωρ εἶναι κι ἐκεῖνη ἡ βάτος κι αὐτή ἡ λαβίδα, ἡ ὁποία συνέλαβε ἀπυρπολήτως τό θεῖο πῦρ, καί ὅτι καί σ' αὐτό διακόνησε ὁ ἀρ-

χαγγελος κατά τή σύλληψη, καί ἀκόμα ὅτι συνῆψε τόν αἶροντα τήν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου δι' αὐτῆς πρὸς τό ἀνθρώπινο γένος, καί πῶς ὁ Κύριος καθάρισε τό γένος μέ τήν ἀπορρητη συνένωσή του;

Συνεπῶς μόνο αὐτή εἶναι μεθόριο κτιστῆς καί ἄκτιστης φύσεως, καί κανεῖς δέν μπορεῖ νά πλησιάσει τόν Θεό, ἂν δέν καταυγασθεῖ πραγματικά ἀπό αὐτήν τήν θεαυγῆ λυχνία. Διότι λέει ὅτι: «Ὁ Θεός ἐν μέσῳ αὐτῆς, καί οὐ σαλευθήσεται». Ἐάν πάλι κατά τό μέτρο τῆς πρὸς Θεόν ἀγάπης παρέχονται κι οἱ ἀνταποδόσεις, κι αὐτός πού ἀγαπᾷ τόν Υἱό ἀγαπᾶται ἀπ' αὐτόν κι ἀπ' τόν Πατέρα, καί γίνεται καταγώγιο καί τῶν δύο, οἱ ὅποιοι μυστικῶς ἐνοικοῦν καί ἐμπεριπατοῦν μέσα του, σύμφωνα μέ τή δεσποτική ἐπαγγελία, ποιός μπορεῖ νά τόν ἀγαπήσει περισσότερο ἀπό τή μητέρα του;

Αὐτή ὄχι μόνο τόν ἐγέννησε μονογενῆ, ἀλλά μόνο αὐτή ἀσυνδυάστως, ὥστε νά διπλασιάζεται τό φίλτρο, ἐν συγκρίσει μέ ἐκείνην πού συνευρέθη. Ποιός ὅμως μπορεῖ ν' ἀγαπηθεῖ τόσο, ὅσο ἡ μητέρα ἀπ' τόν Μονογενῆ, καί μάλιστα ἀπ' αὐτόν πού προῆλθε ἀπορρητῶς ἀπ' αὐτήν στούς ἐσχάτους αἰῶνες, ὅπως καί πρό αἰώνων μόνο ἐκ τοῦ Πατρός; Καί πῶς δέν πολλαπλασιάζεται μαζί μέ τήν πρέπουσα διάθεση καί ἡ ὀφειλομένη τιμὴ πρὸς αὐτήν κατὰ τούς νόμους, ἀπ' αὐτόν πού κατῆλθε γιά νά ἐκπληρώσει τό νόμο;

Ὅπως ἀκριβῶς λοιπόν μόνο δι' αὐτῆς ὁ Κύριος ἐπεδήμησε, καί «ἐπὶ γῆς ὤφθη καί τοῖς ἀνθρώποις συνανέστραφη» ὄντας ἀθέατος σέ ὄλους πρό αὐτῆς, ἔτσι καί στόν ἐξῆς ἄληκτο αἰῶνα κάθε προέλευση φωτοφανείας θείας, καί κάθε ἀποκάλυψη μυστηρίων θείων, καί κάθε μορφή πνευματικῶν χαρισμάτων εἶναι ἀνέφικτη σέ ὄλους, χωρίς τή Θεοτόκο. Πρώτη αὐτή δέχεται τό πλήρωμα ἐκείνου πού πληροῖ τά πάντα καί φθάνει σέ ὄλους. Αὐ-

τή τόν καθιστᾶ ἐφικτό σέ ὅλους, διανέμοντας κατά δύναμη σέ καθένα, ἀνάλογα μέ τό μέτρο τῆς καθαρότητος καθενός. Συνεπῶς αὐτή εἶναι ταμεῖο καί πρύτανις τοῦ πλοῦτου τῆς θεότητος. Κι ἐπειδή κι αὐτό εἶναι νόμος αἰώνιος στούς οὐρανοῦς, νά μετέχουν οἱ κατώτεροι διά τῶν ἀνωτέρων σ' αὐτόν πού βρίσκεται πέρα ἀπ' τά ὄντα, ἐνῶ ἀνωτέρα ὄλων σέ ἀσύγκριτο βαθμό εἶναι ἡ Παρθενομήτωρ, μετέχουν δι' αὐτῆς ὅσοι μετέχουν στόν Θεό. Θεωροῦν αὐτήν χώρα τοῦ ἀχωρήτου ὅσοι γνωρίζουν τόν Θεό. Ὑμνοῦν αὐτήν μετά τόν Θεό ὅσοι ὑμνοῦν τόν Θεό. Αὐτή εἶναι αἰτία τῶν προγενεστέρων της, προστάτης τῶν μεταγενεστέρων της, πρόξενος τῶν αἰωνίων.

Αὐτή εἶναι τῶν προφητῶν ὑπόθεση, τῶν Ἀποστόλων ἀρχή, τῶν Μαρτύρων ἐδραίωμα, τῶν διδασκάλων θεμέλιο. Αὐτή εἶναι τῶν ἐπιγείων ἡ δόξα, τῶν ἐπουρανίων ἡ τερπνότης, τό ἐγκαλλώπισμα ὅλης τῆς κτίσεως. Αὐτή εἶναι ἀρχή, πηγὴ καί ρίζα τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν. Αὐτή εἶναι ἡ κορυφή καί ἡ τελειοποίηση κάθε ἀγίου.

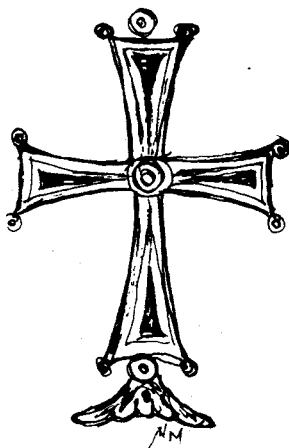
ὦ, Παρθένε θεία καί τώρα οὐρανία, πῶς ν' ἀφηγηθῶ τό πλήρωμά σου; Πῶς νά σέ δοξάσω, τόν τῆς δόξης θησαυρό; Ἡ μνήμη σου καί μόνο ἀγιάζει τόν πιστό.

Ἡ νεύση καί μόνο σέ σένα κάνει τό νοῦ φωτεινότερο, ἀνεβάζοντάς τον σέ ὕψος θεῖο. Διά σοῦ δοξάζεται τό ὄμμα τῆς διανοίας. Διά σοῦ καταλάμπεται τό πνεῦμα μέ τήν ἐπέλευση τοῦ θείου Πνεύματος. Ἐγίνες ταμιούχος καί σκεῦος χαρίτων, ὄχι γιά νά τά κρατήσεις μόνο γιά τόν ἑαυτό σου, ἀλλά γιά νά γεμίσεις ἀπό χάρι τά σύμπαντα. Διότι ὁ ταμίας τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν ἐπιτροπεύει στή διανομή. Τί χρειάζεται νά κλειδώσει τό θησαυρό, ἀφοῦ δέν ἐλαττώνεται; Μετάδοσε λοιπόν πλοῦσια τό ἔλεος καί τή χάρι σου σέ ὅλο τό λαό, σέ ὅλο τόν κληρο σου, Δέσποινα. Διάλυσε τά τυραννικά δεινά. Βλέπεις μέ πόσα καί ποιὰ βάσανα κατατρυχόμαστε, δικά μας καί ξένα,

ἀπ' ἔξω κι ἀπό μέσα. Μετάστρεψέ τα ὅλα μέ τή δύναμή σου πρὸς τό καλύτερο, ἐξημερώνοντας τούς ἐντοπίους καί ὁμογενεῖς μεταξύ τους, καί ἀπελαύνοντας τούς ἐπιτιθεμένους ἀπ' ἔξω σάν νάταν ἄγρια θηρία. Ἀντιμέτρησε τή βοήθεια καί τήν ἰατρεία σου στά δικά μας πάθη, διανέμοντας ἄφθονη τή χάρι, στίς ψυχές καί στά σώματα, διαρκῆ σέ ὅλους. Κι ἂν δέν τήν ἀντέχουμε, κάνε μας ἀνθεκτικώτερους, καί ἔτσι ἐπιμέτρησε, οὕτως ὥστε, σωζόμενοι καί δυναμούμενοι ἀπ' τή χάρι σου, νά δοξάζουμε τόν προαιώνιο Λόγο πού σαρκώθηκε ἀπό σένα γιά χάρη μας, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρὶ καί τό ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καί αἰεί

καί εἰς τούς ἀτελευτήτους αἰῶνας

Ἀμήν.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΓΩΓΗ

**Ἀπόσπασμα ἀπό τήν ὁμιλία
τοῦ π. Βασιλείου, ἡγουμένου Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα,
γιά τόν Ἅγ. Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό.**

Ἑρώτησις: Ἐάν σήμερα ἐρχόταν ἕνας ἄλλος ἅγιος Κοσμάς, πῶς θά μιλοῦσε, τί θά ἔλεγε, πῶς θά τόν δεχόταν ὁ κόσμος, πῶς θά τόν ἀντιμετώπιζε; Θά μπορούσε νά πεῖ τά ἴδια μέσα στό σύγχρονο κόσμο;

Ἀπάντησις: Ὑπάρχουν ἀλλαγές μεταξύ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ καί τῆς σημερινῆς μας, ἀλλά στό ἐπίπεδο πού κινεῖται ὁ ἅγιος Κοσμᾶς αὐτῆς τῆς ὀλικῆς ἀγάπης καί τῆς παραιτήσεως καί τοῦ νά κυκλοφορεῖ κανεῖς σάν νεκρός, οἱ διαφορές εἶναι ἀσήμαντες ἢ ἀνύπαρκτες. Εἶναι τό ἴδιο πράγμα. Αὐτός κυκλοφορεῖ «κεκλεισμένων τῶν θυρῶν», δέν ὑπάρχουνε προβλήματα, δέν ὑπάρχουν δυσκολίες, αὐτός ἔχει ἕνα πράγμα: ἀγαπάει μόνο. Ἀγαπάει καί βλέπει.

Νά σᾶς πῶ κάτι ἄλλο: Ἐχομε ἕνα χρέος μεγάλο καί θά δώσουμε λόγο στό Θεό καί στήν ἀνθρωπότητα γι αὐτό πού κάνουμε. Εἴμαστε κοιμισμένοι — μοῦ ἐπιτρέπετε νά μιλῶ ἐλεύθερα, ἔτσι; — ναί, εἴμαστε κοιμισμένοι καί δέν ἔ-

χουμε πάρει είδηση τό τί είναι τό "Άγιο "Όρος καί ό "Άγιος Κοσμάς ό Αίτωλός. Κι έμεις λέμε ότι ό άγιος Κοσμάς είναι διοργανωτής τής παιδείας μας. Έμεις ούσιαστικά είμαστε εκείνοι οί όποιοι χαντακώνουμε τήν παιδεία τοῦ Κοσμά τοῦ Αίτωλου. Ό Κοσμάς ό Αίτωλός εἶπε νά κάνουμε έλληνικά σχολεία καί τό έλεγε συνέχεια, γιατί τά σχολεία ανοίγουν έκκλησίες κι ανοίγουν μοναστήρια. Καί μόλις έλευθερώθηκε τό δικό μας κράτος, κλείσανε δέν ξέρω πόσες εκατοντάδες μοναστήρια.

Ό Κοσμάς ό Αίτωλός, όπως εἶπαμε, δέν ζήταγε σκούμ-πουρα κι άράχνες γιά τόν έαυτό του, καί δέ ζήταγε γιά τούς άλλους. Ξέρει καί τό εἶπε πώς τό κακό θάρθει από τούς διαβασμένους. Καί άν ήταν τέτοια τά σχολεία, θά τά κλεινε, καί δέν θάνοιγε τέτοια σχολεία.

Αυτός εἶπε ότι ό Θεός είναι Φώς, είναι Άγάπη, είναι Άνάστασις, είναι καί στράτα, είναι δρόμος, είναι εξέλιξη. Πέρα από αυτά πού μαθαίνουμε μέχρι καί τό Πανεπιστήμιο, τά όποια όλα είναι πράγματα τοῦ δημοτικοῦ καί τοῦ νηπιαγωγείου, υπάρχει τό μοναστήρι, πού στήν παράδοσή μας είναι τό μεγάλο πράγμα. Υπάρχει τό μοναστήρι, όπου απολαμβάνουμε αυτό πού εἶπαμε λίγο προηγουμένως, τό ξεπέραςμα*

Πάμε από τήν ξηρά στή θάλασσα, πάμε από τό πεζό στήν ποίηση, στό μέλος, πάμε από τό κτιστό στό άκτιστο. Καί έξακολουθοῦν τά πάντα νά υπάρχουν, τή στιγμή πού παύουν νά υπάρχουν. Φθάνουμε στό "Ένα, εκεί όπου τά πάντα καταστρέφονται καί τά πάντα ανασυγκροτοῦνται.

Βλέπουμε αυτό πού έπαθε ή Δύση. Καί βλέπουμε ότι έμεις παίρνουμε από τή Δύση τώρα τή μόρφωση καί δέν έχουμε αισθήσεις νά καταλάβουμε τί μεγάλο πράγμα είναι τό μήνυμα τό ένα τοῦ Κοσμά τοῦ Αίτωλου γιά τόν άνθρω-

* Ό π. Βασίλειος μίλησε προηγουμένως γι αυτό τό ξεπέραςμα όπως φανερώνεται στήν άρχή μιās άγιορειτικής άγρυπνίας, στόν προοιμιακό ψαλμό, όπου από τόν πεζό λόγο καί τήν Παλαιά Διαθήκη προχωροῦμε πρὸς τήν ποίηση καί τήν Τριαδική δοξολογία καί καταλήγουμε στό χωρίς λόγια μέλος καί στή σιωπή.

πο, καί τί μεγάλο μήνυμα εἶναι τό ἕνα τοῦ Ἁγίου Ὁρους γιά τόν ἄνθρωπο. Παίρνουμε καί δανειζόμαστε ψεύτικα τίς ἀρρώστιες τῆς Δύσεως πού δέν τίς ἔχουμε ἐμεῖς. Καί δανειζόμαστε ψεύτικα τίς λύσεις τῆς, πού δέν εἶναι λύση γιά τόν ἄνθρωπο, ἀλλά χαντάκωμα.

Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός λέει: Ἐγώ εἶμαι ἀγράμματος, ἔμαθα πεντέξη γράμματα. Μετά, μιά ἄλλη στιγμή, τοὺς λέει: Τά διάβασα ὅλα καί διάβασα ὅλες τίς πίστες, καί τίς βρῆκα ὅλες ὅτι εἶναι ψεύτικες καί κάλπικες καί μία εἶναι ἀληθινή, ἡ ὀρθόδοξη πίστη. Κι αὐτό εἶναι ἀλήθεια.

Νά σᾶς πῶ, τό νιώθω κι ἐγώ ἔτσι. Τί διάβασα; Μαῦρα πράγματα διάβασα. Αὐτό πού ἔνοιωσα εἶναι πώς ὅλα εἶναι κάλπικα καί εἶναι ἀλήθεια ἡ Ὁρθοδοξία. Αὐτό τό πράγμα δέν εἶναι γιά νά καυχιόμαστε ἐμεῖς, εἶναι οὐσιαστικά νά καυχᾶται καί νά ἐλπίζει ἡ ἀνθρωπότης ὀλόκληρη. Καί γι αὐτό θά δώσουμε ἐμεῖς λόγο στό Θεό, γιατί εἴμαστε σέ ἐπίπεδο πού δέν καταλαβαίνουμε τί εἶναι αὐτό τό ἕνα μήνυμα τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ.

Χτυπᾶμε, λένε, τοὺς μοναχοὺς ... Χτυπεῖστε, παιδιά, τοὺς μοναχοὺς, χτυπεῖστε τό Ἅγιο Ὄρος. Ὅταν χτυπᾶμε τό Ἅγιο Ὄρος, χτυπᾶμε τόν ἑαυτό μας. Τό Ἅγιο Ὄρος οὐσιαστικά δέν χτυπάει κανένα. Ἐνα μεγάλο πράγμα δέχεται νά τόν χτυπήσεις καί νά τό περιφρονήσεις. Καί τό Ἅγιο Ὄρος, ἀπ' ὅ,τι καταλαβαίνω ἐγώ, δέν εἶναι πιό πολύ γιά τήν ἡσυχία καί λιγότερο γιά τή δράση. Τό θέμα εἶναι νά ὑπάρχει νήψη, νά γίνονται σωστά τά πράγματα. Ἐάν ἕνας ἄνθρωπος ζεῖ σωστά, τότε ἡσυχάζοντας δρᾷ καί δρώντας ἡσυχάζει. Ἀναπαύεται ἀπολύτως. Αὕτη εἶναι ἡ θεανθρώπινη χάρη πού ὑπάρχει στήν παράδοσή μας.

Καί τώρα λέω νά καταλήξω κι ἐκεῖ, σ' αὐτό πού πῆγα νά ὑπαινιχθῶ. Βλέπω μερικούς ἀνθρώπους κι ἐδῶ πού πιθανῶς νά ἔχουν ἐπηρεαστεῖ. Πώς πάει νά θεραπεύσει ἡ Δύση, τίς ἀρρώστιες τοῦ σχολαστικισμοῦ κάθε μορφῆς; Μέ τά συστήματα, λέει, τῆς ψυχοσωματικῆς ἰσορροπίας τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἀγνοοῦμε αὐτό πού λέει ὁ ἅγιος Κοσμᾶς

ἤρεμα καί καλά, ὅτι εἶναι ὄλα κάλπικα, ὄλα τοῦ πονηροῦ. Ἐπί μέρους ἀπόψεις μέχρι πλάνη, μέχρι δαιμονισμό. Κι ἐδῶ πέρα ὑπάρχει, τό ὄλο πού σώζει τόν ἄνθρωπο.

Εἶχε ἔρθει κάποιος στό μοναστήρι. Μοῦ εἶχε γράψει ἀπ' ἔξω, ἀπ' τό ἐξωτερικό. Μετά ἦρθε, ἔμεινε λίγο στό "Ἄγιο Ὅρος. Εἶχε διαβάσει πολλά τέτοια πράγματα, καί μοῦ εἶπε: Ἐδῶ πέρα νιώθω ἕνα πράγμα πού δέν ὑπῆρχε μέσα ἐκεῖ. Νοιώθω νά ὑπάρχει ἡ ἀγάπη, νά ὑπάρχει αὐτή ἡ ἀνθρώπινη ζεστασιά.

Βλέπετε, ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ὅπως ἦταν θεόφρων καί πράγματι φωτισμένος καί πράγματι θεός κατά χάριν, ἦταν ἄν θέλετε ἕνας ἀπλός, ἕνας λαϊκός ἄνθρωπος, κι ἀγαποῦσε τούς ἀδελφούς καί τίς ἀδελφές του. Καί εἶπε στούς ἀνθρώπους ν' ἀγαπάει ὁ ἕνας τόν ἄλλο καί ζήτησε συγχώρεση καί ζητοῦσε συγχώρεση καί ἔδινε συγχώρεση σέ ὄλους. Καί ἔβαλε τόν κόσμο μέσα στή Θεῖα Λειτουργία. Οὐσιαστικά προεξέτεινε, τή Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ὁρους στή ζωή ὄλου τοῦ κόσμου. Καί ζήτησε ἀπό τούς ἀνθρώπους ἕνα πράγμα: νά συγχωροῦν τούς ἐχθρούς τους βασιικά. Κι ἄν τυχόν αὐτό δέν τό κάνουνε, τότε λέει τούς ἀποφασίζει γιά τήν κόλαση καί λέει νά μήν τούς θάψουν καθόλου. Τούς διδάσκει τήν ἀγάπη καί τήν ταπείνωση, ἀπ' ὅπου ἔρχεται ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτό εἶναι τό τελικό καί ὀλοκληρωμένο πού δίδει ἡ δική μας ἀγωγή.

Γι αὐτό, τώρα πού οἱ διαβασμένοι, ἀπό τούς ὀποίους θάρθει τό κακό, καταλαβαίνουν ὅτι δέν λένε τίποτα τά γράμματα, διαπιστώνει κανεῖς ὅτι ὁ ἄνθρωπος θέλει μιᾶ ἐπέκταση πέρα ἀπό τά γράμματα.

Καί νά σᾶς πῶ καί κάτι ἄλλο: Παραδέχεται ἕνας τό μοναχισμό, ἐπειδή στό τέλος ὁ μοναχός δέν εἶναι μοναχός, ὁ μοναχός δέν ἀμύνεται γιά τούς μοναχοῦς, ὁ μοναχός εἶναι μή μοναχός καί τό Ὅρος εἶναι μή Ὅρος, εἶναι ὄλος ὁ κόσμος, κι ὁ μοναχός εἶναι ἄνθρωπος, δέν εἶναι μοναχός. Ὅταν φτάσει ἐκεῖ καί ξέρει ὅτι δέν εἶναι μοναχός ἀλλά εἶναι ἄνθρωπος, τότε ἡσυχάζει καί ἀγκαλιάζει τά πάντα.

Βλέπετε ότι ἡ γνῶση πρέπει νά ξεπεραστεῖ, νά φτάσου-
με στήν ἀγνοια, τήν ὑπερτέρα πάσης γνώσεως, ἡ κίνηση
νά φτάσει στήν ἀκίνησία, στή στάση, τό κάθε τί νά ξεπερα-
στεῖ, καί τό κάθε τί ξεπερνιέται. Μόνο μέσα σ' αὐτό τό ξε-
πέραςμα τό ἀτελεύτητο, στή στράτα, στήν πορεία, στό Πά-
σχα, στή διάβαση, στό Χριστό, βρίσκει ὁ ἄνθρωπος τήν ἀ-
νάπαυσή του.

Γι αὐτό λέμε ὅτι κυρίως ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός ἔλε-
γε: Χτίστε σχολεῖα ἑλληνικά. Ἐγώ σᾶς εἶπα τά λίγα, ἐσεῖς
εἶστε γνωστικοί καί φρόνιμοι, θά καταλάβετε τά ὑπόλοιπα.

Ξέρετε, κανονικά τί θᾶπρεπε νά κάνουμε τώρα; Ἐπρε-
πε κατὰ μίμηση τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, νᾶχω φέρει
κι ἐγώ μερικά μανουάλια, λυόμενα μανουάλια — βλέπετε
ἦταν καί μοντέρνος — πού νά παίρνει κάθε ἓνα μανουάλι
100-150 κεριά, νά βάλουμε «Εὐλογητός», νά θυμιάσουμε,
νά κάνουμε ἀκολουθία, ἐσπερινό, νά κάνουμε παράκληση
τῆς Παναγίας, νά παρακαλέσει τόν Ἰησοῦ Χριστό γιά μᾶς
πού τόν ἔχουμε ἐξοργίσει, μετά νά κάνουμε ἓνα εὐχέλαιο,
νά χρισθοῦμε ὅλοι, νά συγχωρήσει ὁ ἓνας τόν ἄλλο κι ἔτσι
νά φύγουμε.

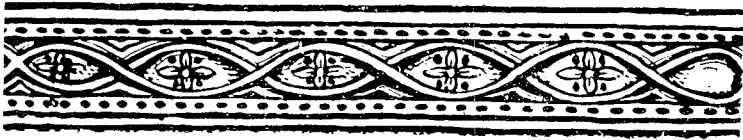
Πάντως, σέ μιά ὁμιλία του ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός
λέει: Νά μείνουμε ἐδῶ πέρα, γιατί μέ περιμένουν ἄλλοῦ ἢ
νά ποῦμε καί τά ὑπόλοιπα; Λένε: ἅγιε τοῦ Θεοῦ, νά ποῦμε
καί τά ὑπόλοιπα. Λέει: ἐντάξει, τότε ἄς καθίσουμε νά ποῦ-
με καί τά ὑπόλοιπα. Καί τά ὑπόλοιπα ἦταν: Τώρα, ἔχουμε
χτίσει τήν ἐκκλησία καί δέν ἔχουμε βάλει τή σκεπή. Καί
σάν σκεπή στήν ἐκκλησία, σάν ἀγιορείτης πού ἦταν, δέν ἔ-
βαλε τίποτε ἄλλο παρά τήν εὐχή. Λέει, Κυττάξτε ὅλοι σας
νά μάθετε νά λέτε τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γιέ καί Λόγε
τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς Θεοτόκου καί πάντων τῶν ἁγίων — πρε-
σβείαις τῆς Θεοτόκου καί πάντων τῶν ἁγίων — ἐλέησόν
με τόν ἁμαρτωλόν καί ἀνάξιον δοῦλον σου».

Μετά ἀπ' αὐτά πού εἶπαμε, ἂν τυχόν μπορεῖ κανεῖς νά
τό λέει αὐτό, εἶναι μεγάλο πράγμα. Ὅπως ἐπίσης λέει: Τί
ἔκανα; ἐγώ εὐλογοῦσα τά κομπολόγια τῶν χριστιανῶν, ἔ-

λεγα νά πάρετε ἀντί γιά κομποσχοίνοι κομπολόγι, νά βάλετε σταυρό, καί νά λέτε τήν εὐχή αὐτή.

Ἐδῶ μᾶλλον μποροῦμε νά τελειώσουμε κι ἄς εἶναι τό τέλος αὐτή ἡ κατάληξη, πού ἦταν καί τό τέλος τῶν ὀμιλιῶν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Νά λέμε τήν εὐχή: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἁμαρτωλόν». Ἄν δέν καταλαβαίνουμε τί λέμε ἢ ἂν νομίζουμε ὅτι δέν πιστεύουμε, δέν πειράζει, δέν ἔχει μεγάλη σημασία αὐτό. Ἄς τό λέμε, ἄς λέμε: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με τόν ἁμαρτωλόν». Ξέρετε, κάποια στιγμή θά μᾶς ἐπισκεφθεῖ ἰδιαίτερα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ὅπως, νομίζω, τό νιώθει αὐτό κανεῖς καί στό Ἅγιο Ὄρος. Μιά στιγμή νιώθει κανεῖς νά τόν ἐπισκέπτεται ὁ Χριστός, μία στιγμή νιώθει κανεῖς νά τόν ἐπισκέπτεται ἡ Παναγία. Καί τότε λέει: γιά στάσου, πῶς ἔγινε αὐτό τό πράγμα; Αὐτό πού ἐλέχθη ἀπό τήν Ἐλισάβετ: «Πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με;» Πῶς μοῦ συνέβη αὐτό καί ἦρθε ἡ Παναγία σέ μένα καί πῶς συνέβη αὐτό καί ἡ Παναγία μέ πῆρε στό περιβόλι της; Καί πῶς εἶναι αὐτό καί ὁ Χριστός μ' ἀγαπάει; Καί τό μεγάλο πράγμα εἶναι νά καταλάβουμε πῶς ὁ Θεός μᾶς ἀγαπάει ὅλους. Ἄς λέμε τήν εὐχή αὐτή. Καί κάποτε θά μᾶς ἐπισκεφθεῖ αἰσθητότερα ἡ στοργή τῆς Παναγίας, ἡ στοργή ἢ «πάντα πόθον νικῶσα», καθώς καί ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καί τότε θά νιώσουμε καλύτερα τόν ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, θά νιώσουμε καλύτερα τό Ἅγιο Ὄρος, θά νιώσουμε καλύτερα τήν πίστη μας, τό Γένος μας, καί ὅλο τό νόημα τῆς ζωῆς τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Ἐγώ αὐτά ἤθελα νά πῶ.

ΕΝ ΟΨΕΙ ΝΕΩΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΝΩΝ

...Νομίζομεν ὅτι δέν ὑπερβαίνωμεν τά ἐσκαμμένα ἐν τούτῳ, σύμφρονον ἔχοντες τήν Ἐκκλησιαστικήν Ἱστορίαν μέ τόν Ἀρχηγόν τῆς τάξεώς μας Μέγαν Ἀντώνιον, τούς Δαλμάτας καί Στουδίτας, ἐν τοῖς ὑστέροις δέ καί τούς Ἀγιορείτας ἡμῶν Πατέρας, σφοδρῶς στηλιτεύσαντας τάς φιλενωτικές διαθέσεις τοῦ Βυζαντίου καί εὐθαρσῶς μέχρῃς αἵματος ὑπερμαχήσαντας τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀνδρείως δέ καταπολεμήσαντας τήν Φλωρεντιανήν Ψευδοσύνοδον, καί τάς λόγῳ σκοπιμότητος ὑποχωρήσεις καί οικονομίας.

Φιλοσοφοῦντες ὅσον τό καθ' ἡμᾶς ἐπί τοῦ ἱεροῦ τούτου βράχου τοῦ γεραροῦ Ἄθωνος, ἐν ἀνασκαλεύσει τῶν δέλτων τῆς Ἱστορίας, διαβλέπομεν μέ τάς ἀσθενεῖς μας δυνάμεις, ὅτι οὐδέποτε ἡ Δυτική Ἐκκλησία ἠθέλησεν πραγματικήν ἐν Χριστῷ ἔνωσιν μετά τῆς Ἀνατολικῆς, ὁσάκις δέ ἔτεινε χεῖρα πρὸς τοῦτο, τό ἔκαμεν ἀπό ὑστερόβουλον ἐπιθυμίαν πρὸς ὑποδούλωσιν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἄν δέ τις εἶπη ὅτι σήμερον ἥλλαξαν τά πράγματα καί οἱ καιροί, τοῖς ἀπαντῶμεν ὅτι ἴσως ἥλλαξαν οἱ καιροί, ἀλλά διά μέσου τῶν καιρῶν ἡ αὐτή νοοτροπία διήκει τῆς Ρώμης, ἡ αὐτή βουλιμία πρὸς κατάποσιν.

Ἐπιλήψει με ὁ χρόνος ἐξιστοροῦντα τά κατά και-

ρούς, κατά μέτωπον καί ἐκ πλαγίου, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς καί ἐμφανοῦς ἐπιθέσεις τῆς λατινικῆς Δύσεως κατά τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ πολυπαθοῦς Ἑθνους μας, καί ὅσα κακά ἐπεσώρευσεν αὐτοῖς ἢ ἀείποτε χαιρέκακος αὕτη Δύσις.

Πρόσφατος εἶναι εἰσέτι ἡ σβέσις τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἐπτά χριστιανικῶν λυχνιῶν τῆς Ἀποκαλύψεως ἀπό ἀλλοπίστους, ὑπό τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τοῦ Καθολικοῦ Κόσμου· καί ἔναγχος, ἡ ἔνοχος σιγή τῆς «Χριστιανικῆς» Δύσεως, ἰδίᾳ τῆς πρωτοθρόνου καθέδρας αὐτῆς, ἐπί τοῖς βανδαλισμοῖς εἰς τήν ἀτυχῆ βασιλίδα τῶν Πόλεων.

Ἐξήκοντα Ἐκκλησίαι ἐβεβηλώθησαν καί ἠρειπώθησαν ἀπό ἐχθροῦς τοῦ Χριστιανισμοῦ καί ἡ... φιλάδελφος Δύσις, οὔτε ἕξ σταγόνας μελάνης δέν ἐθυσίασε πρὸς στήλίτευσιν τοῦ ἀνοσιουργήματος.

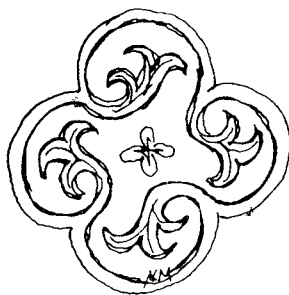
Ἐάν εἶναι αὐθεντική ἡ γνώμη περί τῆς Ἱστορίας, ὅτι αὕτη εἶναι ἀδέκαστος κριτής τοῦ παρελθόντος καί ἀλάνθαστος ὁδηγός τοῦ μέλλοντος, οἱ κατά Ἀνατολάς ὀρθόδοξοι δέον νά μείνωμεν στερεοί καί ἀδιάσειστοι, ἐν οἷς ἐμάθομεν καί ἐδιδάχθημεν, εἰδότες παρά τίνων ἀγιωτάτων ἀνδρῶν ταῦτα παρελάβομεν, ἀπό δέ τὰς μετὰ τῶν Καθολικῶν ζητήσεις νά παραιτούμεθα εἰσὶ γάρ προδηλώτατα ἀνωφελεῖς καί μάταιοι, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος. Ἐάν δέ καί ἐκ τοῦ ὄνυχος γνωρίζεται ὁ λέων, ἡμεῖς οἱ ἀπλοϊκοὶ μοναχοὶ τοῦ Ἄθωνος, μέ τήν διαίσθησιν ἀνθρώπων τῆς ἀγνῆς ὑπαίθρου, διακρίνομεν ἄνευ προκαταλήψεως, τήν ἐχθρότητα τῶν Παπικῶν, ἰδίᾳ τῶν «Κληρικῶν», πρὸς πᾶν τό ὀρθόδοξον, καί δυνάμεθα ἐκ πείρας νά τό πιστοποιήσωμεν...

... Ἴσως θεωρηθῶμεν ὑπεράγαν ἀπαισιόδοξοι, εἰς τοὺς ἀγαθοὺς ὁμως αἰσιόδοξοὺς ἐν τῷ θέματι τῆς ἐνώσεως ταύτης, δέν ἔχομεν εἰμὴ νά ὑπενθυμίσωμεν τό γεγονός τῆς τελευταίας ἐκκλήσεως καί παρακλήσεως πρὸς τήν

Ρώμην, τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου μας, ὅπως μὴ πληρωθῆ ἢ κενωθεῖσα θέσις τοῦ Οὐνίτου Ἐπισκόπου εἰς Ἀθήνας. Ἐκκλησις καθ' ὅλα σεμνή καὶ λογική, ἐντελῶς δὲν ἀζήμιος διὰ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Ποία ἦτο ἡ ἀπάντησις καὶ στάσις τῆς σήμερον ζητούσης συνεννόησιν Ἀρχῆς; Ἰταμὴ περιφρόνησις δι' ἀπάντησιν, καὶ ἄμεσος πλήρωσις τῆς ἐρμαφροδίτου οὐνιτικῆς ἡγεσίας τῶν φρονίμων ὀλίγα, ἔλεγον οἱ πρόγονοί μας.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τῇ 26ῃ Μαρτίου 1960
Ὁ Καθηγούμενος αὐτῆς
Ἀρχιμ. Γαβριήλ

ἐν: «Ἀγιορειτικὴ βιβλιοθήκη», ἔτος κε' (τεῦχ. 2ον), ἀρ. 283-284, ἐκδ. Σωτ. Ν. Σχοινᾶς, ἐν Βόλῳ, 1960, σ. 78-79

Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΕΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΩΣ ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ*

Ἡ ὀρθόδοξος θεολογία τοῦ Χριστοῦ ὡς Εἰκόνας τοῦ Θεοῦ (Β΄ Κορ. Δ΄ 4) καί τοῦ ἀνθρώπου ὡς «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» (Γεν. α΄ 26) εἶναι ὅπως γνωρίζουμε πολύ σημαντική γιά τήν κατανόησι τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ εἰκονικός χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου ἀναφέρεται ὄχι μόνον στά ἰδιαίτερα χαρίσματα πού ἔλαβε ἀπό τόν Θεό ἀλλά καί στόν προορισμό του, πού εἶναι ἡ ἔνωσις μέ τό Θεῖο Ἄρχέτυπο. Τό κατ' εἰκόνα δηλ. εἶναι ἡ ὄντολογική ἀρχή καί τό τέλος τοῦ ἀνθρώπου. Τό Α καί τό Ω.

Σωστά παρατηρήθηκε ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὡς θεολογικό ὄν «γιά νά εἶναι ἀληθινός πρέπει νά ὑπάρχη σέ κάθε στιγμή καί νά ζῆ θεοκεντρικά. Ὅταν ἀρνήται τόν Θεό, ἀρνεῖται τόν ἑαυτό του καί αὐτοκαταστρέφεται. Ὅταν ζῆ Θεοκεντρικά, καταξιώνει μέχρι τό ἄπειρο τόν ἑαυτό του, ἀναπτύσσεται καί ὀλοκληρώνεται μέχρι τήν αἰωνιότητα» (Π. Νέλλα, «Ζῶν Θεοῦμενον» σ.45).

Στόν εἰκονικό του χαρακτήρα ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος τόν δυναμισμό του καί τό μεγαλεῖο του.

* Ἀπόσπασμα ἀπό τήν εἰσήγησι τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας στό Ε΄ Πανελλήνιο Θεολογικό Συνέδριο.

Εικονίζοντας τόν δημιουργό καί σοφό Θεό ἔχει τό χάρισμα τῆς γνώσεως καί δημιουργίας.

Εικονίζοντας τόν αὐτεξούσιο Θεό ἔχει τό αὐτεξούσιο, τήν ἐλευθερία. Κατά τόν ἅγιο Μάξιμο «Εἰ κατ' εἰκόνα τῆς μακαρίας καί ὑπερουσίου Θεότητος ὁ ἄνθρωπος γεγένηται, αὐτεξούσιος δέ φύσει ἢ Θεία φύσις, ἄρα καί ὁ ἄνθρωπος ὡς αὐτῆς ὄντως εἰκῶν αὐτεξούσιος τυγχάνει φύσει· εἰ δέ αὐτεξούσιος φύσει θελητικός ἄρα ὁ ἄνθρωπος» (P.G. 91,304).

Ἐάν δέ κατά τόν ἱ. Καβάσιλα χάση τό αὐτεξούσιο, χάνει καί τόν ἄνθρωπο: «Ταῦτόν γάρ ἐστίν εἰπεῖν ἀπολέσαι τό αὐτεξούσιον καί ἀπολέσαι τόν ἄνθρωπον» (P.G. 150, 638).

Ἐκεῖνο ὅμως πού περισσότερο ἀπό ὅλα φανερῶνει τόν θεῖο χαρακτήρα στόν ἄνθρωπο εἶναι ἡ ἐρωτική δύναμις τῆς ψυχῆς του καί ἡ ἐρωτική φορά του πρὸς τό Θεῖο Ἄρχέτυπο.

Κατά τόν θεῖο Μάξιμο καί Διονύσιο τόν Ἄρεοπαγίτη «Τό Θεῖον οἱ θεολόγοι, ποτέ μὲν ἔρωτα, ποτέ δέ ἀγάπην, ποτέ δέ ἐραστόν καί ἀγαπητόν καλοῦσιν. Ὁθεν, ὡς μὲν ἔρωτος, ὑπάρχων καί ἀγάπη, κινεῖται ὡς δέ ἐραστόν καί ἀγαπητόν, κινεῖ πρὸς ἑαυτόν πάντα τά ἔρωτος καί ἀγάπης δεκτικά... Διό καί Παῦλος ὁ Μέγας, ἐν κατοχῇ τοῦ θεοῦ γεγονώς ἔρωτος καί τῆς ἐκστατικῆς δυνάμεως μετεληφώς ἐνθέω στόματι· Ζῶ ἐγώ, φησίν, οὐκ ἔτι, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός, ὡς ἀληθῆς ἐραστής καί ἐξεστηκώς, ὡς αὐτός φησί τῷ Θεῷ, καί οὐ τήν ἑαυτοῦ ζῶν, ἀλλά τήν τοῦ ἐραστοῦ ζωὴν ὡς σφόδρα ἀγαπητήν» (Ἄγ. Μαξίμου Ζ' Ἑκατ. κεφ. Φιλοκαλία, Β' σ. 183).

Ἡ ἐρωτική αὐτή δύναμις τῆς ψυχῆς του κάνει τόν ἄνθρωπο νά διψᾷ στό βάθος τῆς ὑπάρξεώς του τήν ἔνωσι μέ τό Ἄρχέτυπό του, τήν θέωσι καί νά μὴν ἀνα-

παύεται στά κτιστά καί πεπερασμένα. Κατά τόν ἱ. Καβάσιλα «Ἡ γάρ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν δίψα ἀπείρου δεῖται τινος ὕδατος, ὁ δέ κόσμος οὗτος πεπερασμένος ἀρκέσαι δὴ πῶς δύναται ἄν;» (Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λογ.2).

Ὁ κτιστός ἄνθρωπος εἶναι προωρισμένος νά ἐνωθῆ μέ τήν ἄκτιστο χάρι τοῦ Θεοῦ καί νά γίνῃ θεός κατά χάριν. Ἐδῶ συνοψίζεται ὅλο τό μυστήριον τοῦ ἀνθρώπου «ὡς κεκελευσμένου θεοῦ» κατά τόν Μ. Βασίλειον (Γρηγορ. Θεολ. Ἐπιτάφιος εἰς τόν Μ. Βασίλειον).

Κατά δέ τόν θεολογικώτατον ἅγιον Γρηγόριον «Τοῦτο δὴ βουλευθεὶς ὁ τεχνίτης ἐπιδείξασθαι Λόγος, καί ζῶον ἐν ἐξ ἀμφοτέρων, ἀοράτου τε λέγω καί ὀρατῆς φύσεως, δημιουργεῖ τόν ἄνθρωπον... οἷόν τινα κόσμον ἕτερον ἐν μικρῷ μέγαν ἐπὶ τῆς γῆς ἴστησιν, ἀγγελον ἄλλον, προσκυνητὴν μικτόν, ἐπόπτην τῆς ὀρατῆς κτίσεως, μύστην τῆς νοουμένης, βασιλέα τῶν ἐπὶ γῆς βασιλευδόμενον ἄνωθεν... ζῶον ἐνταῦθα οἰκονομούμενον καί ἀλλαχοῦ μεθιστάμενον, καί πέρας τοῦ μυστηρίου, τῇ πρὸς Θεόν νεύσει θεούμενον» (Λογ. 45, εἰς τό ἅγ. Πάσχα).

Ὅμως μέ τήν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου τό κατ' εἰκόνα ἀμαυρώνεται, ἡ ἀνθρωπίνη φύσις νοσεῖ τὴν ἁμαρτίαν, κατά τόν ἅγιον Κύριλλον Ἀλεξανδρείας. Τό κατ' εἰκόνα δέν ἠμπορεῖ νά ἐνεργοποιηθῆ, νά γίνῃ «καθ' ὁμοίωσιν».

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς Εἰκὼν τοῦ Θεοῦ λαμπρά καί ἀπαράλλακτος καί ὡς Ἀρχέτυπο τοῦ ἀνθρώπου μέ ὅλη τὴν σωτήριον οἰκονομία Του ἀναστηλώνει τὴν πεσοῦσα εἰκόνα τοῦ Ἀδάμ, δείχνει τό πρωτότυπο κάλλος τῆς, καί ὡς καλὸς παιδαγωγὸς προσανατολίζει, ἔλκει καί χειραγωγεῖ τόν ἄνθρωπον στό θεῖον Ἀρχέτυπό του. «Τὴν ἀμαυρωθεῖσαν ἐν Ἀδάμ φύσιν, με-

ταμορφώθεις άπαστράψαι πάλιν πεποίηκας, Χριστέ, μεταστοιχειώσας αύτήν εις τήν Σήν τής θεότητος δόξαν τε καί λαμπρότητα» (άπόστ. έσπερ. Μεταμορφ.).

“Όταν ό άνθρωπος γίνη σύμμορφος μέ τήν εικόνα του Χριστου (Ρωμ. η΄ 29), άποκτā τήν άληθινή μόρφωσι, δηλαδή τήν άληθινή ανθρώπινη μορφή.

Στά άγια Μυστήρια καί τήν θεία Λειτουργία ή ένωσις Θεου καί ανθρώπου διά του Κυρίου Ίησου Χριστου γίνεται κοινωνία ζωής, άνάστασις, μεταμόρφωσις, Χριστοποίησης καί θέωσις του ανθρώπου.

Τό κατ’ εικόνα ένεργοποιεΐται καί ό πιστός καί άγωνιζόμενος άνθρωπος θεώνεται. Ή θέωσις δέν ειναί ιδεαλιστικός πόθος, αλλά πραγματικότης.

Πρώτη έθεώθη ή Ύπεραγία Θεοτόκος. Κατά τους θεολόγους μας, αύτή μοναχή εύρίσκεται μεθόριον άναμεταξύ τής κτιστής καί άκτίστου φύσεως’ αύτή μόνη ειναί θεός άμεσος μετά τον Θεόν καί έχει τά δευτερεΐα τής Άγίας Τριάδος (Άγ. Νικοδ. Άγιορ. Άόρατος Πόλεμος, σελ. 119).

Ήθεώθησαν επίσης οι άγιοι έχοντες τον θεϊον έρωτα. “Όλοι οι άγιοι ζοϋν τον λόγο του άγιου Ίγνατίου του Θεοφόρου. «Ό έμός έρως έσταύρωται» (πρός Ρωμ. VII).

Ή σχέσις των άγιων μέ τον Θεό ειναί έρωτική καί όχι άπλως ήθική. Ή χάρις τής θεώσεως λάμπει στα πρόσωπα των άγιων καί φανερώνεται στα θεωμένα σώματά τους πού ευωδιάζουν, μυροβλύζουν, μένουν άφθαρτα καί θαυματουργοϋν.

Ή όρθόδοξος Έκκλησία ειναί ό χώρος καί ή κοινωνία τής θεώσεως.

“Ό,τι γίνεται μέσα στην Όρθοδοξία ειναί θεωτικό. Οι άγιες όρθόδοξες εικόνες του Χριστου, τής Παναγίας καί των άγιων καί όλος ό διάκοσμος των όρθοδό-

ξων ἐκκλησιῶν μας, φανερώνουν ὅτι ὄντως «ἄνθρωπος γέγονε Θεός, ἵνα Θεόν τόν Ἀδὰμ ἀπεργάσῃται». Ἡ θέωσις εἶναι δυνατή γιατί ἡ Χάρις εἶναι ἄκτιστος καί θεία ἐνέργεια καί ἔτσι ἡμπορεῖ νά θεώνη τόν ἄνθρωπο. Τήν θέωσι ἐνεργεῖ ὁ Θεός καί πάσχει ὁ ἄνθρωπος. Ὁ θεούμενος ἄνθρωπος καθαιρόμενος ἀπό τά πάθη καί σχολάζων στήν καρδιακή προσευχή λαμβάνει ἐμπειρία τῆς θείας Χάριτος καί ἔτσι ἀναπαύεται, παρηγορεῖται. Ὑψίστη ἐμπειρία τῆς θεώσεως εἶναι ἡ θέα τοῦ Θαβωρίου Ἀκτίστου φωτός, τό ὅποιον οἱ θεωμένοι ἄνθρωποι ὄχι μόνον βλέπουν ὑπερφυῶς ἀλλά καί βλέπονται μέσα σ' αὐτό, ὅπως μαρτυρεῖται στόν βίο τοῦ ἁγίου Βασιλείου (Γρ. Νύσ. Ἐπιτ. Μ. Βασ. P.G. 46, 809C).

Ὅλα αὐτά πιστεύω ὅτι ἔχουν μεγάλη σημασία γιά τήν ἀνθρωπολογία καί τήν παιδεία.

Ὅταν ὁ δυναμισμός τοῦ ἀνθρώπου δέν προσανατολισθῇ στήν ὀρθή του κατεύθυνσι πρὸς τόν Πλάστη καί Πατέρα του, τότε ἐκδηλώνεται ἀρνητικά. Τό τρίμερές τῆς ψυχῆς διασπᾶται. Ὁ νοῦς σκοτιζέται. Ὁ ἄνθρωπος τρέφεται μέ τά πάθη, σκληρύνεται, θηριοποιεῖται καί δαιμονοποιεῖται.

Κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ «Νοῦς ἀποστάς τοῦ Θεοῦ ἢ κτηνώδης γίνεται ἢ δαιμονιώδης, καί τῶν ὄρων ἀποστατήσας τῆς φύσεως ἐπιθυμεῖ τῶν ἄλλοτρίων καί κόρον φιλοκερδίας οὐκ οἶδε, ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις ἐκδοτον ἑαυτόν ποιεῖ, καί μέτρον ἡδονῆς οὐ γινώσκει» (Ὁμιλία 51, 6, Ἔκδ. Οἰκονόμου, σ.114).

Ὁ ἄνθρωπος ἐκπίπτει στό μηδέν πού τελικά τόν κατατρώγει. Τό ἀνθρώπινο πρόσωπο διαλύεται καί ἀποδιοργανώνεται. Ἡ ζωὴ γίνεται κόλασις. Ἡ ἐλευθερία ἀγχος. Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἀπειλή. Ἡ μοῖρα τοῦ

άνθρώπου τραγική καί αδιέξοδη.

Τό λάθος τῶν συγχρόνων οὐμανισμῶν, ὅλων τῶν ἀποχρώσεων, εἶναι ὅτι προσπαθοῦν νά κάνουν τόν ἄνθρωπο νά ξεχάσῃ τήν θεία καταγωγή του καί τόν θεῖο προορισμό του, τόν εἰκονικό του χαρακτήρα. Ἐν ὀνόματι τῆς προόδου, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς δικαιοσύνης, τόν φυλακίζουν στό φθαρτό, στό πρόσκαιρο, στό μάταιο, στό πεπερασμένο. Τοῦ κόβουν τά φτερά. Προσπαθοῦν νά στρέψουν τόν θεῖο δυναμισμό του καί τήν ἐρωτική του δίψα σέ δραστηριότητες ἐγκόσμιες, ὄχι ἴσως κακές, ἀλλά ἀνεπαρκεῖς καί περιορισμένες γιά νά πληρώσουν τόν θεόπλαστο ἄνθρωπο καί θεούμενο ζῶον. Προσπαθοῦν ἐπίσης νά τόν πείσουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐτοθεός, αὐτόνομος, αὐτάρκης, αὐτοολοκληρούμενος. Πρόκειται δηλαδή γιά τήν ἴδια τήν ἀμαρτία τοῦ Ἀδάμ, τήν αὐτοθέωσι, τόν ἐγωισμό. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ οὐσία τῆς ἐκκοσμικευμένης φιλοσοφίας, ἠθικῆς, πολιτικῆς. Αὕτη ἡ φιλοσοφία ὑπόκειται καί στήν προσπάθεια ὀργανώσεως τῆς ζωῆς ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἀπαρχή τῆς ὁποίας εἶναι ὁ πολιτικός γάμος. Ἡ ἐκκοσμίκευσις εἶναι προϊόν τοῦ δυτικοῦ ἀθείσμοῦ, πού σάν ἀρρώστια ἀρχίζει νά τρώῃ τό σῶμα τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ μας. Τό λυπηρό εἶναι ὅτι ὑπάρχουν σήμερα πολιτικές φιλοσοφίες πού ὄχι ἀπλῶς δέν καταπολεμοῦν ἢ ἀνέχονται τήν ἐκκοσμίκευσι πού ἀλλοιώνει τήν ἑλληνορθόδοξο παράδοσι καί ταυτότητά μας, ἀλλά καί ἔχουν ὡς πρόγραμμα νά τήν ἐπιβάλουν στόν λαό δυναμικά μέ τά μέσα ἐπικοινωνίας.

Πρέπει ὅμως νά σημειώσουμε ὅτι καί ἀπό ἐμᾶς γίνεται κάποτε ἓνα λάθος. Ἡ ὀρθόδοξος ἀγωγή τῆς θεώσεως κάτω ἀπό τήν ἐπίδρασι τοῦ δυτικοῦ χριστιανισμοῦ ἀντικαθίσταται ἀπό τήν ἀγωγή τῆς ἠθικῆς καλ-

λιτερεύσεως. Ἡ ἀγωγή τῆς ἠθικῆς καλλιτερεύσεως ἢ τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς θεώσεως, εἶναι ἀνθρωποκεντρική, ἀκόμη καὶ ὅταν ἔχη θρησκευτικό χαρακτήρα, δέν διαφέρει οὐσιωδῶς ἀπό τίς ἠθικές ἀγωγές τῶν ἀθέων οὐμανισμῶν, δέν εἶναι ἐκκλησιαστική οὔτε λειτουργική, δέν ἀναδεικνύει θεωμένους ἀνθρώπους, ἀλλά «καθώς-πρέπει» μικροαστούς χριστιανούς, βασιζεται στήν ἀνθρωπίνη ἠθική δραστηριότητα καὶ ὄχι στήν ἐνέργεια τῆς ἀκτίστου Χάριτος τοῦ Θεοῦ, δέν ἐξάγει τόν ἀνθρωπο ἀπό τόν ἐγωκεντρισμό, δέν τοῦ παρέχει τήν ἐμπειρία τῆς Θείας Χάριτος, δέν τοῦ μεταδίδει τόν θεῖο ἔρωτα, δέν τόν βοηθεῖ νά προχωρήσει στήν ἀληθινή προσευχή καὶ κοινωνία μέ τόν Θεό.

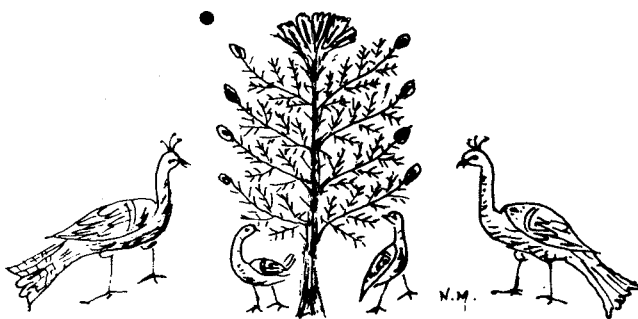
Αὕτην τήν ἀγωγή ἐκπροσωποῦσε ὁ δυτικός Βαρλαάμ καὶ κατὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς ἀγωνίσθηκε ὁ Θεολόγος τοῦ Ἁκτίστου Φωτός Ἁγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάς. Ὁ Βαρλαάμ ἐκδιώχτηκε τότε ἀπό τόν Ὁρθόδοξο χῶρο, ἀλλά ἐπέστρεψε μετά μέσῳ ἰσχυρῶν δυτικῶν θεολογικῶν ρευμάτων πού ἐνέσκηψαν στήν χώρα μας μετά τό 1821.

Σήμερα πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε τήν σημαντική διαφορά καὶ ἀντίθεσι τῶν δύο ἀνθρωπολογιῶν καὶ ἀγωγῶν. Αὐτῆς πού ἐκπροσωπεῖ ὁ Βαρλαάμ καὶ αὐτῆς πού ἐκπροσωπεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμάς καὶ ἡ Φιλοκαλία.

Ὅταν οἱ νέοι μας σήμερα ξυπνοῦν ἀπό τόν λήθαργο τοῦ εὐδαιμονισμοῦ καὶ τῶν οὐμανιστικῶν ἀταπατῶν, περιπλανῶνται καὶ ζητοῦν νά βροῦν κάπου ἀνάπαυσι. Ἐνας ἠθικιστικός χριστιανισμός δέν τοὺς προσφέρει τήν ἀνάπαυσι αὐτή γιατί ἡ ψυχὴ τοὺς διψᾷ γιά προσωπική συνάντησι καὶ ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ, γιά μυστική ἐρωτική ζωή καὶ γνησιότητα. Ἐάν δέν γνωρῖσουν τήν ἀληθινή Ὁρθοδοξία, τήν μυστική Θεολογία,

τὴν γνησίᾳ Παράδοσι καὶ εὐσέβειά μας, καταφεύγουν
στοὺς ἀνατολικούς μυστικισμούς ἢ ζητοῦν ὑπερβατι-
κὲς ἐμπειρίες στοὺς τεχνητοὺς παραδείσους τῶν
ναρκωτικῶν ἢ στὸν ἀποκρυφισμὸ.

Τὸ ἀνικανοποίητο τῶν νέων ἀνθρώπων πρέπει νά
μᾶς προβληματίσῃ γιὰ τὴν ποιότητα τῆς προσφερο-
μένης ἀπὸ μᾶς διδαχῆς καὶ ἀγωγῆς.

ΕΥΛΟΓΗΤΟΣ ΕΙ ΚΥΡΙΕ (Ψαλ. 118,12)

Ὁ ναός ἦταν γεμάτος ἀπὸ κόσμο. Εἶχε πεθάνει ὁ Ἄρχιμανδρίτης Λαυρέντιος, ἄνθρωπος ἐπίλεκτος καὶ φιλόανθρωπος, πολὺ ἀγαπημένος ἀπὸ ὅλους, καὶ εἶχαν ἔλθει νὰ τὸν ἰδοῦν γιὰ τελευταία φορά. Τώρα βρισκόταν στό νεκροκρέββατο, στήν μέση τῆς ἐκκλησίας, καὶ οἱ μοναχοὶ ὀλόγυρά του.

Ἦλθε σιωπηλὸς κι ὁ καθηγούμενος μέ θλιμμένο πρόσωπο γιὰ τὸν ἀγαπητό του φίλο, πῆγε στό στασίδι του, καὶ ἀμέσως ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ ἱερομονάχους καὶ διακόνους ἄρχισε τὴν νεκρώσιμο ἀκολουθία.

Στό προσκέφαλο τοῦ κεκοιμημένου, ἓνας μοναχὸς πού φοροῦσε μανδύα καὶ καλυμμαύχι, ἄρχισε νὰ διαβάζη τὸ 17ο κάθισμα: Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ...

Ταυτοχρόνως, ἀπὸ τὸ δεξιὸ χορὸ ἀκούγεται ἀργὰ καὶ σιγανά μιά χαμηλὴ ψαλμωδία: «Εὐλογητὸς εἶ Κύριε». Σάν ἓνας ἀντίλαλος ἐπαναλαμβάνει ὁ ἄλλος χορὸς: «Εὐλογητὸς εἶ Κύριε».

Τὸ διάβασμα συνεχίζεται καθαρὰ κι ἀργά: «Ἐν ὄλη καρδία μου ἐξεζήτησά Σε, ὁδὸν ἐντολῶν Σου ἔδραμον...», «αἱ χεῖρες Σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν

με...», καί ἡ ἐπωδός τῶν χορῶν πού τό συνοδεύει, ἐξαφανίζεται στό ὕψος τῶν θόλων, ὅπως ὁ καπνός τοῦ θυμιάματος.

«Σός εἶμι ἐγώ...» συνεχίζει ὁ ἀναγνώστης καί οἱ χοροὶ ἐπαναλαμβάνουν μέ τήν σειρά: «Σός εἶμι ἐγώ, σῶσόν με», «Σός εἶμι ἐγώ, σῶσόν με».

«Ἡ ψυχὴ μου ἐν ταῖς χερσὶ Σου...» ἀκολουθεῖ ὁ ἀναγνώστης, «θλίψεις καί ἀνάγκαι εὔροσάν με...», ἐκέκραξα ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου..., Σός εἶμι ἐγώ, σῶσόν με».

Ἡ ἐκκλησία εἶναι γεμάτη ἀπ' αὐτό τό μουρμουρητό καί δάκρυα σιωπηλά πέφτουν ἀπό τά μάτια ὄλων. Ὁ Καθηγούμενος στηρίζεται στή ράβδο του, τό ἱερατεῖο καί τό πλῆθος τῶν πιστῶν ἀκούουν μέ βαθειὰ σιωπή...

Καί ξαφνικά φαίνεται ὅτι τό τέμπλο μαζεύεται σάν μιά αὐλαία. Στό κέντρο, στόν μεγαλοπρεπῆ θρόνο, φαίνεται ὁ Βασιλεὺς Χριστός, δορυφορούμενος ταῖς τάξεσιν ἀγγελικαῖς. Ὁ κεκοιμημένος, ντυμένος μέ τό ταπεινὸ μοναχικό ἔνδυμα, τό κεφάλι γερμένο καί τά χέρια στό στήθος, στέκεται μπροστά στόν Δεσπότη ὅπως σέ μιά μυστική ἐξομολόγησι.

«Εὐλογητός εἶ Κύριε», ἀρχίζει αὐτός, καί σάν ἓνα φλοίσβιμα ἐπαναλαμβάνει τό πλῆθος τῶν πιστῶν, «εὐλογητός εἶ Κύριε». «Εὐλογητός εἶ Κύριε, ὅτι μέ ἔβγαλες ἀπό τό βάθος τῆς ἀνυπαρξίας καί μέ ἐδόξασες μέ τήν θεϊκὴ Σου εἰκόνα, εὐλογητός εἶ Κύριε, πού μέ ἀξίωσες τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καί τῆς ἀγγελικῆς τάξεως τῶν μοναχῶν, εὐλογητός εἶ Κύριε, ὅτι μέ ἀξίωσες τῆς χάριτος τῆς ἁγίας ἱερωσύνης καί μέ τοποθέτησες οἰκονόμο τῶν ἱερῶν Σου Θεϊκῶν μυστηρίων, εὐλογητός εἶ Κύριε...»

«Ἀλλά, ἀκολουθεῖ ἡ μυστικὴ ἐξομολόγησις, θλίψεις καί ἀνάγκαι εὔροσάν με, ὅμως Σός εἶμι ἐγώ, σῶσόν με, ... ἔθεντο ἁμαρτωλοὶ παγίδα μοι, ἀλλὰ Σός εἶμι ἐγώ, σῶσόν με, ... ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός, Σός εἶμι δέ ἐ-

γώ, σῶσόν με... Καί τό πλῆθος ἐπαναλαμβάνει ψιθυριστά: Σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με...»

Τό κάθισμα τελείωσε, ὁ κοιμηθεῖς ἐνταφιάσθηκε μέ τιμή, ὁ κόσμος ἀποσύρθηκε στά ἴδια. Ἄλλά ἡ ἠχώ τοῦ καθίσματος καί ἡ μουσική ἐξομολόγησις ἀποτυπώθηκαν γιά πάντα στήν καρδιά μου καί συχνά ἀντηχοῦν μέσα μου.

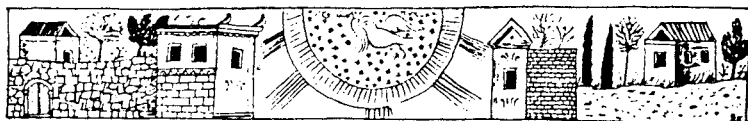
“Όταν μιά βαθειά εἰρήνη πλημμυρίζει τήν ψυχή μου καί κανένα κακό δέν τήν ταραίζει, ἀπό τά κατάβαθα τῆς καρδιάς μιά συναίσθησις εὐγνωμοσύνης ἀνεβαίνει: «Εὐλογητός εἶ Κύριε». “Όταν τό γαλήνιο πρόσωπο ἑνός ἀδελφοῦ καί ἡ ἀγαπημένη φωνή μέ προϋπαντοῦν καί ἡ καρδιά μου ἀνασκιρτᾷ ἀπό πνευματική ἀγαλλίασι, μιά μουσική φωνή μέσα μου ψιθυρίζει: «Εὐλογητός εἶ Κύριε». Μπροστά στό Θεῖο Θυσιαστήριον, ὅταν ἡ ψυχή λειώνει ἀπό τήν ἀνείπωτη εὐσπλαχνία τοῦ Δεσπότου, μιά φωνή εὐχαριστίας ἐξέρχεται: «Εὐλογητός εἶ Κύριε».

Ἄλλά καμμιά φορά μαῦρα καί ἀπειλητικά σύννεφα ἐμφανίζονται στόν οὐρανό τῆς καρδιάς μου καί ἕνας ἐχθρικός ἄνεμος μέ περικυκλώνει. Τότε μέ τρόπο ἡ καρδιά μου κραυγάζει: «Σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με». “Όταν τό πόδι μου γλυστράει καί κινδυνεύει νά πέσει στόν γκρεμό, μιά ἐσωτερική βοή ξεσπάει: «Σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με». “Όταν δέ ὁ πονηρός ἐχθρός μέ περιτριγυρίζει γιά νά μέ καταβροχθίσει, ἡ ψυχή μου τρομαγμένη ζητάει τόν Κύριον: «Σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με».

Καί ἔτσι συχνά, στό κελλί μου, στήν ἐκκλησία, στό δρόμο, στήν δουλειά, νοερά μετέχω σ’ ἐκείνη τή μουσική ἐξομολόγησις ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καί στήν καρδιά μου ἀντηχοῦν οἱ δύο ἐπωδές:

Εὐλογητός εἶ Κύριε,
Σός εἰμι ἐγώ, σῶσόν με.

Ἱερομ. Πετρώνιος Προδρομίτης.

ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΡΕΙΤΕΣ

Σεβαστός καί ἀγαπητός ἱερομόναχος τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, στό ὑπ' ἀριθ. 3/1978 περιοδικό, πού ἐκδίδει ἡ φίλη Μονή, μέ χάρη ἔγραψε γιά τίς σχέσεις τοῦ μεγάλου ἀγίου τοῦ αἰῶνος μας μέ Σιμωνοπετρίτες καί Γρηγοριάτες Πατέρες, καθώς καί τούς μακαριστούς Γέροντες, Δανιήλ τόν Κατουνακιώτη, Νικόδημο τόν Κουσκυλίτη καί Ἰωάσαφ τόν Ἀγγιαννανίτη. Ἔως ἐπιτραπεῖ μικρή συμπλήρωση τῶν ἐκεῖ ὥραίων. *

Ὁ λόγιος καί ἐνάρετος μοναχός Νεῖλος (Μητρόπουλος) ὁ Σιμωνοπετρίτης (1871-1911) ὁ «τόσον λόγιος ὅσον ταπεινός» ἀναχώρησε γιά τό Ἅγιον Ὄρος μαζί μέ τόν μακαριστό Γέροντα Φιλόθεο Ζερβάκο (1884-1980). Μέ ἰδιαίτερη χάρη περιγράφει ὁ Γέροντας Φιλόθεος τήν ἱεραποδημία τους: «Πρὶν ἀναχωρήσωμεν μέ τόν ἀδελφόν Νικόλαον Μητρόπουλον ἐξομολογηθέντες ἀμφοτέροι εἰς τόν Ἅγιον Πενταπόλεως Νεκτάριον καί λαβόντες τήν εὐχήν καί εὐλογίαν του ἐτελέσαμεν ὀλονύκτιον ἀγρυπνίαν εἰς τό ἐκκλησίδιον τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου τήν 8ην Μαΐου ἑορτήν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καί μετέσχομεν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων τήν πρωΐαν...». Μέ τίς εὐχές καί εὐλογίες τοῦ Θεοφόρου Νεκταρίου ἦλθε ὁ μακαριστός Νεῖλος στή Σιμωνόπετρα καί μετά ἀπό τε-

τράχρηνη εὐδόκιμη διακονία καί βαρεῖα ἀσθένεια ἀναπαύτηκε ἐν Κυρίῳ.

Ὁ Ἅγιος προέβλεψε τήν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου κι ἔλεγε στόν Ἁγιορείτη Γέροντα Θεοφύλακτο: «Θά γίνῃ ἐνα κακό στήν Ἐκκλησία. Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς αὐτούς πού θά κάμνουν τό κακό αὐτό». Μετά τήν κοίμησή του ὁ Ἅγιος παρουσιαζόταν στά πνευματικά του τέκνα «ὡς ζῶν» καί τούς συμβούλευε — εἶχε γίνῃ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου. «Θά ἀκολουθήσετε τήν Ἐκκλησίαν. Ἄνταρσίες δέν θέλω ἐγώ».

Ὁ ἱερομόναχος Σωφρόνιος (Κεχαγιόγλου) (1839-1934) πού ἐκάρῃ στήν Μ. Λαύρα, ἀσκήτεψε στά Κατουνάκια ἐπί εἰκοσιπενταετία, ἐργάστηκε ἱεραποστολικά σέ πολλά μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἐξέδωκε σειρά ἀσκητικῶν κειμένων, ἐπανίδρυσε τή μονή τοῦ Τ. Προδρόμου Σκοπέλου, συνέστησε μοναστική ἀδελφότητα καί ἐτάφη ἐκεῖ, διακρινόταν γιά τή μεγάλη ἀσκητικότητά του, τήν πραότητα, τήν κατάνυξη καί τή σοφία του. Ἐκτός ἀπό τίς σχέσεις του μέ ἄλλες ἱερές μορφές, εἶχε σύνδεσμο στενό μέ τόν Ἅγιο Πενταπόλεως, μετά τοῦ ὁποίου διατηροῦσε ἀλληλογραφία.

Ὁ Νεοσκητιώτης Γέρων Ἰωακείμ (Σπετσιέρης) (1860-1943) ἀπ' τόν πόθο του νά φτάσει στό Περιβόλι τῆς Παναγίας, μόλις 18 ἐτῶν, δέν ἔνοιωσε τό περπάτημα ἀπ' τή Θεσσαλονίκη ὡς τή Ν. Σκήτη. Ἡ Παναγία τοῦ ἔγινε στοργική σύντροφος σέ ὅλη του τή ζωή. Σάν λειτουργός δέν πατοῦσε στή γῆ. Ἡ ὀλόθερμη προσευχή του θαυματουργοῦσε. Κοιμήθηκε ὑπνο γαληνό ἔχοντας στό στόμα του τούς Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας. Ὑπῆρξε μαθητής τῆς Ριζαρείου, μέ δάσκαλο τόν ἅγιο Νεκτάριο. Μετά τήν κοίμησή του, αἰσθανόταν νά βγαίνει ἀπ' τόν τάφο του στήν Αἴγινα εὐωδία ὡς ἐκλεκτό θυμίαμα.

Ὁ ἅγιος Σάββας ὁ Νέος τῆς Καλύμνου (1862-1948)

δωδεκάχρονος ἦλθε στή Σκήτη τῆς Ἁγίας Ἄννας, ὅπου μέ μεγάλους ἀγῶνες ἔζησε συνολικά μιά δεκαπενταετία. Ἐπί τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἀπέρχεται σέ διάφορα μέρη γιά νά καταλήξει στήν Κάλυμνο, μεταφέροντας τό ἄρωμα τῆς ἀγιορειτικῆς ἐρήμου. Μόνο μ' ἓνα πρόσφορο περνοῦσε μιά βδομάδα. Ἀπέκτησε φήμη ἀριστοῦ πνευματικοῦ καί λειτουργοῦ. Ἀποτέλεσμα τῶν ἀσκήσεων του σωματικές ἀσθένειες, ἀλλά καί ἐκφορά εὐωδίας ἀπ' τό σῶμα του. Εὐωδία πού διατήρησε καί μετά τήν κοίμησή του τό ἄφθορο λείψανό του. Ὁ θαυματοδότης Κύριος τοῦ ἔδωσε τό μέγα χάρισμα πλούσια νά θαυματουργεῖ. Δεύτερος θαυματουργός ἅγιος τοῦ αἰῶνος μας, μετά τόν ἅγιο Νεκτάριο, μαζί μέ τόν ὁποῖο ἔζησε καί ἀσκήθηκε. Εἶναι θεατῆς τοῦ πρώτου θαύματος τοῦ ἁγίου Νεκταρίου: Νεκρός ὁ ἅγιος ἔσκυψε τό κεφάλι του γιά νά τοῦ φορέσουν τό πετραχήλι του καί τό ἐπανέφερε στή θέση του. Ἐπί τρεῖς ἡμέρες μετά τήν κοίμησή του ὁ ἅγιος ὁ θαυμαστός Σάββας συνομιλοῦσε στόν τάφο του. Καί ἐπί σαράντα ἡμέρες κλείστηκε στό κελλί τοῦ ἁγίου καί τεχνούργησε τήν πρώτη εἰκόνα του. Ὑστερα ἀπό νηστεία καί προσευχή ἔλαβε ἀδιάψευστη πληροφορία περί τῆς ἀγιότητος τοῦ ἱεράρχου καί ζήτησε νά τεθεῖ ἡ εἰκόνα του στό προσκυνητάρι πρὸς συνεχῆ προσκύνηση. Ἐπί πενταετία ἀνέλαβε τήν Πνευματική Καθοδήγηση τῶν μοναζουσῶν τῆς Ἱ. Μ. Ἁγίας Τριάδος. Τό ἔργο αὐτό παρέδωσε σ' ἓναν ἄλλο ἄξιο Ἁγιορεῖτη, τόν Γέροντα Ἱερώνυμο τόν Σιμωνοπετρίτη.

Ὁ Σιμωνοπετρίτης ἡγούμενος Γ. Ἱερώνυμος (1871-1957) εἶναι μιά ἀπ' τίς πιό ἀξιόλογες σύγχρονες ἀγιορειτικές μορφές. Σέ μιά ἐποχή πού ἀγαπᾷ τούς ἀριθμούς δίνουμε μερικούς ἀπό τήν «παράξενη ἀριθμητική» του.

17 χρόνων ἔρχεται στή μονή καί μετά 4½ χρόνων δοκιμασία κείρεται μεγαλόσχημος. 43 ἔτη δέν κοιμήθηκε σέ κλίνη — στό σκαμνί ἢ στήν καρέκλα κοιμόταν καί γιά λί-

γο. 69 χρόνια φοροῦσε τό τίμιο τοῦ μοναχοῦ ἔνδυμα, πού τό φόρεσε σέ πάνω ἀπό 300 ἀφιερωμένες ψυχές. Τά πνευματικά του τέκνα ἀριθμοῦνται σέ ἀρκετές δεκάδες ἑκατοντάδων καί οἱ ἐπιστολές του σέ 10.000. Μνημόνευε καθημερινά 2.500 ὀνόματα. Στό συρτάρι του, μετά τήν κοίμησή του, τοῦ βρῆκαν 7 δραχμές, πού δέν εἶχε προλάβει νά δώσει στούς φίλους του φτωχοῦς. Ἐκοιμήθη 86 χρόνων καί χιλιάδες κόσμος βρέθηκε στήν κηδεῖα του, στό μετόχι τῆς μονῆς στήν Ἀθήνα. Οἱ σχέσεις του μέ τόν ἅγιο Νεκτάριο χρονολογοῦνται ἀπ' τό 1898, τότε πού ὁ ἅγιος ἐπισκέφθηκε τό Ἅγιον Ὄρος. Συχνά ὁμως ὁ Γ. Ἱερώνυμος τόν ἐπισκεπτόταν στήν Ἀθήνα καί τήν Αἴγινα. Τοῦ ἔλεγε ὁ ἅγιος· «χθές εἶδα τόν ἅγιο Διονύσιο Ζακύνθου καί μου εἶπε: Ἐγώ ἐποίμανα τήν Αἴγινα ἀλλά ἐσύ θά τήν δοξάσης». Ἄλλοτε· «Εἶδα τήν νύκτα τήν Κόλασιν καί τόν Παράδεισον... Τί ὥραϊα πού ἦτο εἰς τόν Παράδεισο... Ὁμως, ἐγώ εἶμαι διά τήν Κόλασιν... Ἐλπίζω πάντως εἰς τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ...». Ὄταν ὁ Γ. Ἱερώνυμος τόν ἐπισκέφτηκε γιά τελευταία φορά στό νοσοκομεῖο τοῦ εἶπε ἀνάμεσα στά πολλά ἄλλα ὁ ἅγιος· «Ἄν ὁ Θεός μου δώσει τήν ὑγεία μου θά ξαναέλθω εἰς Ἅγιον Ὄρος». Μετά τήν κοίμηση τοῦ ἁγίου, οἱ μοναχές τῆς Αἰγίνης παραχωροῦσαν στόν Γέροντα τό κελλί καί τά ἐνδύματα τοῦ ἁγίου. Ὁ Π. Ἱερώνυμος εἶχε τή φωτογραφία τοῦ ἁγίου ἀνάμεσα στίς εἰκόνες του πρὶν ἀπό τήν κοίμησή του, τόν ἀποκαλοῦσε πατέρα του καί δάκρυζε.

Ὁ Μικραγιαννανίτης Γέροντας Ἀβιμέλεχ (Μπονάκης) (1860-1965) ὑπῆρξε σκληρός βιαστής μέχρι τοῦ τέλους. 19χρονος ἔρχεται στό Ἅγιον Ὄρος. Ταπεινός ἀναχωρητής, πολλά γνώριζε καί λίγα ἔλεγε, τύπος ἀληθινῶ μοναχοῦ. Ὁφέλεια ζητώντας περιόδευσε στίς μονές Κωνσταντινουπόλεως, Πόντου, Ἱερουσαλήμ, τῶν νήσων καί τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀλλά καί ὠφέλεια ἔδωσε. Ἡ

πολύχρονη άσκηση τοῦ ἔδωσε πραότητα. Ξεχώριζε ἀπ' τοὺς συνασκητές του γιὰ τὴν ἐγκράτεια καὶ τὴν ἀκτημοσύνη του. Φίλος τοῦ ἁγίου Νεκταρίου καὶ πρῶτος βιογράφος του, ὁ ἐκδότης καὶ ἄλλων ψυχοφελῶν βιβλίων καὶ ὑμνογράφος καλὸς Ἀβιμέλεχ. Τὴ βιογραφία τοῦ ἁγίου ἐξέδωκε μόλις τὸ 1921 στὸ Βόλο.

Ὁ Ἀγιαννανίτης Γέρων Χρῦσανθος (Βρέτταρος) (1895-1981) εἶχε τὴν εὐλογία κι αὐτὸς νὰ λάβει τὴν εὐχὴ τοῦ ἁγίου Νεκταρίου. Διηγόταν γιὰ τὸν κατὰ πνεῦμα παποῦ του, παπα-Μηνᾶ τὸν Μαυροβούνιο τὸν Ἀγιαννανίτη, πὼς προτιμοῦσε τὴν προσευχὴ ἀπ' τὴν ὁμιλία τῶν ἀνθρώπων. Οἱ καθημερινές του στρωτές μετάνοιες ἔφταναν μέχρι τρεῖς χιλιάδες. Ποτέ δὲν τὸν εἶδε κανεὶς κουρασμένο καὶ κανένα δὲν λύπησε. Εἶχε χάρισμα προορατικό. Ἀπ' τίς ἐλεημοσύνες του ἡ καλύβα τοὺς εἶχε φτάσει σ' ἔσχατη πενία. Σάν ἄλλος Πατροκοσμάς ἐξομολογοῦσε καὶ κήρυττε μιά περίοδο στὸ Μαυροβούνι καὶ σ' ὅλη τὴ Μακεδονία. Συζητώντας μέ τὸν ἅγιο Νεκτάριο, ὅταν ἐπισκέφτηκε τὴ Σκῆτη, ἐπὶ δύο ἡμερόνυχτα λησμονήθηκε. Ὁ ὑποτακτικὸς τοῦ παπα-Μηνᾶ σάν κτύπησε τὴ θύρα, ἄκουσε: «Ἄχ, καλόμοιρε, πέντε λεπτά εἶναι πού συζητῶμεν μέ τὸν Ἅγιον Πενταπόλεως, δὲν μᾶς ἄφηνες ἀκόμη ὀλίγον;» Δὲν ἦταν σχῆμα λόγου. Μόνο ὅταν πῆγε στὸ ναὸ βρῆκε τὸ σελιδοδείκτη νὰ δείχνει δύο ἡμέρες πρὶν, καὶ τότε κατάλαβε ὅτι εἶχαν μεταρσιωθεῖ σὲ οὐράνιες θεωρίες...

Μετά τὴν κοίμηση τοῦ θαυματουργοῦ ἁγίου ὁ ἀγιογράφος Γ. Μιχαήλ Κausοκαλυβίτης (+ 1979) πολλὰ θαύματα εἶδε ἀπὸ τὸν ἅγιο Νεκτάριο. Σ' ἐπιστολὴ του, τοῦ 1978, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ἔγραφε σ' εὐσεβῆ χριστιανό: «Τῶν Ταξιαρχῶν κάμαμε Θεία Λειτουργία στὸ Καλύβι μας πού ἔχουμε ἐκκλησία τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» καὶ τὴν ἐπομένη πού εἶναι τοῦ ἁγίου Νεκταρίου εἶ-

παμε στὸν ἱερέα πάλι νά κάναμε Θ. Λειτουργία, γιὰ τὰ πολλὰ θαύματα πού κατὰ καιροὺς μοῦ εἶχε κάνει ὁ ἅγιος Νεκτάριος. Καί ἐφόσον διαβάσαμε τὸν ἑσπερινό καί τὸ ἀπόδειπνο, κατόπιν ἐγὼ δὲν εἶχα ὕπνο καί πήγαινα στὴν ἐκκλησία μας τὴν νύχτα. Ἐκεῖ ἔρχεται μιὰ οὐράνια εὐωδία τόσο πού γέμισε ὅλο τὸ σπίτι. Ἐγὼ ἄνοιξα τὸ παράθυρο καί τὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας ἀλλὰ ἡ εὐωδία ἐκεῖ δὲν ἔφευγε. Ἀφοῦ σηκώθηκε ὁ πάτερ Γαβριήλ γιὰ τὸν Ὁρθρο μοῦ λέγει, γέροντα ἦλθε ἡ χάρις τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων. Ἀφοῦ τελειώσαμε ἦλθε ὁ ἱερεὺς ὁ παπαῖ Ἀθανάσιος διὰ νά λειτουργήσῃ καί λέγει πρὸς τὸν πάτερ Γαβριήλ — τὸν ὑποτακτικό μου — ἀρώματα ἐρρίξατε μέσα στὴν ἐκκλησία; Κι ἐκεῖνος τοῦ λέγει ὄχι καί ἐφόσον μπῆκε μέσα στό ἱερό, τότε κατάλαβε ὅτι ἀπὸ τὴν λειψανοθήκη — πού ἔχουμε στό ἱερό — ἔβγαινε ἡ εὐωδία ἐκεῖνη κι ἐμεῖς ἀλλοιωθήκαμε.

Ἐπί πέντε ἡμέρες κράτησε αὐτὴ ἡ οὐράνια εὐωδία. Ζωντανὰ πράγματα εἶναι ἡ ὀρθόδοξος θρησκεία μας. Τί χαρὰ πού εἴχαμε ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες, δὲν μπορῶ νά σοῦ παραστήσω...».

Καί πολλοὶ ἄλλοι Ἁγιορεῖτες, φέροντας τ' ὄνομα τοῦ ἁγίου, ἀγιογραφώντας εἰκόνες του, γράφοντας ὕμνους καί βιβλία γι αὐτόν, φυλάγοντας μ' εὐλάβεια εἰκόνες του, ἐπιστολές του, ἐνδύματά του, ἄμφιά του, τεμάχια τῶν τιμίων λειψάνων του, διηγοῦνται συγκινημένοι θαυμαστές ἐπισκέψεις καί χάριτες τοῦ πολυαγάπητου ἁγίου.

Ὅλα φανερῶνουν τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον γιὰ νά στείλῃ στίς ἡμέρες μας ἕνα τέτοιο ἅγιο, τὴν ἀγάπη τῶν ἐναρέτων αὐτῶν Γερόντων στό σεβάσμιο καί ἔλκυστικό γιὰ τὴ χάρη του πρόσωπο, ἀλλὰ καί τὴν εὐλάβεια ὄλων τῶν Ἁγιορευτῶν στὴν ἱερὴ μνήμη του.

μ.Μ.Σ.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ, ΥΨΩΘΗΤΕ

Ἡ ἀγία μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία προετοιμάζει ἀρκετές ἡμέρες ἐνωρίτερα τοὺς πιστοὺς Χριστιανοὺς νά ἐορτάσουν θεάρεστα τὴν ἀγία Γέννηση τοῦ Κυρίου, τὴν μητρόπολι τῶν ἐορτῶν κατὰ τὸν ἅγιο Χρυσόστομο.

Προηγείται ἡ 40ήμερος νηστεία τῶν Χριστουγέννων. Στὸν ὄρθρο τῆς ἐορτῆς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, τὴν 21η Νοεμβρίου, ψάλλονται γιὰ πρώτη φορά οἱ καταβασίες τῶν Χριστουγέννων, πού ἀρχίζουν μέ τὸν εἰρμό τῆς α΄ ὠδῆς:

*«Χριστός γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστός ἐξ οὐρανῶν,
ἀπαντήσατε·*

*Χριστός ἐπί γῆς, ὑψώθητε· ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ·
καί ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε λαοί, ὅτι δεδόξασται».*

Στό Ἅγιον Ὅρος μάλιστα ψαλλομένου ἀργά καί πανηγυρικά τοῦ εἰρμοῦ κρούονται χαρμοσύνως οἱ κώδωνες καί ὄλοι οἱ πατέρες κατέρχονται ἀπό τὰ στασίδια τῶν καί ἀσκεπεῖς συμπάλλουν.

Ὁ Κύριος «ὁ ὢν καί ὁ ἦν καί ὁ ἐρχόμενος» ἐρχεται νά γεννηθῆ.

Ὁ Κύριος ἅπαξ ἐγεννήθη ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας «ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ Βασιλέως». Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία θά ζήσει μέ τὴν χάρι τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκ νέου τό γεγονός. Θά συμμετάσχη μυστικά καί ὑπερχρονικά στήν ἐν χρόνῳ γέννησι τοῦ Σωτῆρος. Δέν πρόκειται γιὰ μία ψυχολογική ἢ ἱστορική ἀναδρομή, ἀλλά γιὰ μία ἐν χάριτι μετοχή σέ ὅσα φρικτά καί θαυμαστά ἐτελέσθησαν τότε.

Ἐξέλθουμε λοιπόν καί ἐμεῖς ἀπό τά στενά πλαίσια τῆς ἀτομικῆς μας ζωῆς καί ἄς πορευθοῦμε στή Βηθλεέμ τῆς εὐρυχωρίας τῆς θείας ἀγάπης καί ἐλευθερίας γιά νά δοξολογήσουμε μαζί μέ τούς ἀγγέλους τόν θαυμαστό Θεό μας.

Ὁ Θεός ἔρχεται πρός ἐμᾶς μέ μία κίνησι ἀπείρου καί ἐκστατικῆς ἀγάπης. Ἐξεπεράσουμε καί ἐμεῖς τήν στασιμότητα τῆς ἐγωκεντρικῆς μας ζωῆς καί ἄς τρέξουμε νά τόν προῦπανθήσουμε ἀνταποδίδοντας στόν ἰδικό του ἐρχομό τήν ἰδική μας ἀγαπητική προῦπάντησι.

Χριστός ἐπί γῆς, ὑψώθηκε. Ὁ Θεάνθρωπος ἤλθε. Εἶναι στήν γῆ μας. Ἐξυψωθούμε ἐμεῖς ἀπό τά γήινα. Αὐτός κατεβαίνει, ἐμεῖς ἄς ἀνεβοῦμε. Αὐτός σαρκώνεται, ἐμεῖς ἄς θεωθοῦμε. Αὐτός παχύνεται, ἐμεῖς ἄς Λογο-ποιηθοῦμε. Αὐτός κενοῦται, ἐμεῖς ἄς πληρωθοῦμε. Αὐτός σωματοῦται, ἐμεῖς ἄς πνευματοποιηθοῦμε. Ἡ πρώτη καί ἀποφασιστική κίνησις εἶναι ἰδική του. Ἡ δεύτερη καί ἐξ Ἰσου ἀποφασιστική κίνησις πρέπει νά εἶναι ἰδική μας.

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Ἡ Νύμφη Ἐκκλησία μέ χαρά καί πόθο τόν προσφωνεῖ: Ἐρχου Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ. Κάθε νύμφη ψυχὴ στολισμένη μέ τίς ἀρετές ἐπαναλαμβάνει: Ναί, ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ. Ὁ Νυμφίος δέχεται τήν πρόσκλησι καί ἀπαντᾷ: Ναί, ἔρχομαι ταχύ.

Ἄνω σχῶμεν τās καρδίας. Ἐάν ἡ καρδιά μας δέν ὑψωθῆ ἀπό τήν ματαιότητα καί ἀπάτη τοῦ κόσμου στήν Ἀλήθεια τῆς Ἀγάπης καί τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ Θεία Λειτουργία δέν ἔμπορεῖ νά προχωρήσῃ. Ὁ λαός πρέπει νά ἀπαντήσῃ «ἔχομεν πρός τόν Κύριον». Τότε συνεχίζεται ἡ ἀγία Ἀναφορά, δηλαδή ἡ ὑψωσις καί προσφορά τῆς Ἐκκλησίας καί ὄλων μας ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ.

Ὡς τέκνα τοῦ Ἀδάμ ἔχομε ὄλοι μέσα μας τό σαρκικό πρόννημα. Αὐτό μᾶς τραβᾷ πρός τήν γῆ. Μᾶς δυσκολεύει

ὅταν θέλουμε νά ὑψωθοῦμε πρὸς τὸν Θεό. Ἐκφράζεται ὡς ἀπληστία, σαρκολατρία, φιληδονία, ἀκράτεια, κενοδοξία, γαστριμαργία, φιλοχρηματία. Ὁ νοσταλγὸς τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπος στενάζει: Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; (Ρωμ. ζ' 24).

Ἀδελφοί, ἄς μὴν ἀποκάμουμε καί ἄς μὴν δειλιάσουμε. Ἄς ζητήσουμε ἀπὸ τὸν ἐρχόμενο Κύριο τὴν χάρι, τὴν βοήθεια καί τὸν φωτισμό του νά μὴν προσκολλώμεθα στὰ φθαρτά καί γήινα ἀλλὰ νά ὑψωθοῦμε πρὸς τὰ ἀφθαρτα καί οὐράνια. Ὁ Κύριος θά δώσῃ στὴν ψυχὴ μας πτερά γιὰ νά πετάξῃ. Ὁ ταλαίπωρος γήινος ἄνθρωπος ἤμπορεῖ μετὰ τὴν σάρκωσι τοῦ Θεοῦ νά εἰπῇ: Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν... ὁ γάρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου (Ρωμ. ζ' 25, ἡ' 2).

Μέσα στὴν ἁγία Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ οἱ γήινοι γίνονται οὐράνιοι. Οἱ σαρκικοί πνευματικοί. Οἱ ἄνθρωποι θεοί. Τὴν θεουργικὴν χάρι τοῦ Θεοῦ οἰκειώνονται μὲ τὴν συμμετοχὴ τους στὰ ἅγια Μυστήρια, μὲ τὴν προσευχὴ καί τὴν ἄσκησι, τὴν ἀγάπη καί τὴν δικαιοσύνη.

Στὴν ἁγία Ἐκκλησία οἱ ἀγωνιζόμενοι χριστιανοὶ πέφτουν καί σηκώνονται. Ἀμαρτάνουν καί μετανοοῦν. Ταπεινώνονται καί δοξάζονται. Ἔτσι τὸ φθαρτὸ ἐνδύεται ἀφθαρσία καί τὸ θνητὸ ἀθανασία.

Στὴν ἁγία Ἐκκλησία ὁ Κύριος συνεχῶς ἔρχεται καί οἱ χριστιανοὶ του συνεχῶς τρέχουν ὀπίσω του ποθοῦντες τὴν ἔνωσι, τὸν ἄχραντο καί μυστικὸ γάμο μαζύ του.

Ἀδελφοί, ἐλάτε ὄλοι μαζύ, «ἐν ἐνὶ στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ» εὐφρόσυνα νά προῦπαντήσουμε, νά ὑψωθοῦμε καί νά δοξάσουμε τὸν ἐρχόμενο Κύριο.

Χριστούγεννα 1981

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου.

ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΑΣΧΑ

Μέσα στό πνεύμα τῆς πασχαλίου χαρᾶς καί ἀγάπης ἐπικοινωνοῦμε μέ τούς ἐν Χριστῶ ἀδελφούς μας καί εὐχόμεθα σέ ὅλους κοινωνία καί ἔνωσι μέ τόν Ἐναναστάντα Κύριο.

Ὁ Κύριος θέλει νά εἶναι μαζί μας προσφέροντάς μας τήν ἀγάπη Του, τήν εἰρήνη Του, τήν συγχώρησι τῶν ἁμαρτιῶν μας, τόν φωτισμό, τήν ἀγιότητα, τήν ἀλήθεια, τήν δικαιοσύνη, τήν ἐλευθερία, τήν αἰώνιο ζωή, τήν νίκη Του κατά τοῦ διαβόλου καί τοῦ θανάτου. Ἄς θέλουμε κι ἐμεῖς νά εἴμεθα μαζί Του, προσφέροντες πρός Αὐτόν τήν ἀγάπη μας, τήν πίστι μας, τήν μετάνοιά μας, τήν προσευχή μας, τήν ὑπομονή καί συγχωρητικότητα πρός τούς ἀδελφούς μας.

Ὁ ἅγιος Γερμανός, ὁ Ἀπόστολος τῆς Ἀλάσκας, ἔλεγε: Ἀπό αὐτή τήν ἡμέρα καί εἰς τό ἐξῆς, ἀπό αὐτή τήν ὥρα, ἀπό αὐτό τό λεπτό ἄς ἀγαπήσουμε τόν Θεό ὑπεράνω ὅλων.

Οἱ δύο ἀπόστολοι, πού πορευόμενοι πρός Ἐμμαούς συνομιλοῦσαν μέ τόν Ἰησοῦ καί ἐχαίροντο χωρίς νά τόν ἀναγνωρίσουν, τοῦ εἶπαν: Μεῖνε μαζί μας διότι πλησιάζει ἡ ἑσπέρα καί ἡ ἡμέρα εἶναι σχεδόν στό τέλος (Λουκ. κδ' 29).

Πόσο έχουμε ανάγκη τόν Ἄναστάντα Κύριο ὡς συνοδοιπόρο; Κύριε, μακράν Σοῦ ἡ ζωὴ μας εἶναι ἐσπέρα καὶ δύσις χωρὶς ἐλπίδα καὶ φῶς. Κύριε, μείνον μεθ' ἡμῶν.

Ἀδελφοί μου, Σᾶς χαιρετοῦμε καὶ σᾶς εὐχόμεθα μέ τόν πασχάλιο χαιρετισμό τοῦ πασχαλίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ἁγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σαρόβ:
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, Χαρά μου. Ἄγιον Πάσχα 1982

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου Ἄγ. Ὅρους καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

*Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε
χεῖρας, ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ ἐν
φωνῇ ἀγαλλιάσεως, ὅτι κύ-
ριος ὕψιστος, φοβερός, βασι-
λεύς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τήν
γῆν, ὑπέταξε λαοὺς ὑμῖν, καὶ
ἔθνη ὑπὸ τούς πόδας ὑμῶν·
ψαλ.μστ.*

Ἐφάνηκαν βέβαια βασιλεῖς πολλοὶ πολλάκις τῆς γῆς, μά ὄχι ὡσάν ὁ βασιλεύς τοῦτος, ὅπου ἡ πνευματοκίνητος ἐκείνη λύρα τοῦ Δαβὶδ μᾶς μελωδεῖ· ἐβασίλευσεν ὁ Ναβουχοδονόσωρ, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ βασιλεύς Κῦρος ὅλην τήν ἀνατολήν, καὶ ὁμως καὶ τήν βασιλείαν ἔχασαν, καὶ τὰ ὅσα ἢ καὶ κονιορτόν

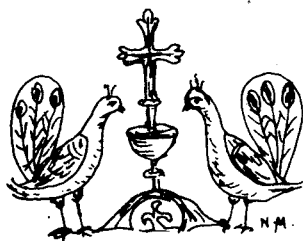
αὐτῶν ἐάν ζητήξης, οὐ μή εὐρης· ἐβασίλευσεν ὁ μακεδὼν Ἀλέξανδρος μαζί μέ τήν ἀνατολήν καί ὀλην σχεδόν τήν δύσιν, καί ὁμως καί τό σκῆπτρον τῆς βασιλείας ὁ θάνατος ἔλαβεν ἀπό τάς χεῖρας του, καί ἄταφος εἰς διάστημα ἡμερῶν τριάκοντα εὐρίσκετον, καί τό μνημόσυνον αὐτοῦ μαζί μέ τόν κονιορτόν τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀπόλετο· ἐβασίλευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς Ῥώμης, δὴν λέγω τήν στερεάν γῆν ἀνατολῆς καί δύσεως, ἀλλά καί ὄλας τοῦ ὠκεανοῦ τάς νήσους, καί ὀλην σχεδόν ἀπλῶς τήν βρεττανίαν, καί ὁμως καί τά σκῆπτρα τῆς βασιλείας των ἔπεσαν ἀπό τάς χεῖράς των, καί τήν βασιλικήν χλαμίδα εἰς μίαν ῥοπὴν καιροῦ ἐξεδύθησαν, καί τέλος καί τελείως ἠφανίσθησαν· Ἔς παύση τό λοιπόν καί Ἑρώμη, καί Βαβυλῶν, καί Περσία, μαζί μέ τάς ὁποίας καί ἡ Μακεδονία, εἰς τό νά καυχῶνται εἰς βαβυλωνιακάς καί περσικάς, ρωμαϊκάς καί μακεδωνικάς, φθαρτάς καί ἐπικήρους, καί ὀλιγοχρονίους βασιλείας· ἐάν θέλουσι δικαίως καί πρεπόντως, ἄς καυχῶνται σήμερον μέ λόγου μας, καί μέ ὄλα τά ἔθνη, καί ἄς κροτήσουν τάς χεῖρας μέ σύμφωνον ἀλαλαγμόν ἀπείρου ἀγαλλιάσεως εἰς τόν ἐνθρονισμόν τοῦ νέου καί ἀνάρχου βασιλέως, (ἀνάρχου κατὰ τήν θεότητα, νέου κατὰ τήν ἀνθρωπότητα) εἰς τήν Βασιλικήν ἀνάστασιν λέγω τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ· πάντα τά ἔθνη, καί ὄλαι αἱ φυλαί τῆς γῆς καί γλώσσαις, καί ὄλαι τοῦ οὐρανοῦ μάλιστα αἱ δυνάμεις κροτοῦντες τάς χεῖρας, κροτήσατε τόν κρότον σύμφωνον μέ τήν λύραν τοῦ Δαβίδ εἰς τήν αὐτοκρατορικήν καί ἀτελεύτητον τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ ἀνάστασιν· τοῦτος κύριος, καί

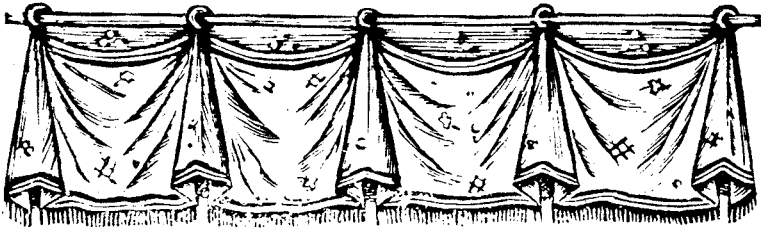
ὑψιστος, καί φοβερός· τοῦτος μονώτατος, μέγας βασιλεύς, καί ἀτελεύτητος, δέν λέγω ἐπί πᾶσαν τήν γῆν μόνον, ἀλλά καί εἰς τόν οὐρανόν, καί ὑπό κάτωθεν τῆς γῆς·

καί τό παραδοξώτερον μάλιστα τῆς νέας ταύτης τοῦ μεγάλου τούτου βασιλέως βασιλείας, εἶναι, ὅτι μέ ἕνα σταυρικόν, ὁποῦ αὐτοθελήτως ἔλαβε θάνατον, ρίπτει τόσα κατά τῶν ἐναντίων θανατηφόρα βέλη, ὅσοι κόμποι τῶν αἱμάτων ἀπό τήν ἰδίαν του σάρκαν ἐχύθησαν, καί ἀπό τόν σταυρόν μέ τόν θάνατόν του τόν θάνατον θανατώνοντας, καί εἰς τόν ἄδην δρομαίως κατεβαίνοντας, ταράττει, μάλιστα καί καταχαλᾷ ἐκεῖνο τοῦ ἄδου τό βασίλειον, καί μέ δεσμούς ἀλύτους τόν ἄρχοντα τῆς ζοφερᾶς ἐκείνης βασιλείας, καί ὅλας τάς στρατιωτικάς τοῦ ἄδου πονηράς φάλαγγας νικῶντας σφυκτοδένει, καί τούς ἀπ' αἰῶνων δικαίους καί προφήτας ἀπό τάς χειράς των ἐλευθερώνοντας ἀρπάζει· καί νάτετον σήμερον μέ ἀστραπόμορφον στολήν, καί μέ τό φλάμπουρον τῆς νίκης ἀπό τόν ἄδην ἀναβάντα· νάτετον μέ τούς κλάδους τῶν φοινίκων εἰς τάς χειράς, καί ὅλον νικηφόρον, καί μέ στέφανον ἀμάραντον, ἐκ θείων λάμπσεων πλεγμένον, ἀληθῶς στεφανηφόρον· νάτετον μέ ὅλους τούς ἀπ' αἰῶνων δικαίους καί προφήτας συντροφευμένον, καί ἀπό ὅλας τῶν νοερῶν δυνάμεων τάς τάξεις δαφνοφορούμενον· βασιλεύς τοῦτος μέγας, καί βασιλεύς τῆς δόξης· τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεύς τῆς δόξης; κύριος κραταιός καί δυνατός, κύριος δυνατός ἐν πολέμῳ· ἄρατε λοιπόν, ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καί εἰσελεύσεται ὁ βασιλεύς τῆς δόξης· ἄρατε λέγω, ἄρατε καί ἀνοίξατε τάς πύλας

τῆς ψυχῆς καί τῆς καρδίας σας, καί βασιλεῖς, καί ἄρχοντες, καί ἡγεμόνες, καί ὄλος ἀπλῶς ὁ ἐπίλοιπος λαός, καί δεχθῆτε τόν βασιλέα τοῦ παντός μέσα εἰς τά βασιλικά παλάτια ἐκεῖνα τῆς ψυχῆς καί τῆς καρδίας σας, ὁποῦ πάλιν ὁ ἴδιος αὐτός ἔκτισεν εἰς τοῦ λόγου σας· δεχθῆτέ τον μέ παρρησίαν, μέ στολήν λευχημονοῦσαν, μέ νικητηρίους θριάμβους· δεχθῆτέ τον χαριέντως ὡς μέγαν νικητήν καί τροπαιοῦχον, πρῶτον μέν διά τήν νίκην, μέ τήν ὁποίαν τό σκῆπτρον τό βασιλικόν ὁποῦ εἰς τήν γῆν ἐφύτευσε, καί μέχρι τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς γῆς, καί ἄνωθεν τοῦ οὐρανοῦ αὐξύνθησαν καί ἐξαπλώθησαν οἱ κλῶνοι του, τέλος ποτέ δέν λαμβάνει· καί δεύτερον, διά τήν σκιάν καί τούς γλυκυτάτους καρπούς, ὁποῦ ἀπό τό βασιλικόν αὐτό σκῆπτρον ἐμεῖς ἀπολαμβάνομεν.

(Ἀπό τό Βιβλίον «Ὁ ὁδηγός τῆς Ἀληθείας» τοῦ Μακαρίου Χριστιανοπούλου, τοῦ Κρητός, ἔκδοσις ἐν Ἀμστραδάμ 1743).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ*

Μέ αγάπην καί σαφήνειαν ἔχομε νά εἰποῦμε ὅτι ἡ Δυτική Ἐκκλησία μὴ πιστεύουσα εἰς τὴν ἄκτιστον χάριν, ἀλλὰ ἀπορρίπτουσα καί μὴ βιοῦσα αὐτήν, ἐγκλωβίζεται εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ κτιστοῦ κόσμου, περιπλέκεται εἰς ἀτέρμονας μεταρρυθμίσεις καί ἀντιμεταρρυθμίσεις. Περιπίπτει εἰς νομικιστικὰς αὐστηρότητας, αἱ ὁποῖαι ἀποπνίγουν τὸν ἄνθρωπον ἢ εἰς ἀθεολογήτους ἐλευθερίας, αἱ ὁποῖαι καταλήγουν εἰς σύγχυσιν καί χάος. Βασανίζεται ἀπὸ εἴδωλα ἀνθρωπίνων ἀλαθῆτων. Ἀντιλαμβάνεται τὴν Ἐκκλησίαν ὡς κράτος ἢ παγκόσμιον ὄργάνωσιν, τὴ θεολογίαν ὡς διανοητικὴν ἀπασχόλησιν, τὴν πνευματικὴν ζωὴν ὡς ἠθικὸν ἀθλητισμὸν, τὴν ἐνότητα ὡς οὐνίαν.

Ἡ διαφορὰ ἢ ὁποία μᾶς χωρίζει, εἶναι μεγάλη. Τό παρήγορον ὅμως εἶναι ὅτι, παρὰ τὴν ὑπαρξιν τῶν διαφορῶν καί δυσκολιῶν, ὑπάρχει ὁ Κύριος ὁ ὁποῖος μᾶς ἐξάγει εἰς τό ἀνέσπερον Αὐτοῦ φῶς, ὅταν ὅλοι παραδοθοῦμε ἐξ ὀλοκλήρου εἰς Αὐτόν καί ὄχι εἰς ἄλλον.

Ἔλα αὐτὰ ἐξηγοῦν γιατί τό Ἅγιον Ὄρος ἔχει κατά καιροὺς κατακρίνει ὠρισμένας ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι λαμ-

* Ἀπὸ τῆ συνέντευξη τῆς ἀγιορειτικῆς ἀντιπροσωπείας στὴ Γενεύη ἐκ μέρους τοῦ περιοδικοῦ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

βάνουν χώραν εἰς τόν διάλογον μετά τῶν ἑτεροδόξων καί δὴ μετά τῶν ρωμαιοκαθολικῶν.

Συγκεκριμένως θεωροῦμέν ὄλως ἀπαράδεκτον τήν παροχήν τῆς θείας κοινωνίας πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως. Διότι δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, τό τέλος καί τόν σκοπόν, πού εἶναι ἡ κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου, τόν χρησιμοποιοῦμεν — εἰς κρίμα καί εἰς κατάκριμα μας — ὡς μέσον διὰ νά πραγματοποιήσωμεν ἰδικά μας προγράμματα καί σχέδια.

Ἐπίσης θεωροῦμε ἀνεπίτρεπτον τόν ἀσπασμόν μεταξύ ὀρθοδόξων καί ἑτεροδόξων ἱερωμένων κατὰ τό «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν», διότι αὐτό εἶναι καθαρὰ λειτουργική πρᾶξις ἡ ὁποία προϋποθέτει ἀπαραιτήτως τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, τῆς ὁποίας ἡ ὁμολογία ἀκολουθεῖ ἀμέσως, μέ τὴν ἐκφώνησιν ὀλοκλήρου τοῦ Πιστεύω.

Ὅμοίως εἶναι ἀπαράδεκτοι καί μόνον σύγχυσιν δημιουργοῦν αἱ συμπροσευχαί μετ' ἀμφίων μεταξύ ὀρθοδόξων καί ἑτεροδόξων. Ἡ τό νά κηρύττεται ὁ θεῖος λόγος ἐν μέσῃ Λειτουργίᾳ ὑπὸ μὴ ὀρθοδόξων.

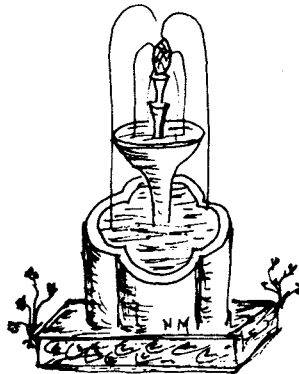
Παρόμοιαι ἐνέργειαι δέν προωθοῦν τόν θεολογικόν διάλογον ἀλλὰ ἀνατρέπουν τὰς βάσεις του. Δημιουργοῦν σύγχυσιν μέ τό νά ὑποτιμοῦν τὴν Ἀλήθειαν. Ἀναιροῦν τὴν παράδοσιν τῆς μίας, ἀγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐστήριξεν ὁ Κύριος ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως, διότι ἀρνοῦνται ἔργῳ τὴν πρωταρχικὴν σημασίαν πού ἔχει διὰ τὴν σωτηρίαν ἐκάστου πιστοῦ καί ὀλοκλήρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος ἡ ὀρθόδοξος πίστις.

Δι' αὐτόν τόν λόγον ἀπό ἀγάπην πρὸς τόν ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ἡ σωτηρία ἀκυροῦται ἄνευ τῆς ὀρθῆς πίστεως καί τῆς ὀργανικῆς σχέσεώς του μετά τῆς σαρκωθείσης Ἀληθείας (κατὰ τόν λόγον τοῦ Κυρίου «Ἐγὼ εἰμί ἡ ἄμπε-

λος ὑμεῖς τὰ κλήματα»), ἀκολουθοῦντες τὴν ἐνιαίαν ἀνά-
τοὺς αἰῶνας καὶ φιλόνηρον παράδοσιν τῆς Ὁρθοδό-
ξου Ἐκκλησίας ὁμολογοῦμεν:

«Οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ
Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματί-
σαν, ἡ Οἰκουμένη ὡς συμπεφρόνηκεν, ἡ χάρις ὡς
ἐλαμψεν· ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπε-
λήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστός ὡς
ἐβράβευσεν· οὕτω φρονοῦμεν οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κη-
ρύσσομεν Χριστόν τὸν ἀληθινόν Θεόν ἡμῶν...

Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν
Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις
τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξεν» (Συνοδικόν τῆς
Ὁρθοδοξίας).

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ*

Εἶτε Ἐπιτάφιος, Ἀνώνυμος καί κοινή

ΕΙΣ ΠΑΝΤΑ ΝΕΟΝ ΜΑΡΤΥΡΑ,

Συντεθεῖσα παρά Νικηφόρου Ἱερομονάχου τοῦ Χίου.

Εὐλογήσαντος τοῦ Ἱερέως, ἀρχόμεθα τό, Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ Ὑψίστου, καί μετὰ τό τέλος τοῦ ψαλμοῦ, Ἀλληλουῖα εἰς Ἦχον δ΄ εἶτα οἱ Στίχοι Θαυμαστός ὁ Θεός, ἐν τοῖς κτ. Στίχ. Τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ, κτ.

Τροπάριον.

Ὁ Μάρτυς σου Κύριε (ὁ δεῖνα) ἐν τῇ ἀθλήσει, κτ. Δόξα. τό αὐτό. Καί νῦν.

Θεοτοκίον.

Σέ μεγαλύνομεν Θεοτόκε βοῶντες, σύ εἶ τό ὄρος, ἐξ οὔ ἀρρήτως ἐτιμήθη λίθος, καί πύλας τοῦ ἄδου συνέτριψεν.

Ὁ Εἰρμός.

Ἡ ζωή ἐν τάφῳ κατετέθης Χριστέ, καί Ἀγγέλων Στρατιαί ἐξεπλήττοντο, συγκατάβασιν δοξάζουσαι τήν σήν. Δίς.

* Ἐκ τοῦ «Νέου Λειμωναρίου», ἐν Βενετία, ἐκδ. 1819.

Μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου.

Τῶν πιστῶν οἱ δῆμοι, συνδραμόντες εἰς ἓν, τῷ τῷ μάρτυρι ἰσχύν καταπέμψαντι, δόξαν αἴνον, ἀναπέμψωμεν Χριστῷ.

Μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν.

Μεγαλύνομέν σε, ζωοδότα Χριστέ, τόν ἐν ἄθλοις τόν σόν δοῦλον δοξάσαντα, κατ' ἐχθρῶν τῶν αἰσθητῶν καί νοητῶν.

Ἐν τοῖς χεῖλεσί μου ἐξήγγειλα πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου.

Θρήνοις ἐκοσμοῦντο, τῶν Ἁγίων τό πρῖν, κοπετοῖς τε καί δακρύοις οἱ θάνατοι, νῦν δέ χαίροντες σκιρτῶμεν ἐπ' αὐτοῖς.

Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυριῶν σου ἐτέφθην ὡς ἐπί παντί πλούτῳ.

Τῶν θανόντων Σῶτερ, ὑπέρ σοῦ ἀθλητῶν, ὕπνος ὑπάρχει ὁ θάνατος, ἐκδημία τε πρὸς σέ λίαν τερπνή.

Περίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος, & ἐξουδένωσιν, ὅτι τὰ μαρτύριά σου ἐξεζήτησα.

Ἐξοδίους ὕμνους εὐφροσύνη ψυχῆς, καί καρδίας ἀθλητά σοι ἐπάδομεν, καί δοξάζομεν τούς ἄθλους σου πιστῶς.

Καί γάρ ἐκάθισαν ἄρχοντες, καί κατ' ἐμοῦ κατελάλουν, ὁ δέ δοῦλος σου ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασί σου.

Ἔστης πρό βημάτων, ἀσεβῶν ἀνδρικῶς, τῷ σταυρῷ τῷ τοῦ Κυρίου φραζάμενος, ἀθλοφόρε, καί ἐκήρυξας Χριστόν.

Καί γάρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστί, καί αἱ συμβουλῖαι μου τὰ δικαιώματά σου.

Ἔστης νῦν τοῦ πόθου, τῶν Χριστοῦ κοινωνός, παθημάτων χρηματίσας πανεύφημε, τέρπου ἤδη καί εὐφραίνου σὺν αὐτῷ.

Ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου Κύριε, μή με κατα-
σχύνης.

Ἐν τοῖς πανοβίοις, νῦν θαλάμοις σκηνῶν, οὐρανοῦ βα-
σιλείας μακάριε, συνευφραίνῃ τῶν Ἁγίων τοῖς χοροῖς.
Κλῖνον τήν καρδίαν μου εἰς τά μαρτύριά σου, καί μή εἰς
πλεονεξίαν.

Ἄθλητῶν οἱ δῆμοι, καί Ἁγίων πληθὺς, σέ προσθήκην νε-
ομάρτυς ἐδέξαντο, καί μεσίτην πρὸς Χριστόν οἱ ἐπὶ γῆς.

Καί ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐναντίον βασιλέων,
καί οὐκ ἠσχυνόμην.

Τῆς προσκαίρου ταύτης, λῆξιν ἔσχες ζωῆς, ἀλλά τῆς ἀλή-
κτου τετύχηκας, καί νῦν ζῆς ἐν τῷ Χριστῷ διὰ παντός.
Διελογισάμην τάς ὁδοὺς σου, κι ἐπέστρεψα τοὺς πό-
δας μου εἰς τά μαρτύριά σου.

Τοὺς διακονοῦντας τῇ κηδεῖα τῇ σῆ, ταῖς εὐχαῖς σου πρὸς
Θεόν Μάρτυς ἐνδοξε, σκέπε φρούρει ἐκ παντοίων πειρα-
σμῶν.

Ἄγαθός μοι ὁ νόμος τοῦ στόματός σου, ὑπὲρ χιλιάδας
χρυσίου καί ἀργυρίου.

Εἰ καί γῆ καλύπτει, Μάρτυς σῶμα τό σόν, ἀλλά τό ἀνέ-
σπερον ἔχει σου, φῶς τό πνεῦμα ἐν σκηναῖς τοῦ Οὐρανοῦ.
Δόξα Πατρί.

Πάτερ Λόγε Πνεῦμα, ἐν μονάδι Τριάς, οἰκτειρον ἡμᾶς
τοὺς οἰκέτας σου, ταῖς δεήσεσι τοῦ νέου ἀθλητοῦ.
Καί νῦν.

Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε Ἄγνη, ἣν ὁ Μάρτυς ἐναθλῶν
ἀνεκήρυξεν, ὡς λοχεύτριαν Θεοῦ παναληθῆ.
Στάσις Β. Ὁ Εἰρμός.

Ἄξιον ἐστίν, μεγαλύνειν σέ τόν ζωοδότην, τόν ἐν τῷ

Σταυρῷ τὰς χεῖρας ἐκτείναντα, καὶ συντρίψαντα τὸ κράτος
τοῦ ἐχθροῦ. Δίς.

Αἱ χεῖρες σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με, συνέτισόν
με, καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου.

Ἄξιον ἐστὶ, μεγαλύνειν σε ὦδαῖς καὶ ὕμνοις, τὸν ἐν Νεο-
μάρτυσιν ἐνδοξον, συνθανόντα καὶ συζήσαντα Χριστῷ.

Οἱ φοβούμενοί σε ὄψονται με, καὶ εὐφρανθήσονται, ὅτι
εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα.

Ἡσχυνας ἐχθρούς, τὸ λαμπρόν τῶν νεοάθλων εὐχος, καὶ
τῆς νίκης ἡγείρας τρόπαια, ἐναθλήσας κατ' αὐτῶν ὑπὲρ
Χριστοῦ.

Ἐπιστρεψάτωσάν με οἱ φοβούμενοί σε καὶ οἱ γινώ-
σκοντες τὰ μαρτύριά σου.

Δόξα τοῖς πιστοῖς, καταισχύνη τε καὶ ἀτιμία, τοῖς ἀπί-
στοις γέγονας Ἄγιε, ὅθεν ὕμνοις σε δοξάζομεν πιστῶς.

Διηγῆσαντό μοι παράνομοι ἀδολεσχίας ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ
νόμος σου Κύριε.

Ἐπνώσας νυνί, ὕπνος γάρ ὁ θάνατος Ἁγίων, ἀλλὰ τὸ σὸν ὄμ-
μα ἀνύστακτον, ἔχων περιέπεις σοὺς ὑμνητάς.

Κατὰ τὸ ἔλεός σου ζῆσον με, καὶ φυλάζω τὰ μαρτύρια τοῦ
στόματός σου.

Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ, ἀθλητὰ στερρότατε μὴ παύση, ὑπὲρ
τῶν σῶν δούλων δεόμενος, τῶν τὴν ἄθλησιν τιμώντων
σου πιστῶς.

Σὸς εἰμί ἐγὼ σῶσόν με, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζή-
τησα.

Ἄνωθεν πληθὺς, τῶν Μαρτύρων συνδραμοῦσα πᾶσα,
δόξη καὶ τιμῆ παραλάβετε, τὸν γενναῖον ἀριστέα τοῦ Χρι-
στοῦ.

Ἐμέ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαι με, τὰ μαρτύ-
ριά σου συνῆκα.

Φοίγιξ ἀθλητά, ὡς ἐν πνεύματι, Δαβίδ προέφη, ὄντως ἀνεδείχθης ὑψίκομος, παραδείσου καί φυτόν ἀειθαλές.

Ἐπὲρ πάντας τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, ὅτι τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστί.

Ἄπαντες τὴν σὴν, γενναιότητα Μάρτυς στερρόφρων, ἔφριξαν ἠνίκα ἀγόμενον, ἔθεώρουν πρὸς ἀνόμους δικαστάς.

Δουῶλος σου εἰμί ἐγώ, συνέτισόν με, καί γνώσομαι τὰ μαρτύριά σου.

Χαίρουσι βροτῶν, τὰ συστήματα καὶ τῶν Ἀγγέλων, ἐν τῇ σῇ ἀθλήσει Νεομάρτυς, καί δοξάζουσι τὴν δύναμιν Χριστοῦ.

Θαυμαστά τὰ μαρτύριά σου, διὰ τοῦτο ἐξηρεύνησεν αὐτὰ ἡ ψυχὴ μου.

Χαίρει οὐρανός, τό σὸν πνεῦμα νῦν εἰσδεδεγμένος, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ συνενυφραίνεται, προσλαβοῦσα σοῦ τό σῶμα τό σεπτόν.

Ἡ δὴλῶσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ, καί συνετιεῖ νηπίους.

Ῥῦσαι σαῖς εὐχαῖς, τοὺς προστρέχοντας τῇ σῇ κηδεῖα, καί παρά τοῦ θεοῦ λειψάνου σου, αἰτουμένους τὰ ἰάματα πιστῶς.

Τό στόμα μου ἤνοιξα, καί εἴλकुσα πνεῦμα, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθου.

Ἄιτησαι ἡμῖν ἐκ Θεοῦ τὴν ἄφεςιν πταισμάτων, τοῖς μετ' εὐλαβείας κηδεύουσι, σοῦ τό σῶμα καί καλύπτουσι ἐν γῇ.

Δόξα Πατρί.

Ἄναρχε Θεέ, Πάτερ Λόγε καί τό θεῖον Πνεῦμα, θείαις ἰκεσίαις τοῦ Μάρτυρος, σῶσον πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς σέ.

Καί νῦν.

**Ἄξιον ἐστί, μεγαλύνειν σε τὴν Θεοτόκον, τὴν τιμιωτέραν
τῶν Χερουβίμ, τὴν ἐνδοξοτέραν τῶν Σεραφίμ.
Στάσις Γ'. Ὁ Εἰρμός.**

**Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, ὕμνον τῇ ταφῇ σου, προσφέρουσι Χριστέ
μου. Δίς.**

**Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ, καὶ ἐλέησόν με, κατὰ τὸ κρίμα τῶν
ἀγαπῶντων τὸ ὄνομά σου.**

Αἱ γενεαὶ πᾶσαι, σέ μακαριοῦσιν ὡς ἀθλητὴν Κυρίου.

**Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου καὶ
μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία.**

**Ἐνήθλησας γενναίως, καὶ εἴληφας ἀξίως, παρά Χριστοῦ
τὸ στέφος.**

**Τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλον σου, καὶ
δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.**

**Ἡγώνισαι νομίμως, καὶ ἤνυσας τὸν δρόμον, τοῦ θεοῦ
μαρτυρίου.**

**Ἐνετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύριά σου, καὶ ἀλήθειαν
σφόδρα.**

**Τετήρηκας τὴν πίστιν, ἐδόξασας τὸν κτίστην, τὸν σὸν
Μάρτυς Θεόφρον.**

**Ἐξέτηξέ με ὁ ζῆλος σου, ὅτι ἐπελάθοντο τῶν λόγων
σου οἱ ἐχθροί μου.**

**Ἀπόκειται σοι ἤδη ὁ τῆς δικαιοσύνης, στέφανος ἀθλοφό-
ρε.**

**Θλίψεις καὶ ἀνάγκαι εὐροσάν με, αἱ ἐντολαί σου μελέτη
μου.**

**Τάξεις τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἀνθρώπων δῆμοι, τοὺς σούς
κροτοῦσιν ἄθλους.**

**Δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ νόμος
σου ἀλήθεια.**

Σήμερον ἀνοιγέντος, τοῦ Οὐρανοῦ ἐν δόξῃ εἰσέρχῃ Ἀθλοφόρε.

Ἐκέκραξά σοι σῶσόν με, καί φυλάζω τά μαρτύριά σου.

Μαρτύρων θεῖοι δῆμοι, σοί ὑπαντήν ποιούσιν, ὑπέρ Χριστοῦ θανόντι.

Κατ' ἀρχάς ἔγνω ἕκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς τόν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά.

Ἄγάλλου εἰς αἰῶνας, σὺν τοῖς χοροῖς Μαρτύρων, Μάρτυς Χριστοῦ ὀπλίτα.

Πολλοί οἱ ἐκδιώκοντές με, καί θλίβοντές με, ἕκ τῶν μαρτυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα.

Μεσίτης τε καί πρέσβυς, πρὸς τόν Θεόν τῶν ὄλων, γενοῦ τοῖς σέ τιμῶσιν.

Ἐφύλαξεν ἡ ψυχὴ μου τά μαρτύριά σου, καί ἠγάπησεν αὐτά σφόδρα.

Περίσωζε ἕκ πάντων, τῶν ἐναντίων Μάρτυς, τήν σέ τιμῶσαν πόλιν.

Ἐφύλαξα τάς ἐντολάς σου, καί τά μαρτύριά σου, ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου ἐναντίον σου Κύριε.

Τῶν καταξιωθέντων, ἐν γῆ σοι λειτουργῆσαι, Μάρτυς μὴ ἐπιλάθου.

Δόξα Πατρί.

Ἦ **Ω** Θεέ τῶν ὄλων, ὁ πρύτανις εἰρήνης, εἰρήνευσον τόν Κόσμον

Καί νῦν.

Παρθένε Θεοτόκε, πρεσβεύουσα μὴ παύσῃ ὑπέρ εἰρήνης Κόσμου.

Εἶτα. Τά Εὐλογητήρια.

Εὐλογητός εἶ Κύριε, δίδαξόν με τά δικαιώματά σου.

Τῶν Ἀγγέλων, ὁ δῆμος καί Ἀγίων ἀπάντων, οἱ χοροί Ἀ-

θλοφόρε, νῦν ἐν Οὐρανοῖς, ψυχὴν σου τὴν Ἁγίαν κυκλοῦντες, χαίρουσιν σιν ὁμοῦ, καὶ Χριστόν δοξάζουσι, τὸν ἰσχύν σοι δόντα καὶ στεφανώσαντα.

Εὐλογητός εἶ Κύριε δίδαξόν με.

Ἐντὶ μύρων, καὶ ἡμεῖς οἱ γήινοι, ὕμνους ἄδομέν σοι μετὰ πόθου, καὶ τό σῶμα, τό σεπτόν σου Ἁγίε, νῦν κηδεύομεν μετ' εὐλαβείας· δέξαι οὖν ἡμῶν, τὸν πόθον τὸν ἔνθεον, καὶ ἐπίσκεψαι καὶ σῶσον πρεσβείαις σου.

Εὐλογητός εἶ Κύριε δίδαξόν με.

Λίαν λαμπρῶς, τὸν Χριστόν ἐκήρυξας, ὡς Υἱόν Θεοῦ καὶ Θεόν Λόγον, Ἄθλοφόρε, δυναστῶν ἐνώπιον ἀθέων, καὶ σφαγιασθεῖς, εἰληφας Μακάριε, τὴν ἀγήρω ζωὴν καὶ διαιωνίζουσαν.

Εὐλογητός εἶ Κύριε δίδαξόν με.

Μετά δέους, κυκλοῦντες σοῦ τό πάνσεπτον σῶμα, ἐν τῇ γῇ κηδεύομεν ἐντίμως. πάρεσο οὖν, ἀοράτως βραβεύων, τοὺς σοὺς ὑμνητάς, τοὺς σοὶ λειτουργήσαντας, μετὰ πίστεως καὶ πόθου, ταῖς θεαίαις χάρισιν.

Δόξα Πατρί.

Προσκυνοῦμεν, Πατέρα, καὶ τὸν τούτου Υἱόν τε, καὶ τό Ἅγιον Πνεῦμα, τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ὑπέρ ἧς ἠγωνίσω, Μάρτυς ἀνδρικῶς, τὴν σέ στεφανώσασαν, ἔνδοξε, ἀφθαρσίας στέμματι.

Καὶ νῦν.

Ζωοδότην, τεκοῦσαν καὶ Σωτῆρα Παρθένε, εἰς βροτῶν σωτηρίαν, παρρησίᾳ, κηρύξας ὁ κλεινός Ἄθλοφόρος, καὶ παναληθῆ σέ Θεοῦ γεννήτριαν, θάνατον ἀθανασίας ἠνεγκε πρόξενον.

Εἶτα αἰτησις, καὶ ἐκφώνησις, Σύ εἶ ὁ Θεός ἡμῶν. Καὶ τό

Κάθισμα, Ἦχος α΄

Τὸν Τάφον σου Σωτῆρ.

Κηδεύοντες σεπτῶς, τό πανίερρον σῶμα, τό σόν Μάρτυρ Χριστοῦ, ἰκετεῦόμεν πίστει, καί πόθῳ ἐξαιτούμεθα, τήν σήν χάριν οἱ δοῦλοι σου, καί ἀντίληψιν καί κραταιάν προστασίαν, οἱ ποθοῦντες σε καί εὐλαβῶς εὐφημοῦντες, ἦν πᾶσι χορήγησον.

Καί νῦν. Μαρία τό σεπτόν τοῦ Δεσπότου.

Εἶτα Προκείμενον. Δίκαιος ὡς φοίνιξ ἀνθήσει, πεφυτευμένος ἐν οἴκῳ Κυρίου.

Εὐαγγέλιον ἐκ τοῦ κατά Ἰωάννην. Εἶπεν ὁ Κύριος προσέχετε ἀπό τῶν ἀνθρώπων, κτ. Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου. Καί νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου. Ἐλέησόν μέ ὁ Θεός, καί τό Τροπάριον πρὸς τό Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς.

Τοῖς τελοῦσι σου πιστῶς, τήν τοῦ λειψάνου θείαν κηδείαν, Μάρτυρ τοῦ Χριστοῦ, αἰτῆσαι ἡμῖν, τό θεῖον ἔλεος. Τό Σῶσον ὁ Θεός, τό Κύριε ἐλέησον ἐκ γ'.

Ἐλέει καί οἰκτιρμοῖς, καί καθεξῆς τά προσόμοια, Ἦχος β'.

Ἦτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν πιστοί, καί μετ' εὐλαβείας καί πόθου, κατασπασώμεθα, σῶμα τό πανίερρον, καί πανυπέριτον, τοῦ κλεινοῦ Νεομάρτυρος, προσψαύοντες χεῖλη, ὄμματα καί μέτωπα, ὅπως μετάσχωμεν, τῆς τοῦ Πνεύματος χάριτος, τῆς αὐτῷ ἐνούσης, καί καθικετεύσωμεν αὐτόν ἐν δάκρυσιν, ἵνα καί ἡμᾶς ἀζιώση, τέλους σωτηρίου καί θεοῦ, ταῖς αὐτοῦ πρὸς Κύριον δεήσεσιν.

Ἦνω τῶν Ἀγγέλων τοῖς χοροῖς, καί τῶν Ἀθλοφόρων τοῖς δήμοις, ἡ σὴ Ἁγία Ψυχὴ, τέρπεται Μακάριε, καί συναγάλλεται, καί Ὁσίων τοῖς πλήθεσι, Προφητῶν χορεία, καί Ἱεραρχῶν ὁμοῦ, τῷ θεῷ τάγματι, κάτω δέ τό πάνσεπτον σῶμα, ὕμνοις καί ὠδαῖς ἐπαζίως, ἐν τῇ γῇ τιμώμενον κηδεύεται.

Ἦτε ὁ Χριστός ἐξ οὐρανοῦ, ἔλθει μετ' Ἀγγέλων Ἁγίων, κρῖναι τά σύμπαντα, ὅτε καί τό σῶμα σου, ἐξαναστήσεται,

μετά δόξης ὡς γέγραπται, ἀφθαρτον Τρισμάκαρ, ὅπερ ὡς φθαρτόν νυνί, ἐν γῆ κηδεύομεν, τότε καί ἡμῶν τῶν σῶν δούλων, μνήσθητι καί ἰλεων πᾶσι, τόν κριτήν ἀπέργασαί δεόμεθα.

Γῆ ἐν ταῖς λαγῶσι ταῖς αὐτῆς, κρύπτει νῦν τό θεῖον σου σῶμα, ἀλλά τό πνεῦμα λαμπρῶς, ὁ οὐρανός ἄνωθεν, ἔχει λαβών Ἀθλητά, ἐν τοῖς θείοις σκηνώμασιν, ἐν Μοναῖς Ἀγίαις, ἔνθα συναγάλλεται, τῶν ἐκλεκτῶν τοῖς χοροῖς, ἅπερ ἐνωθήσονται πάντως, ἐν τῇ τῶν νεκρῶν ἀναστάσει, ἵνα αἰωνίως συνοξάζονται.

Δόξα. Ὁμοιον.

Πόθῳ θερμότητῳ καί στοργῇ, τοῦς τό θεῖον λείψανον Μάρτυς, τό σόν κηδεύσαντας, ρῦσαι ταῖς πρεσβείαις σου, ἐκ πάσης θλίψεως, συμφορᾶς καί κακώσεως, ὅπως ἐν εἰρήνῃ, μνήμην τήν πανίερρον, ἐπιτελῶμεν σου, ὕμνοις ἐτησίοις καί κρότοις, καί τήν τῶν λειψάνων σου θήκην, πίστει προσκυνούντες ἀσπαζόμεθα.

Καί νῦν. Θεοτοκίον.

Χαῖρε Παναγία ἀπαρχή, ἀνθρωπίνου γένους Παρθένε, ἐξ ἧς ἀνέπλασε, φύσιν βροτῶν ἅπασαν, Χριστός ὁ Κύριος. Χαῖρε γῆ ἀγεώργητε, καί ἄρουρα θεία, ἡ καρποφορήσασα ζωῆς τόν ἄσταχυν. Χαῖρε Προφητῶν ἡ διόπτρα. Χαῖρε Ἀποστόλων ἡ δόξα. Χαῖρε τῶν Μαρτύρων τό κραταίωμα.

Ο ΓΕΡΩΝ

ΑΡΤΕΜΙΟΣ

ΟΣΙΑΚΗ ΒΙΩΤΗ

«Βιαστῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Τό Μάρτιο τοῦ 1878, 7 ἄνδρες ὑπὸ τὴν ἀρχηγία τοῦ Γεωργίου Γιατράκου ξεκινοῦν γιά μυστική ἀποστολή. Ἀποβιβάζονται στή Θράκη μέ σκοπό ν' ἀνατινάξουν γέφυρες. Θέλουν νά ἐνσπείρουν φόβο καί ταραχή στήν τουρκική ἐπικράτεια. Οἱ ἀντάρτες προδίνονται ἀπό τούρκους κατοίκους καί καταφεύγουν στό Ἅγιον Ὄρος, γιά νά φιλοξενηθοῦν στή Μονή Ἰβήρων.

Προϊστάμενος Ἰβηρίτης τοὺς κρύβει. Στόν τοῦρκο χωροφύλακα προσποιεῖται πῶς εἶναι ἀνήψια του. Τοὺς στέλνει στόν παπα-Σάββα τόν πνευματικό.

Ὁ προορατικός γέροντας νουθετεῖ τόν καθένα ποῦ πρέπει νά πάει. Κατά τὴν πρόβλεψή του, μερικοὶ ἐπιστρέφουν οἴκαδε, οἱ ἄλλοι μονάζουν. «Ἐσύ θά πᾶς σέ σιδερένια πόρτα» λέει στό Θανάση τό Σπαρτιάτη, ἄντρα ἴσαμε τριάντα χρονῶν. Ἐννοῦσε πῶς θά γίνει κοινοβιάτης.

ἘἈρτέμιος μοναχὸς Γρηγοριάτης, κατὰ κόσμον Ἀθανάσιος Φασουλόπουλος ἐκ Γεωργιτσίου Λακωνίας, ἀφίχθεις ἐν ἔτει 1878 εἰς ἡλικίαν 30 ἐτῶν. Ἐκάρη μεγαλόσχημος τό 1882. Ἀπεβίωσεν ἐν τῷ γηροκομείῳ τῆς Μονῆς τῆ 8ῃ Αὐγούστου 1941, εἰς ἡλικίαν 93 ἐτῶν».

Ἀπό τίς γραπτές διατυπώσεις τοῦ γέροντα Βαρλαάμ κι ἀπ' τὴ ζωντανή διήγηση τοῦ πατρός Ἐφραίμ εἶναι δυνατόν

νά περιγραφοῦν —ὡς ἓνα σημεῖο— τ' ἀσκητικά παλαίσματα καί ἡ ὀσιακή βιωτή τοῦ γέρο-Ἀρτέμιου.

Πολλά χρόνια διακονεῖ ὡς πρῶτος ἢ δεύτερος ἐκκλησιαστικός καί διαβαστής. Περνάει ἀπ' ὄλα τὰ διακονήματα μέσα στή Μονή. Ὑπηρετεῖ ὡς κονακτζῆς ἐκτός Μονῆς στό Καρυώτικο ἀντιπροσωπεῖο.

Ὑπόδειγμα μοναχοῦ ἀγωνιζομένου, μνημονεύει καθημερινά τό «δι' ὃ ἐξῆλθεν». Ποτέ κανένα δέν κρίνει, ποτέ του δέν κατακρίνει. Τοῦ εἶναι ἀρκετά τὰ εὐτελέστερα ἐνδύματα καί φαγητά. Οὐδέποτε ἀπουσιάζει ἀπό τήν τράπεζα. Ἀρκεῖται σέ ὅσα τοῦ βάζουν. Δέν τρώει ἐκτός τραπέζης, παρά μόνο τὰ 4 τελευταῖα χρόνια πού παραμένει στό γηροκομεῖο.

Τό πενιχρό του κρεβάτι τόν φιλοξενεῖ ἐλάχιστες ὥρες. Τίς πιό πολλές φορές κάθεται σέ σκαμνί ντυμένος τό ράσο καί τό κουκούλι, περιμένοντας τό σήμαντρο γιά τήν ἀκολουθία. Μετά ἀπό δεκάδες χρόνια ὁ τότε διακονητής τῆς ἐκκλησίας θά θυμᾶται ἀκόμα πώς τόν ἔβλεπε γονατιστό μπροστά' στό παρεκκλήσι τῆς Ἁγ. Ἀναστασίας, στραμμένο στήν ἀνατολή, ἀκίνητο. Γιαυτό περνοῦσε προσεκτικά, χτυπώντας τό τάλαντο, νά μήν ταραξει τήν ἀδολεσχία του.

Πρῶτος στό ναό θά προσκυνήσει ὄλες τίς εἰκόνες. Σέ ὄσες δέν φθάνει, θά μεταφέρει τόν ἀσπασμό μέ τό χέρι. Στό στασίδι του ποτέ δέν κάθεται. Ἡ ὀρθοστασία του στή διάρκεια τῶν ἀκολουθιῶν κι ἀγρυπνιῶν θυμίζει ἀρχαίους στυλίτες. Ὁρθιος πλάι στή Γαλακτοτροφούσα, συμπληρώνει τίς γεροντικές εὐχές ὅταν λείπει ὁ ἡγούμενος. Μέ τόν καιρό τὰ πόδια πρήζονται, πληγιάζουν, βγάζουν πύον. Ὁ γέρο-Ἀρτέμιος δέν κάθεται. Δέν ζητᾶ θεραπεία, μόνο ὑπομονή. Θεωρεῖ εὐλογία τή δοκιμασία.

Πάμπολλα θαύματα θά δεῖ στή ζωή του, τὰ πιό πολλά γνωρίζουν μόνο αὐτός κι ὁ Χριστός. Τό ἐσφραγισμένο βι-

βλίο πού καίγεται καί δέν καταφλέγεται μπροστά στά μάτια του θά τόν τρομάξει. Κι ἄς τόν εἶχε εἰδοποιήσει ὁ ἄγγελος νά μὴν ταραχτεῖ. Κι ὅλα αὐτά μπροστά στήν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Γαλακτοτροφούσας. "Ἄλλοτε πάλι θά ἐκπλαγεῖ βλέποντας πώς ἄγγελοι τόν ἐγχειρίζουν καί καθαρίζουν τά σπλάγχνα του.

Ἄπλότητα χαρακτηρίζει τίς πράξεις καί τά λόγια του. Δέν προσποιεῖται, δέν ὑποκρίνεται. Αὐθόρμητα ἐνεργεῖ, γράφει, ἐρωτᾷ. «Τί θά πεῖ ἄρουρα βλασάνουσα;» Ἡ ἀπόκριση εἶναι πιό ἀπλούστερη: «Ξέρεις, νομίζω ἄρουρα θά πεῖ αὐλακιά πού χαράζει τό ἀλέτρι». Τό δέχεται ἀνεπιφύλακτα, μολονότι δέν ἀπέχει σχεδόν καθόλου ἀπ' τήν ἀπάντηση πού θάδιναν ἐπίσημοι λεξικογράφοι: καλλιεργήσιμη γῆ.

Χριστιανά τά τέλη τῆς ζωῆς του, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά. Ψήγματα χάριτος ἀνακαλύπτουν οἱ πατέρες στήν καρδιά του. Φωτισμένος θά πεῖ στόν παπα-Ἀθανάσιο αὐθόρμητα: «Ἐχομεν ἀγαθὰς ἐλπίδας». Ἀκούει σάν κι ἐκεῖνο τόν παλιό ὑποτακτικό ὄχι πιά «σωθείης» ἀλλά «ἐσώθης».

Ἀτάραχα βαδίζει πρὸς τό τέλος, προσδοκώντας τήν ἐπαγγελία. Καλεῖ κάποιον ἐπίσκοπο προσκυνητή, νά πάρει τήν εὐχή του. «Φεύγω» λέει. «Φεύγω, ἀλλά ἔχομεν ἀγαθὰς ἐλπίδας».

Δυό μέρες μετά τῆς Μεταμορφώσεως θά κινήσει μακάριος γιά τίς ἄνω μονές, νά γίνεῖ μόνιμος μέτοχος στή βασιλεία πού ἄρπαξε μέ βία.

Πᾶνε 41 χρόνια, κι ἡ μνήμη του μένει φῶς ἀένναο στους γεροντοτέρους, δεῖγμα πώς ἀγίασε ὁ ὄσιος καί θεοφόρος πατήρ ἡμῶν Ἀρτέμιος.

Ἐγραψε πολλά χειρόγραφα, τά ὁποῖα χάθηκαν.

Παρακάτω παραθέτουμε τό μόνο διασωθέν χειρόγραφο ἀπό τό χέρι του ὡς ἀπόδειξη ἀπλότητος, ὀσιότητος, ἀγα-

θότητος, μά πρό πάντων ὀρθοδόξου θεολογικῆς ἐμπειρίας.

Λέγε μοναχέ. Λέγει ἡ Ἁγία Γραφή: «Ἀκούσατε πάντα τά ἔθνη σοφίαν, φόβον Θεοῦ, δικαιοσύνην καί ἀλήθειαν, εἰρήνην καί ἔλεος, καί μή πονηρέυεσθε, καί μή ὑπερηφανεύεσθε, καί μή ἀμαρτάνετε ἐν πόλει Κυρίου, ἐν Ὁρει Ἁγίῳ...».

Παρθενικόν ἱερόν βασίλειον εἰς τούς αἰῶνας ἄγρυνον. Δάκρυα, κόπους, νηστείας καί προσευχάς νύκτα καί ἡμέρα. Εἰς τάς ἐκκλησίας προσεύχονται. Εὐλογητός ὁ Θεός. Οἱ ὄσοι πατέρες εἶναι οἱ ζηλωταί τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ἀγαπᾷ τούς ὀσίους αὐτοῦ, καί τούς φυλάσσει σωματικά καί ψυχικά, καί ψάλλουν ἀγιορείτικα θαυμάσια. «Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοί καί ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ», νενενά. «Τίς Θεός μέγας ὡς ὁ Θεός ἡμῶν; Σὺ Κύριε κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι». ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ἐκ νεκρῶν!!!

Χαίρετε γένος ἀνθρώπων πάσης τάξεως καί φυλῆς. Κατά τά ἔργα σας καί ὁ μισθός πληρωτός. Ἄρετῆς καί κακίας καιρός, γρηγορεῖτε!!! Ἦγγικεν ἡ ἡμέρα ἡ σωτήριος. Νά δείξετε τήν πίστιν σας, καί τά καλά ἔργα σας καί τήν ἀρετήν σας. Ρητορεύει μοναχός καί ἀκούει ὁ λαός, χαρᾶς... ὅτι σαρκοῦται ὁ Θεός ἡμῶν ἐκ Παρθένου κόρης.

Χαῖρε ΜΑΡΙΑΜ θεόνυμφε. Ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου, ὁ ἐν οὐρανῷ καί ἐν τῇ γῆ, πρὸς σέ καταβέβηκεν ὡς ὑετός ἐπὶ τῆς γῆς, Θεογεννῆτορ, ἀνακαινίσας ἐμέ ἐν τῇ μήτρᾳ σου, Θεοτόκε, ὁ Χριστός ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἔρχεται ὁ Χριστός ἔρωτι ἀγάπης, παιδίον γεννηθέν ἐκ Παρθένου ΜΑΡΙΑΣ, ὁ Κύριος τῆς δόξης, ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν διὰ φιλανθρωπίαν. Θεέ μου, διψῶ, πότισόν με... Ὑδωρ ζωῆς ἀθανάτου· λέγε...

Ἐνύσταξα... καί νά τί ἔπαθα!! Ἔχυσα τήν μελάνην ἐ-

πάνω εις τὰ γράμματα... Μὴν τὸν ξανακάμης, πρόσεχε ἀπρόσεκτε. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησον. Σκάνδαλον ἔκαμα εις τὸν χάρτην, ἐλέησόν με ὁ Θεός μου, ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου, διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναχράντου καὶ ἀειπαρθένου ΜΑΡΙΑΣ τῆς Μητρός σου, ὅπου σέ ἐγέννησεν παιδίον διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Χαῖρε Παρθένε χαῖρε, ὅτι ἔτεκες τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, Θεάνθρωπον τέλειον τελείως τελειότατον Θεόν καὶ ἄνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν, Τεριρέμ, τεριρέμ, τετετετεριριριρέμ. Τεριριριριρέμ, τετετεριρέμ, τεριριρέμ, τετετεεεριριριρέμ...

Σκάσε, πειρασμέ!!! Ὅπου μοῦ λέρωσες τὰ γράμματα, ἀπὸ τὸν φθόνον πού ἔχεις εις τὰ καλά ἔργα τῶν ἀνθρώπων.

Μά καὶ ὁ ἅγιος Νικόλαος σέ ἐνίκησεν μέσα εις τὴν πρώτην Παναγίαν μεγάλην καὶ οἰκουμενικὴν ΣΥΝΟΔΟΝ!!! Μὲ τὴν χάριν μὲ τὴν πίστιν τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐπάταξε τὸν Ἄρειον τὸν αἰρεσιάρχη... Χαῖρε Πανάγιε Θεοῦ θαυματουργέ ΝΙΚΟΛΑΕ!!! Λέγε, πάτερ πατέρων, ἱεράρχα ἱεραρχῶν, ὀσιώτατε ὀσιῶν ΝΙΚΟΛΑΕ!!! Πρέσβευε ὑπὲρ εἰρήνης καὶ ἀγάπης ὅλου τοῦ κόσμου, ἅγιε ΝΙΚΟΛΑΕ!!!

Ὁ πατήρ μου λέγει μου εις τὸ σχολεῖον νά μάθω γράμματα. Ὅχι, ἐγὼ θά πάω στὸν πετροπόλεμον. Νά ἡ κεφαλή μου. Κρόκ! Κρόοκ!! Νά τὰ αἵματα!!! Νά οἱ βοῦλες!!! Νά τὰ μυαλά ὅπου τὰ ἔχασα ἀπὸ τὸ νταηλήκι μου, ἀπὸ τὴν ἔπαρσίν μου, ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν!!! Τώρα, τί νά κάμω ὁ ταλαίπωρος; Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱέ τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς Θεοτόκου, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον δοῦλον σου.

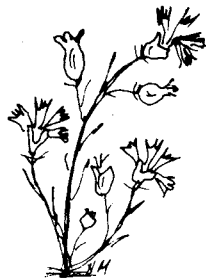
«Νά γένης καλόγερος. Νανανέεε, τεριριτετεριριριριριριρέε. Μοσχοθυμίαμα! Μάλιστα, μάλιστα, μάλιστα! Καλόγερος, καλόγερος, καλόγερος! Μοναχός! Πτωχός καὶ γυμνός, Παρθένος, ἀγνός. Νηστεία καὶ ἀγρυπνία καὶ

προσευχή. Ἀνάγνωσιν εἰς τὰς θείας Γραφάς με προσοχήν, με σύνεσιν, με οἰκονομίαν, με ὑπακοήν, με πίστιν, με ἐλπίδα μεγάλην, με φρόνησιν καὶ με σωφροσύνην».

«Ὅλα καλά με λέγεις, πνευματικέ μου, ἐγὼ ἔχω πολλές ἁμαρτίας παιδιόθεν. Δέν τὰς ἐξομολογήθηκα ἀπό ἐντροπήν μου». «Ἄν δέν τὰς ἐξομολογηθῆς ὅλας καθαρὰ, χωρίς ἐντροπήν, θά κολασθῆς. Τώρα ὅπου ζῆς, πάρε χαρτί καὶ μελάνι, καὶ γράψε τες ὅλες, νά μοῦ πῆς νά ἐξομολογηθῆς χωρίς νά μέ ἐντραπῆς ὀλότελα, διά νά συγχωρηθῆς».

Ἕνα μῆνα ἔγραφα· μοῦ λέγει: «Μή ζητᾶς ἱερωσύνην. Εἶσαι συγχωρημένος». «Τώρα, τί νά κάμω, πνευματικέ μου;» «Κρασί νά πίνης με μέτρον. Καί πρόσεχε· ὅτι τό κρασί ἔβλαψε πολλούς, νέους καὶ γέροντας. Ἐσκότισε ἕναν δίκαιον καὶ σοφόν Νῶε, ἕναν Ἡρώδην Βασιλέα, ἕναν Πιλᾶτον, ἕνα Ἰούδα—προδότην τοῦ Χριστοῦ, μίαν Ἡρωδιάδα, μίαν Σεμιράμιδα βασίλισσαν— ἔσφαξεν τόν ἄνδρα της, ἕναν μέγαν, μίαν νέαν, ἕναν νέον. Τί νά σοῦ λέγω τά πολλά; Πρόσεχε ἀπό κρασί.

Σοῦ λέγω ταῦτα νά μὴν κολασθῆς, τέκνον».

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΩΤΗΣ

Μία ἐξέχουσα ἀγιορείτικη μορφή πού ἐκάλυψε 60 περίπου χρόνια ἀσκητικῆς διαγωγῆς στήν ἀπόκρημνη καί ἐρημική περιοχή τῶν Κατουνακίων εἶναι ὁ μακαριστός π. Χριστόδουλος.

Ὅντας ἀκόμη στή ζωῆ ὑπῆρξε γιά πολλούς πατέρας καί ἀδελφούς πηγὴ ψυχικῆς ἀναπαύσεως καί ἔμπειρος διδάσκαλος τῶν ἀρετῶν, ἰδιαίτερα τῆς νοερᾶς προσευχῆς.

Ὁ π. Χριστόδουλος γεννήθηκε τὸ 1894 στή Λαμία. Ἐμεινε ὀρφανός σέ ἡλικία δέκα ἐτῶν ἀπὸ πατέρα. Κατόπιν μετώκησε ὀριστικά στήν Χαλκίδα, ὅπου καί ἔμαθε τὴν τέχνη τοῦ τσαγκάρη. Ἡ μητέρα του τὸν χειραγώγησε μὲ φόβο Θεοῦ στὰ μυστήρια τῆς πίστεως καί εὐσεβείας. Ἀργότερα μὲ χαρὰ τοῦ ἔδωσε τὴν εὐχή της γιά τὸν μοναστικό βίον. Ἡ ἀγάπη της γιά τὸν Θεὸ τὴν ὀδηγεῖ στήν μίμηση τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ της. Κάνει τὸ σπίτι της μοναστήρι, γίνεται μεγάλοςχημη μοναχὴ μὲ τὸ ὄνομα Μαγδαληνή, ἐπὶ 15 χρόνια ἀνέρχεται τίς βαθμίδες τῆς μοναχικῆς τελειώσεως καί ἀπέρχεται πρὸς Κύριον κοσμημένη μὲ τὴν δόξα τῶν ὀσιακῶν κόπων της.

Σέ ἡλικία λοιπὸν 30 ἐτῶν ὁ νεαρός Χρῆστος, ὄριμος καί προσγειωμένος στοὺς ἱερούς πόθους του, μπαίνει στὸν Ἄθωνα, στὸ ἀθλητικό στάδιο τῆς μοναχικῆς φιλοσοφίας, γιά νὰ παραταχθῆ στὶς ἐπάξεις ἐναντίον τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν καί τῶν παθῶν. Εἶναι ὁ προσκεκλημένος ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης τοῦ

Ἄγιου Ὁρους. Ὑψίστη ἢ τιμή! Μεγάλη ἢ εὐθύνη! Πολλές οἱ ἐνθαρρυντικές ὑποσχέσεις τῆς Ἀειπαρθένου. Ἄπειρες καί οἱ ὑποχρεώσεις καθενός πού ἀξιῶνεται νά φυτευεῖται σ' αὐτά τὰ θεόδωρα καί οὐρανίου κάλλους ἰσάξια θεῖα καί ἱερά σκηνώματα.

Ὁ νέος στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, αἰχμαλωτισμένος ἀπό τόν ἔρωτα τῆς θεϊκῆς ἀγάπης, σάν διψασμένο ἐλάφι, γοργά-γοργά δρασκελίζει σκῆτες, κοινόβια, πολυάνθρωπες περιοχές καί σάν τήν φιλέρημο τρυγόνα ἔρχεται καί κρύβεται στά ἔρημικά καί ἀπαράκλητα Κατουνάκια.

Ἐδῶ ὁ τόπος γιά τόν συνηθισμένο ἐπισκέπτη προκαλεῖ μόνο μελαγχολία, μελαγχολία καί ζάλη λογισμῶν. Τίποτε τό παρήγορο ἐκ τοῦ φυσικοῦ τοπίου. Βράχοι γρανιτένιοι, ἀπότομοι καί ἀπειλητικοί. Χαράδρες πού σκυθρωπάζουν τήν ψυχή καί προκαλοῦν ἴλιγγο. Δένδρα σχεδόν ἀνύπαρκτα λόγω τῆς βραχῶδους περιοχῆς. Ὅλη ἡ φύσις, μαζί μέ τά εὐλογημένα ἀσκητήρια τῶν ἐρημιτῶν, συνδυάζουν βουβά τό μυστικό κελáιδημα τῆς αἰωνιότητος. Ἡ ἀγριότης τοῦ τόπου ὑποχωρεῖ στήν δύναμι τοῦ θεῖου ἔρωτος καί γίνεται τερπνό κατοικητήριον τῶν ἀγωνιζομένων μοναχῶν.

Ἐδῶ λοιπόν, ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καλεῖ τόν δούλον Του Χρηστον νά «σταδιοδρομήσῃ», μή ζητῶν μόνο «τό ἑαυτοῦ ἀλλά καί τό τοῦ ἑτέρου».

Κοντά στόν μεγάλο νηπτικό τῶν νεωτέρων χρόνων, τόν ἠσυχαστή π. Καλλίνικο, εὐρίσκει ὁ νέος δόκιμος τόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ πού ὑπεύθυνα καί «ἐπιστημονικά» θά τόν ὀδηγήσῃ στό λιμάνι τῆς Βασιλείας Του. Ὑποτάσσει σ' αὐτόν ὅλα του τά θελήματα μέ θαυμαστή καρτερία καί ἀσκεῖται σταδιακά στήν νοερά προσευχή καί τήν ὑπακοή.

Δέν ἔχει σχεδόν καμμιά ἀνθρώπινη παρηγοριά. Ἡ ἔλλειψις πηγαιῶν νεροῦ, τό καθημερινό σχεδόν στήν τράπεζα παξιμάδι, ἢ συχνή ξηροφαγία, ἢ ὑπερβολική κόπωση, τό ἀναίμακτο μαρτύριο τῆς ἐκκοπῆς τοῦ ἰδίου θελήματος, ἢ ἐρημιά τοῦ τόπου, ὅλα αὐτά καί ἄλλα δέν τόν λυγίζουν. Εἶναι ἀποφασισμένος νά πεθάνῃ γιά τόν Χριστό. Οἱ οὐράνιες χαρές πού ἀπολαμ-

βάνει μέ τήν χάρι τῆς ὑπακοῆς καί εὐχῆς τοῦ Γέροντά του τοῦ χαλυβδώνουν τό φρόνημα καί τοῦ ἀνυψώνουν τόν νοῦ. Τά λόγια πού ἄκουσε στήν εὐχή τῆς κατηχήσεως τήν ἡμέρα τῆς κουράς του, ὅτι ἡ μοναχική ζωὴ εἶναι σταυροῦ καί θανάτου ἐπαγγελία, τοῦ ἔχουν γίνει ἀπό τήν ἀρχή τῆς καλογερικῆς του ζωῆς βίωμα καί ἐμπειρία. Ὑπομένει «πᾶσαν θλίψιν καί στενοχωρίαν τοῦ μονήρους βίου διά τήν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» καί παραμένει πιστός στήν υπόσχεσί του: «Ναί, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντός μοι, Τίμιε πάτερ». Πολλοί ἤρχοντο γιά νά μείνουν, μᾶς ἔλεγε, ἀλλά γρήγορα ἔφευγαν. Τούς ἔπνιγαν οἱ λογισμοί τῆς ἀπελπισίας καί τῆς αὐστηρῆς ἀσκητικῆς ζωῆς.

Ὁ Γέροντάς του ἦταν αὐστηρός καί μέ ἀσυνήθεις τρόπους τόν παιδαγωγοῦσε γιά νά τοῦ κόψη τά θελήματα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καί νά τόν ἀνυψώσῃ στήν κατά Χριστόν ἀγγελομίμητο πολιτεία. Τόν ἔστελνε γιά ἓνα γράμμα στίς Καρυές μέ τά πόδια, πού αὐτό σημαίνει δέκα ὥρες πορεία. Τήν ἐπομένη τό πρωί ἐπέστρεφε μέ 25-30 ὀκάδες ὁ ντορβάς στήν πλάτη, γεμάτος ψόνια. Δέν τόν ἄφηνε νά διαβάζῃ πολλά βιβλία, ἄν καί ἦταν πνευματικά. «Τί σέ ὠφελεῖ νά τά διαβάζῃς χωρίς νά τά ἐκτελῆς;» τοῦ ἔλεγε συχνά.

Ἐπτά χρόνια ἔμειναν μαζί. Στό διάστημα αὐτό διδάχθηκε στήν πρᾶξι τήν ἐπιστήμη τῆς θεώσεως ὁ π. Χριστόδουλος καί ἀξιώθηκε μετά τήν ἁγία κοίμησι τοῦ Γέροντά του ν' ἀποκτήσῃ ἐκλεκτή συνοδεία. Τό 1930, λίγους μῆνες μετά τήν κοίμησι τοῦ νηπτικοῦ π. Καλλινίκου, ἡ Παναγία τοῦ ἔστειλε τόν πρῶτο ὑποτακτικό, τόν ὁποῖον ὠνόμασε πρὸς τιμὴ τοῦ ἀειμνήστου, Καλλίνικο μοναχό. Αὐτός ἔμελλε νά γίνῃ τό στήριγμα καί ἡ παρηγορία του. Ἐπί 52 χρόνια παρέμεινε ὑποτακτικός καί ὑπηρέτησε ἀκούραστα καί ἀγόγγυστα τόν Γέρο-Χριστόδουλο, μέχρι τοῦ θανάτου του. Μετά δύο μῆνες ἀκολούθησε τόν π. Καλλίνικο καί ὁ κατά σάρκα πατέρας του. Ἔτσι καί οἱ δύο ἔγιναν πνευματικοί ἀδελφοί καί ὑποτακτικοί στόν π. Χριστόδουλο. Ὁ πατέρας του μέ τό μοναχικό ὄνομα Ἰωσήφ ἀσκήθηκε 22 χρόνια καί ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τό 1953. Τελευταῖα ἐμόνασε καί ὁ νεώτερος ἀδελφός π. Γεράσιμος, ὁ ὁποῖος στάθηκε

στό πλευρό του π. Χριστοδούλου μαζί με τον π. Καλλίνικο και τον υπηρέτησαν με αυτοθυσία και μεγάλη ύπομονη μέχρι του θανάτου του.

Τό διάστημα των τελευταίων ημερών του Γέροντα ήταν πολύ δδνηρό. Ὑπέφερε ἀπό ὕδρωπικία και τά ὑγρά λόγω διαρρήξεως του ἥπατος ξεχύθηκαν σ' ὄλον ἐσωτερικά τόν χῶρο του θώρακος και τῆς κοιλίας. Ἀπό τά πλάγια τῶν κάτω ἄκρων του ἀνοιξαν δύο πληγές και ἔτρεχαν τά ὑγρά σάν βρύσες. Ἐνῶ ἀπό τήν συνεχῆ παραμονή στό ξυλοκράββατο ἐσάπισαν τά ὀπισθιά του, μέρος του κορμιού του και κάθε περίπτωσης κινήσεως γιά τίς φυσικές του ἀνάγκες του προκαλοῦσε δριμυτάτους πόνους.

Ὑπέφερε ὁμως μέ ὑπερθαύμαστη καρτερία τό μαρτύριο τῆς ἀσθενείας του και ἔλεγε: «Οἱ ἀρρώστιες εἶναι καθαρτήριο γιά τήν ψυχή μας». Ἐνῶ στά καλογέρια του ἔλεγε: «Παρακαλάω τόν ἅγιο ἄγγελο νά μέ πάρη. Νά μέ συγχωρήτε πού σᾶς ἐπιβαρύνω. Ἐγώ εἶμαι ἄχρηστος ἄνθρωπος. Νά φύγω νά ἡσυχᾶστε, νά κοιτᾶξετε τίς δουλειές σας. Κάνετε κανένα κομποσχοῖνι και γιά μένα. Εἶμαι γυμνός και τετραχλισμένος. Δέν ἐφρόντισα - ἀλλοίμονο- γιά τήν ψυχή μου. Εἶμαι ὁ ἐξόριστος τῶν ἀνθρώπων και τῆς κοινωνίας. Ἐύχηθῆτε νά γλυτώσω ἀπό τά τελώνια. Θά πῶνε αὐτά τότε πολλά ψέματα. Ἄνθρωπος εἶμαι, ἐξομολογοῦμαι, ἀλλά δυνατός σύ εἶσαι, Κύριε, νά μέ σώσης. Δέν ἔχω ἄλλες δυνάμεις ν' ἀντισταθῶ στίς ἐπιθέσεις του δράκοντος. Παρακαλάω τόν Θεό νά μέ πάρη, ἄν εἶναι θέλημά Του. Εἶμαι ἐγώ ταλαίπωρος ἄνθρωπος και ἀνάξιος του θεοῦ ἐλέους. Ἀνάξιος νά μέ ὑπηρετῆτε. Ὁ Θεός μου ἔστειλε ἀγγέλους νά μέ ὑπηρετήσουν. Ἄμποτε νά ἔλθῃ ὁ ἄγγελος νά μέ πάρη, νά φύγω γιά νά μή σᾶς ταλαιπωρῶ. Και νά μέ πάρετε νά μέ πετάξετε στό χῶμα, νά σαπίσῃ τό κορμί μου, γιά νά μή σᾶς μολύνω ἄλλο μέ τήν βρωμιά του σώματός μου».

Ἐντονα ζοῦσε τήν χάρι τῆς μετανοίας και αὐτό φαίνεται ἀπό τόν πόθο του νά κάνῃ στήν ἀρχή κάθε Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς γενική ἐξομολόγησι. Εἶχε τήν συνεχῆ μνήμη του θανάτου, τόν φόβο τῶν κολάσεων, τήν συντετριμμένη καρδιά και

τούς σταλαγμούς τῶν δακρύων. Ἔτσι χαριτώθηκε πολύ ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ μέ τις ἀρετές του ἐφώτισε καὶ ἐνθάρρυνε τις ψυχές ὄλων μας. Κυρίως εἶχε τὸ χάρισμα τῆς διδασκαλίας. Κάθε ἀδελφὸ ἢ προσκυνητὴ τὸν ἐσυμβούλευε μέ λόγια ἀπλᾶ, σοφὰ καὶ πατερικά γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς του.

Τοὺς μοναχοὺς συμβούλευε ὡς ἐξῆς:

«Νά ἔχετε ἀγάπη. Ὅποιος βάζει μετάνοια πρῶτος στὸν ἄλλο, εἶναι πιὸ κερδισμένος. Ν' ἀποφεύγετε τὰ σκάνδαλα. Εἶναι μεγάλο κακό νά γίνῃ κανεὶς αἰτία σκανδάλου. Ἡ εὐχή εἶναι μία καλὴ συνήθεια. Ἔρχεται μέσα μας ὁ Χριστὸς χωρὶς νά τὸ καταλαβαίνουμε. Μὴ στενοχωρησθε ἄν καμιά φορά φεύγει ὁ νοῦς ἀπὸ τὴν εὐχή. Ἔσεῖς νά τὴν λέτε, διότι τὴν ἀκούει ὁ Θεὸς καὶ φυγαδεύονται οἱ δαίμονες. Μὴν ἀφήνετε τὸν κανόνα σας. Ὁ κανόνας εἶναι φύλακας τῆς ψυχῆς γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα ἀπὸ κάθε πειρασμό. Ὁ Τίμιος Σταυρὸς ἀνασταίνει νεκροὺς, θεραπεύει ἀσθένειες. Νά κάνετε τὸν σταυρὸν σας λοιπὸν γιὰ ὅ,τι κάνετε καὶ ὅπου πᾶτε. Νά κάνετε πρῶτα τὰ πνευματικά σας καὶ τὰ ὑπόλοιπα θὰ τὰ ἀναπληρώσῃ ἡ Κυρία Θεοτόκος. Ὅταν ἐργάζεσθε μέ ὑπακοή σέ ὦρα ἀκολουθίας, αὐτὸ γιὰ σᾶς εἶναι καὶ προσευχή. Ὁ κόπος σας εἶναι μετάνοιες, ὅταν δὲν μπορεῖτε νά τις κάνετε.

Σκοπὸς τοῦ μοναχοῦ εἶναι πῶς θὰ ἀφήσῃ τις κοσμικὲς σκέψεις καὶ παραστάσεις. Διότι μοναχὸς σημαίνει «νοῦς ὄρων τὸν Θεόν». Πῶς θὰ φθάσουμε ἐκεῖ; Μέ τὴν ἀπλότητα τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐργασία τῆς εὐχῆς, πού εἶναι μάχαιρα κατὰ τοῦ διαβόλου.

Μὴν ἀμελεῖτε νά ἐργάζεσθε τις ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Ὅ,τι κάνετε ἐδῶ εἶναι γιὰ τὴν αἰωνιότητα τῆς ψυχῆς σας. Πόσα ἀγαθὰ ἐτοιμάζει ὁ Θεὸς γιὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς μοναχοὺς καὶ μοναχές!

Τὸ ἓνα ποδάρι μας νά εἶναι στὴν ὑπακοή καὶ τὸ ἄλλο στὸ φοβερὸ Κριτήριον τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ. Ὅλοι μας ἔχουμε πάθη, γιὰ τὴν ἡρθὰ ἀπὸ τὸν κόσμον κακομαθημένοι. Καὶ αὐτὰ πρέπει ἀπὸ τὴν ρίζα νά τὰ βγάλουμε κατὰ τὸν Ἀββᾶ Δωρόθεο. Διότι ὅσο μεγαλώνει ὁ ἄνθρωπος μεγαλώνουν καὶ τὰ πάθη.

Προσέχετε τοὺς λογισμοὺς σας. Μία συγκατάβασις λογισμῶν ἰσοδυναμεῖ μέ 50 μετάνοιες. Ἡ ψυχὴ μας θρόνον ἔχει τὴν

καρδιά καί μάτια τόν νοῦ καί ὑπάρχει σ' ὄλο τό σῶμα. Ὁ Θεός δέν θέλει στόν οὐρανό ἀνθρώπους μέ ψεγάδια. Πρέπει νά καθαρισθοῦμε ἀπό τά πάθη καί τούς κακοὺς λογισμούς. Σ' αὐτό μᾶς βοηθάει ἡ ἡσυχία. Μείνετε ἐδῶ στόν σκοπό γιά τόν ὁποῖο ἤρθαμε, γιά τήν σωτηρία μας. Δέν ἤρθαμε μόνοι μας. Μᾶς ἔφερε ὁ Θεός· ὄχι μόνο στόν μοναχισμό ἀλλά γενικῶς στόν κληρο του, στήν ὀρθοδοξία. Νά φυλάξουμε λοιπόν τήν πίστι, αὐτή τήν ἱερά παρακαταθήκη. Ὁ ἄνθρωπος ἄς κάνη τό μικρό καί τό μεγάλο θά τό κάνη ὁ Θεός.

Γιά τήν Θεία Εὐχαριστία ἐδίδασκει: «Ἡ Θεία Μετάληψις εἰρηνεῦει τόν ἄνθρωπο. Ὅποιος εἶναι ταραγμένος, κάποιο κώλυμα θά ἔχη καί δέν θά πρέπει νά κοινωνήσῃ. Ὅποιος πηγαίνει μέ εἰρήνη καί χαρά, αὐτός εἶναι ἐντάξει. Ἡ Θεία Κοινωνία νά γίνεται μέ τήν ἄδεια τοῦ Πνευματικοῦ καί ἀνάλογα μέ τόν πόθο πού ἔχει ὁ ἄνθρωπος».

Ἡ ἀρετή, ἔλεγε, μοιάζει μέ ἓνα παλιό μπάλωμα. Παίρνει ὁ Θεός ὅλα αὐτά τά παλιομπαλώματα, τά ράβει καί μέ τήν Χάρι Του τά μετατρέπει σέ καινούργιο ροῦχο. Ἐδῶ στήν ἡσυχία, στήν καλογερική, ἀλλάζει πνευματικῶς ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, καί σιγά-σιγά ἀποκοτοῦνται οἱ ἀρετές πού μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ δημιουργοῦν τόν θεοειδῆ ἄνθρωπο.

Γιά τήν Κυρία Θεοτόκο συχνά ἔλεγε: «Νά ἔχετε ἰδιαίτερη εὐλάβεια στήν Παναγία μας. Αὐτή κυβερνάει ὡς κηδεμών καί προστάτις τό Ἅγιον Ὄρος καί θά τό φυλάξῃ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων.

Ὁ Πονηρός βάζει παντοῦ τήν οὐρά του· στά σπίτια, στίς συνοδίες, ἀλλά ὅταν πῆτε: «Ὑπεραγία Θεοτόκε, σῶσον ἡμᾶς» φεύγει ἀμέσως ὁ τρισκατάρατος.

Μακάριοι ὅσοι μένουν καί πεθαίνουν ἐδῶ. Ἡ Παναγία μᾶς ὑποσχέθηκε, ὅτι θά πρεσβεύσῃ στόν Υἱό της γιά τήν σωτηρία μας. Ἐδῶ εἶναι τόπος μετανοίας, τό Περιβόλι τῆς Παναγίας μας. Ὅ,τι κάνουμε· ἀγρυπνίες, νηστείες, κόπους, ὅλα γίνονται γιά νά εὐχαριστήσουμε τήν Παναγία μας.

Χωρίς αὐτήν δέν θά ἐσώζετο ὁ κόσμος. Νά τό σκέφτεσθε πολύ αὐτό καί πάντοτε. Γιά νά πῆ στόν ἄγγελο «Ἰδού ἡ δούλη Κυ-

ρίου...» ἔγινε αἰτία νά σαρκωθῆ ὁ Χριστός. Δέν εἶναι μικρό πρᾶγμα νά ῥθῆ ἕνας Θεός στήν γῆ, δέν εἶναι μικρό καί ἡμεῖς νά τόν φτύνουμε καί νά τόν τυραγοῦμε.

Γιά τήν φιλοξενία ἐδίδασκε τά ἐξῆς: «Νά περιποιῆσθε τούς ξένους γιά νά φεύγουν εὐχαριστημένοι. Καί οἱ κοσμικοὶ ἔχουν εὐχή γιά ἡμᾶς. Πιάνει ἡ εὐχή τους, ὅταν σοῦ λένε: «Ὁ Θεός νά σ' εὐλογῆ πάτερ ἢ νά σέ συγχωρέσῃ». Ἡ ἀρετή τῆς ἐλεημοσύνης εἶναι μεγάλη καί εὐλογεῖ ἰδιαίτερα ὁ Θεός ὅσους τήν ἐπιμελοῦνται. Νά δίνετε ὅ,τι ἔχετε. Μή διστάζετε. Τόχω δοκιμάσει ἐγώ αὐτό πολλές φορές. Μοῦ στέλνανε γλυκά, τρόφιμα, κονσέρβες κλπ. εὐσεβεῖς χριστιανοί καί ἔδινα καί στούς ἄλλους γιά εὐλογία. Τί, θηρία εἴμαστε νά τά τρῶμε ὅλα; Θηρία εἴμαστε;»

Ὡς ἀπόδειξι τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀρετῆς του ἀναφέρω ἐδῶ ἕνα περιστατικό πού εἶδα ὁ ἴδιος ὁ γράφων.

Εἶχα πάει στήν κηδεῖα τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ἀσκητοῦ καί πρὶν ἀρχίσῃ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἦλθε ἕνας λαϊκός ἐπαίτης μέ τόν ντορβά στήν πλάτη. Τόν ἐρωτῶ: Τί θέλετε;

— Τόν π. Χριστόδουλο γιά καμμιά εὐλογία, μοῦ ἀπαντᾷ.

— Καλά θά εἶναι σέ τέτοια φτωχά καλύβια νά μή ζητᾶτε ἐλεημοσύνες, ἀλλά κυρίως ἀπό τά κοινόβια, πού ἔχουν περιουσία. Καί μοῦ λέγει.

— Ἄ, ὄχι. Ἐμένα ὁ π. Χριστόδουλος μοῦ ἔδινε πάντοτε χρήματα, κονσέρβες, μακαρόνια καί ροῦχα ἀκόμη. Ἔρχομαι ἀπό χρόνια ἐδῶ καί μέ γνωρίζει.

— Τώρα ὁμως ἀπέθανε αὐτός ὁ γέροντας, τοῦ εἶπα.

— Ἄ, τί λέτε. Ὁ Θεός νά τόν συγχωρέσῃ γιά τά καλά πού μοῦ ἔκανε. Καί ἀνεχώρησε λυπημένος.

Τούς λαϊκοὺς ἀδελφούς συμβούλευε ὡς ἐξῆς: «Ν' ἀγαπᾶτε τήν Ἐκκλησία καί τήν ἐξομολόγησι. Νά οἰκονομῆτε τούς γερωντοτέρους, συγγενεῖς ἢ γονεῖς σας. Νά μήν παραξενεύεσθε καί θυμώνετε ἀπό τά πάθη τους. Διότι αὐτά μόνο μέ τήν μετάνοια καί τήν ἐν Χριστῷ ζωὴ κατευνάζονται. Ὄταν διαπληκτίζονται ἄλλοι, ἐσεῖς ν' ἀπομακρύνεσθε καί νά σιωπᾶτε. Ἔτσι τούς βοηθᾶτε καλλίτερα νά εἰρηνεύσουν. Ἐνῶ ὅταν γίνεται φα-

σαρία καί μιλάτε συνεχῶς προσπαθώντας νά τούς μονιάσετε, θυμώνετε καί σεῖς καί βάζετε βενζίνη στήν φωτιά.

Ἐάν νηστεύετε, κοινωνήτε, διαβάζετε καί ἀγάπη δέν ἔχετε, ὅλα εἶναι μηδέν διότι ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη. Νά μιμῆσθε ὁ ἕνας τά καλά τοῦ ἄλλου καί γιά τίς ἀδυναμίες τῶν ἄλλων νά προσεύχεσθε νά τούς ἐλεήσῃ ὁ Θεός.

Γιά τό κοινοβιακό σύστημα ἔλεγε: «Ἡ πνευματική ἀσφάλεια ὑπάρχει στό κοινόβιο. Ὅλους τούς χωράει καί τούς οἰκονομαίει. Ὑπάρχουν πολλές δουλειές βαρειές, ἐλαφρές, ἐλαφρότερες καί οἱ ἀδελφοί ἀνάλογα μέ τίς δυνάμεις τους παίρνουν καί τό ἀνάλογο διακόνημα. Καί ἔτσι ὅλοι διακονοῦν καί δέν εἶναι-εὐκόλο νά πειράζονται ἀπό τήν ἀκηδία, ἐφ' ὅσον τούς κόβονται τά θελήματα καί κάνουν ὑπακοή σ' ὅποιον τούς καλέσῃ σέ ὑπηρεσία πού μποροῦν νά κάνουν».

Ὁ π. Χριστόδουλος ἦταν ἕνας ἀπό τούς μεγαλυτέρους ἀσκητάς τοῦ αἰῶνος μας. Ἐκράτησε ὁ ἴδιος τήν παλιά ἀσκητική παράδοσι καί ἀνόθευτη τήν μετέδωσε στούς διαδόχους του. Διεκρίνετο γιά τήν πατρική στοργή πού εἶχε πρὸς τά καλογέρια του καί τούς ἀδελφούς προσκυνητές. Εἶχε τό πνεῦμα τῆς οἰκονομίας καί τῆς συγκαταβάσεως. Προσπαθοῦσε περισσότερο μέ σοφά λόγια καί παραδείγματα ὁσίων ἀνδρῶν νά ὠφελίσῃ παρά μέ αὐστηρά λόγια καί ἐπιτίμια.

Ἦταν ἄνθρωπος μεγάλης ὑπομονῆς καί καρτερίας. Εἶχε σάν μέσο πνευματικῆς ἀσφαλείας καί τελειότητος τήν ἀγία ὑπακοή. Ποτέ δέν ἀρνήθηκε νά κάνῃ ὅ,τι τόν διέταξε ὁ Γέροντάς του π. Καλλίνικος. Ὁ ἴδιος ἔλεγε. «Ὅ,τι μοῦλεγε τῶκανα. Εἶχα καλό γέροντα. Μέ δίδασκε μέ τήν ἀρετή καί τήν αὐστηρή ζωή του. Δέν εἶμαι ἄγγελος. Ἄνθρωπος ἀμαρτωλός εἶμαι καί ἐλπίζω στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ καί ὄχι στά ἔργα μου».

Ἡ ἀγάπη γιά τά καλογέρια του φαίνεται ἀκόμη καί ἀπό τήν παρακάτω συγκινητική ἐργασία του. Ἐπειδή, ὅπως εἶπαμε, ἦταν τσαγκάρης, ἔφτιαξε τρία ζευγάρια παπούτσια γιά τόν ὑποτακτικό του π. Καλλίνικο, προκειμένου νά τά ἔχη καί νά τά φορῇ μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ὁ Κύριος δέχθηκε σάν ὀλοκάρπωμα θυσίας τόν ἐρημίτη ἀ-

γωνιστή π. Χριστόδουλο καί ανέπαυσε τήν ψυχή του σέ ἀναστάσιμη περίοδο. Τήν Πέμπτη μετά τήν Κυριακή τῶν Μυροφόρων ἐπέταξε ἡ ἀγία του ψυχή στόν οὐρανό ἀφήνοντας πίσω τά εὐωδέστατα μῦρα τῶν ἀρετῶν καί ἀσκητικῶν παλαισμάτων του.

Ἄς εὐχαριστήσουμε τόν Πανάγαθο Θεό καί τήν Κυρία Θεοτόκο πού μᾶς προβάλλουν ὡς φῶτα σωστικά στόν διάβα τῆς κουρασμένης ἀπό τόν μηχανιστικό πολιτισμό ζωῆς μας, τέτοιους θεοφόρους ἄνδρες, χάριν τῶν ὁποίων ζωογονεῖται πνευματικά ὁ κόσμος, καί οἱ ψυχές μας εὐρίσκουν ἐλπίδα καί στήριγμα γιά τήν συνέχισι τοῦ ἀγῶνος.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη ἀξιομακάριστε καί ἀείμνηστε ἀδελφέ ἡμῶν, ἅγιε Γέροντα Χριστόδουλε. Αἰωνία σου ἡ μνήμη. Αἰωνία σου ἡ μνήμη.

Δ.Μ.Γ.

Ο ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ

ΚΑΙ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ

π. ΗΣΥΧΙΟΣ

ΑΓΙΑΝΝΑΝΙΤΗΣ

1. Κοντά στά άλλα πνευματικά άνθη πού μεγαλώνουν καί καρποφοροϋν έδώ στό εύλογημένο «Περιβόλι τής Παναγίας μας» καί κατόπιν αιώνια δοξάζονται, στόν οϋρανό, συναριθμήθηκε καί ό π. Ήσύχιος Άγιαννανίτης, φημισμένος καί ένάρετος Πνευματικός.

Λίγα λόγια βιογραφικά θά είναι άπαραίτητα γιά νά γνωρίσουμε καλλίτερα τόν σεβαστό Γέροντα καί έκτιμήσουμε βαθύτερα τόν πλοϋτο τών μοναχικών άρετών του.

Γεννήθηκε λοιπόν σ' ένα μικρό χωριό τής Μεσσηνίας, τήν Δράινα, τό 1905, από γονείς πού του έδωσαν τήν πατρογονική κληρονομιά, τήν εϋσέβεια πρός τά θεία καί τήν άγάπη πρός τόν Θεό καί τόν άνθρωπο. Μά δέν έγνώρισε τόν κατά σάρκα πατέρα του, διότι απέθανε πρίν αυτός γεννηθῆ. Είχε καί άλλα τέσσερα μεγαλύτερα άδέλφια. Στο Βάπτισμά του έλαβε τό όνομα Δημοσθένης, ένα όνομα χωρίς συγκεκριμένο έορτάζοντα άγιο. Έπῆρε τήν στοιχειώδη μόρφωση στό σχολείο του χωριού του διακρινόμενος γιά τήν σεμνότητα καί τήν επιμέλειά του. Ό δάσκαλός του, βλέποντας τήν επίδοσί του, τόν έβοήθησε ώστε νά τελειώσει τίς δύο τελευταίες τάξεις μέσα σ' ένα χρόνο.

Έχοντας ως έφοδια γιά τό ξεκίνημα τής ζωής τής εκκλησίας τά ζώηρρυτα νάματα, ένα πρωϊνό άναχωρεί γιά τήν πλησιέστερη κωμόπολι Μεσσήνη πρός εκμάθησι μιās τέχνης.

Γίνεται τώρα πάλι μαθητής για τέσσερα χρόνια κοντά σ' ένα ράφτη. Και ἐδῶ ἡ ζωὴ του δὲν ἄλλαξε. Εἶναι βαθειά ποτισμένος μὲ τὸ ἀθάνατο νερὸ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Γρήγορα ξυπνάει μέσα του ἡ ἐπιθυμία μιᾶς ἀνωτέρας πνευματικῆς ζωῆς. Τὰ χρήματα πού παίρνει ἀπὸ τὴν δουλειά του τὰ κάνει ἐλεημοσύνες ἢ βοηθάει τὴν χήρα μητέρα του. Ὁ κόσμος ψυχικά τὸν κουράζει. Ὁ θόρυβος τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀναζητῇ μιὰ εἰρηνικώτερη ζωὴ. Καὶ δὲν ἄργησε ὁ πόθος του νὰ γίνῃ πραγματικότης. Ἦταν πλέον ὁ ἐκλεκτός τοῦ Θεοῦ. Ὁ καλεσμένος γιὰ τὰ οὐράνια καὶ ἀναφαίρετα ἀγαθὰ.

2. Ἡ θεία κλήσις.

Τὰ παρακάτω γραφόμενα μᾶς τὰ διηγήθηκε ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας Ἡσύχιος κατόπιν πολλῶν παρακλήσεων.

«Ὅταν ἤμουν 15 ἐτῶν, μὲ ἔστειλαν οἱ γονεῖς μου στὴν κωμόπολι Μεσσήνη νὰ μάθω ράφτης. Πρὶν φύγω, ἕνας καλὸς χριστιανὸς μὲ συμβούλεψε: «Παιδί μου, Δῆμο, τώρα πού θὰ πᾶς στὴν πόλι θὰ ἔχῃς πολλοὺς πειρασμούς.

Τὸ ἀφεντικό σου θὰ σέ παιδαγωγῇ μὲ διαφόρους τρόπους γιὰ νὰ μάθῃ ποιὸς εἶσαι καὶ τί χαρακτῆρα ἔχεις. Πρόσεχε. Μὴν ἐγκαταλείψῃς τὴν ἐκκλησία καὶ τὴν προσευχή». Ὅταν ἐπῆγα στὴν πόλι μοῦ συνέβαιναν ὄλα, ὅσα μοῦ εἶχε εἰπῆ ὁ καλὸς ἐκεῖνος χριστιανός. Ἐνα βράδυ παρακάλεσα τὴν Παναγία νὰ μὲ ὀδηγήσῃ στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας. Τότε στὸν ὕπνο μου παρουσιάζεται ἕνας μεγαλοπρεπῆς νέος, λαμπροστολισμένος μὲ στρατιωτικὰ ροῦχα καὶ μοῦ λέγει: «Θά πᾶς στό τάδε μαγαζί θὰ βρῆς τὸν τάδε, θὰ ζητήσῃς τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ του πού εἶναι μοναχός στὸν Ἅγιον Ὄρος. Θὰ ταξιδεύσῃς μὲ τὰ μέσα συγκοινωνίας μέχρι τὴν Οὐρανόπολι Χαλκιδικῆς, ἀπ' ἐκεῖ μὲ καϊκι θὰ πᾶς στὴν Σκῆτη τῆς Ἁγίας Ἄννης καὶ ἐκεῖ θὰ σέ περιμένουν οἱ ἀδελφοὶ μιᾶς Καλύβας. Καὶ λέγοντάς μου αὐτὰ μοῦ ἔδειξε συγχρόνως καὶ ὄλα τὰ γεωγραφικὰ ἐδάφη ἀπὸ τὰ ὁποῖα θὰ περνοῦσα, δηλ. εἶδα ὅτι ἔφθανα στὴν Οὐρανόπολι, μπῆκα στό Ὄρος, ἀνέβηκα στὴ Σκῆτη μας καὶ εἶδα τοὺς μοναχοὺς πού θὰ μὲ περιμέναν.

Σέ μιά ἀπό τίς ἐπόμενες ἡμέρες μου συνέβη ἕνας μέγας πειρασμός. Τό ἀφεντικό μου μέ στέλνει νά μεταφέρω μέ τό γαϊδούρι τήν γυναῖκα του στό χωριό της, πού ἦταν δύο χιλιόμετρα μακριά. Μαζί της θέλησε νά ἔλθῃ καί ἡ ἀνιψιά της. Μεταξύ τους ἀπό πολύ καιρό ἐμηχανεῦοντο νά μέ ρίξουν στόν βόρβορο τῆς ἀκολασίας. Ἄλλά δέν τά κατάφεραν. Καί ἐθεώρησαν ὡς κατάλληλη αὐτή τήν εὐκαιρία, γι' αὐτό καί κατάρτισαν τό σατανικό σχέδιό τους.

Ἐεκινώντας γιά τήν ὁδοιπορία καί κρατώντας τό γαϊδούρι ἀπό τό καπίστρι, ἔκανα τόν σταυρό μου λέγοντας: «Παναγία μου, ἔλα μαζί μου σέ παρακαλῶ». Στό δρόμο προφασίζεται ἡ γυναῖκα ὅτι βιάζεται νά φθάσῃ γρήγορα καί τρέχει, ἐνῶ στό γαϊδούρι ἀνέβηκε ἡ ἀνιψιά... Οἱ προσπάθειές της ἔμειναν ἀκαρπες. Τά δελεάσματά της δέν μέ ἐλύγισαν ἀλλ' ἀντιθέτως ἐχαλύβδωσαν τό φρόνημά μου. Κρατώντας πέτρες στά χέρια μου, τήν ἀπειλοῦσα λέγοντας: Μήν τολμήσης νά κατέβῃς, γιατί θά σέ σκοτώσω μέ τίς πέτρες. Συνάμα ἐφώναξα: «Παναγία μου, σῶσε με ἀπό τόν κίνδυνο». Καί ἀμέσως παρουσιάζεται μπροστά μου ἡ Παναγία μέσα σ' ἕνα ἀνέκφραστο καί ἐξαισιοφῶς καί μου λέγει: «Πέταξε τίς πέτρες καί μή φοβᾶσαι· εἶμαι κοντά σου». Τότε ἐπῆρα πολλή χαρά καί δύναμι. Ἐκείνη, ὅταν ἄκουσε τήν συνομιλία αὐτή, χωρίς νά βλέπῃ ποιά μέ ἐπισκέφθηκε, φοβήθηκε καί ἠσύχασε.

Ὅταν φθάσαμε στό χωριό, ἐκείνη ἔκανε τά πονηρά της ἔργα μέ ἄλλον καί ἐγώ, δοξάζοντας τόν Θεό καί τήν Παναγία, ἐπέστρεψα ἀνενόχλητος στό ἀφεντικό μου.

Μιά ἄλλη βραδιά ὁ ἴδιος στρατιωτικός ἅγιος παρουσιάζεται καί μου λέγει: «Εἶναι καιρός, Δῆμο, νά ἀναχωρήσης γιά τό ταξίδι. Αὔριο θά φύγῃς καί στόν δρόμο θά συναντήσης ἕνα μέγας πειρασμό. Μή φοβηθῆς. Παρακάλεσε τήν Παναγία, κάνε τόν σταυρό σου καί θά ἐλευθερωθῆς. Τήν ἄλλη ἡμέρα φεύγω καί σέ λίγο διάστημα δρόμου βλέπω ἕνα μπουλουκι ἀπό δαίμονες. Ἦταν ἄγριοι καί κατάμαυροι μέ κέρατα καί οὐρές. Ἐχόρευαν, γελοῦσαν, ἔκαναν ἀσχήμιες μέσα στόν δρόμο. Ὁ μεγαλύτερος ἀπ' αὐτούς, ὁ ἀρχηγός τους, ὄρμᾷ νά μέ πιάσῃ φωνά-

ζοντας και τούς άλλους. Ἐλάτε νά τόν πιάσουμε νά τόν σκοτώσουμε. Τότε πιανόμαστε στά χέρια και φωνάζω κάνοντας τόν σταυρό μου: «Παναγία μου, σῶσε με». Ἀμέσως ἐξαφανίστηκαν ὄλοι ἀπό μπροστά μου.

Ἦταν ἔφθασα μέ τό καλό στήν Θεσσαλονίκη, ἕνας γνωστός μου μέ παίρνει και χωρίς νά τό γνωρίζω, μέ ὀδηγεῖ στά ἐργαστήρια τῆς ἀνομίας και ἀνηθικότητας. Δέν ἤξερα πῶς νά ξεφύγω. Ἦμουν κυκλωμένος ἀπό ὀρατούς και ἀόρατους ἐχθρούς. Μέ ὀδηγεῖ σέ κάποια. Προφασίζομαι ὅτι δέν εἶναι καλή. Μέ ὀδηγεῖ σέ ἄλλη. Τοῦ λέγω: «Πήγαινε ἐδῶ ἐσύ και ἐγώ θά προτιμήσω τήν προηγούμενη». Τό εἶπα αὐτό γιά νά γλυτώσω ἀπό τόν κίνδυνο. Ἐπιστρέφοντας βλέπω ἐπάνω στό σπίτι ἐκείνης τῆς γυναίκας ἕνα διάβολο και ἔκανε νόημα σέ μένα και στούς ἄλλους νά μπούμε μέσα. Ὅσοι τοῦ ἔκαναν ὑπακοή, γελοῦσε και χαιρόταν ὑπερβολικά. Παραμέρισα, και καθισμένος σέ μιὰ πέτρα ἐκύτταζα τήν κατάστασι τοῦ ἀμαρτωλοῦ κόσμου. Ξαφνικά παρουσιάζεται μπροστά μου ἐκεῖνος ὁ ἴδιος στρατιωτικός πού μέ καθοδηγοῦσε και μοῦ λέγει: «Βλέπε, Δῆμο, γιά τελευταία φορά τήν σαπίλα αὐτοῦ τοῦ ματαίου κόσμου» και ἔγινε ἄφαντος.

Φεύγοντας ἀπ' ἐκεῖ ἐταξίδευσα. Ὅπως τά εἶχα ἰδῆ στόν ὕπνο μου, τά ἔβλεπα τώρα μέ τά μάτια μου. Ἐφθασα στήν Οὐρανόπολι, μέ τό καῖκι στόν ἄρσανᾶ τῆς Σκήτης μας και ἀνηφόριζα γιά τήν Σκήτη. Στόν δρόμο συνάντησα ἕνα μοναχό. Ἦταν ὁ διάβολος μεταμφιεσμένος σέ μοναχό.

— Εὐλόγησον πάτερ.

— Ποῦ πηγαίνεις παιδί μου; (Δέν εἶπε ὁ Κύριος νά σ' εὐλογῇ).

— Πάω γιά καλόγερος ἐδῶ στήν Ἁγία Ἄννα.

— Σέ ποιούς;

— Στήν Καλύβα τοῦ Ἁγίου Μοδέστου, στόν Πνευματικό παπᾶ-Λεόντιο.

— Ἄαα! Αὐτός δέν εἶναι καλός ἄνθρωπος. Εἶναι ἀπατεώνας, πονηρός, κακός, καταστρέφει τούς νέους και δέν ξέρει ἀπό καλογερική. Ἐλα σέ μένα και θά σέ μάθω πολλά.

— Δέν χρειάζομαι νά μου πῆς ποιός εἶναι. Ἐγώ θά πάω ἐκεῖ, ὅπου εἶναι θέλημα Θεοῦ. Καί κάνοντας τό σταυρό μου ξεκίνησα. Ὁ φαινόμενος μοναχός γκρεμοτσακίστηκε κάτω σέ μιά χαράδρα, ἀφήνοντας στό μέρος πού στεκόταν ἕνα σύννεφο καπνοῦ καί φωνάζοντας: «Φεύγω-φεύγω ἀπό τήν Ἁγία Ἄννα. Μοῦ χαλάει τή δουλειά ὁ παπᾶ—Λεόντιος, μοῦ πῆρε ὄλους τούς μοναχοῦς».

Ἦταν ἔφθασα στό σπίτι, μέ περίμενε ἔξω ὁ Γέροντας καί μοῦ εἶπε: «Ἐλα, παιδί μου, καί σέ περίμενα, εἶσαι πολύ ταραγμένο, τί σοῦ συνέβη; (Ὁ Γέροντας παπᾶ-Λεόντιος ἦταν προορατικός, ἀλλά προσποιόταν ὅτι τά ἀγνοοῦσε),

3, Ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ Οἴκῳ Κυρίου ἢ ἐν σκηνώμασιν ἀμαρτωλῶν.

Ἄφοῦ ἐνίκησε ὁ νεαρός Δημοσθένης μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ κόσμο καί κοσμοκράτορα, ἔσκυψε τόν αὐχένα στόν ἐλαφρό ζυγό τοῦ Κυρίου, γενόμενος δόκιμος μοναχός στήν Καλύβα τῶν Ἁγίων Μοδέστου καί Χαραλάμπους.

Τήν συνοδία ἀποτελοῦσαν πέντε ἀδελφοί, ὄλοι ἱερομόναχοι. Ἦταν ἄνθρωποι μεγάλης ἀρετῆς. Ἦταν ἀγωνιστές στήν εὐχή τοῦ Ἰησοῦ, ἐγκρατεῖς, λιτοδίαιτοι. Πιστοί στίς ὑποσχέσεις τοῦ ἀγγελικοῦ Σχήματος, ἀξιώθηκαν ὑπερφυῶν χαρισμάτων: Ὁ Γέροντας Παπᾶ-Λεόντιος καί οἱ ὑποτακτικοί του π. Χαράλαμπος, π. Παντελεήμων, π. Δανιήλ καί π. Μόδεστος.

Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ μιά παρένθεσις, γιά ν' ἀφιερωθῆ στόν Γέροντα παπᾶ-Λεόντιο.

Ἦταν τόσο ἔμπειρος καί ἱκανός χειραγωγός τῶν ψυχῶν, ὥστε πολλοί ἔτρεχαν στό ἀσκητικό του Καλύβι γιά ἐξομολόγησι, γιά συμβουλές καί λόγια διδασκαλίας. Ἐγνώριζε τά παρελθόντα καί προέβλεπε τά μέλλοντα. Ἡ ζωή του ἦταν ἕνας καθρέπτης πού ἀντανακλοῦσε τίς ἀρετές τοῦ Χριστοῦ καί τῶν μεγάλων ὁσίων τῆς ἐρήμου. Ἡ καρδιά του, μιά πηγὴ ἱερῶν ἀπαυγασμάτων τῆς Θείας Χάριτος. Ὁ νοῦς του, μιά φλόγα αὐλοῦ πυρός πού τοῦ ἐφανέρωνε τό παρελθόν, τό παρόν καί τό μέλλον.

Τό Πνεῦμα τοῦ ἀπεκάλυπτε τά κρύφια καί τά ἀδηλα τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων. Καί αὐτός τοὺς ὠδηγοῦσε ἀσφαλέστατα στό σωτήριο λιμάνι τῆς μετανοίας.

Μοῦ διηγήθηκε ὁ ἴδιος ὁ παπᾶ-Ήσύχιος γιά τόν Γέροντά του τό ἐξῆς περιστατικό ὅτι «Κάποτε εἶχε κατέβη στήν πατρίδα του τήν Μεσσηνία. Περνώντας ἐξω ἀπό ἕνα καφενεῖο ἐκεῖ μιά συντροφιά ἀνθρώπων ἄρχισαν νά τόν ὑβρίζουν, νά βλασφημοῦν τά θεῖα καί νά κατηγοροῦν τοὺς καλογήρους. Τούς ἐπλησίασε μέ πραότητα, τοὺς ἐνουθέτησε καί ἐν συνεχείᾳ ἀπεκάλυψε στόν καθένα ὅλα τά ἁμαρτήματα πού εἶχε κάνει. Οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νά τρέμουν. Συγκινήθηκαν ἀπό τήν ἀγιότητα τοῦ ὁσίου Γέροντα. Μετανόησαν. Ζήτησαν συγχώρεσι καί ἀφοῦ ἐξομολογήθηκαν ἐπέστρεψαν στά σπίτια τους κατάπληκτοι καί συγκινημένοι ἀπ' αὐτόν τόν ἀγιορεῖτη ἱερομόναχο».

Πρίν ἀπό τήν ὀσιακή του κοιμήσι ἐκάλεσε ὅλους τοὺς ἀδελφούς τῆς συνοδίας, τοὺς εὐλόγησε, εἶπε στόν καθένα χωριστά πῶς θά περάση τήν υπόλοιπη ζωή του καί πότε θά πεθάνη. Στόν μακαριστό παπᾶ-Ήσύχιο, τόν νεώτερο τῆς συνοδίας, τοῦ εἶπε: «Θά ζήσης πολλά χρόνια, θά πεθάνης εἰρηνικά σέ βαθειά γεράματα, θά ἀποκτήσης συνοδία καί θά ἔχης πολλές θλίψεις καί στενοχώριες στήν ζωή σου, ἀλλά «ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται».

Ἐπανερχόμαστε στόν δόκιμο μοναχό Δημοσθένη, ὁ ὁποῖος σέ ἡλικία 22 ἐτῶν τό 1927 βρίσκεται στήν συνοδία μιᾶς ἀγιασμένης ἀδελφότητος. Ἄσκειται σ' ὅλες τίς ἀρετές, μά κυρίως διαπρέπει στήν ὑπακοή καί τήν πραότητα. Ἄκουραστος διακονεῖ τήν ἐκκλησία καί τοὺς μεγαλυτέρους πατέρες. Ἐξασκεῖ καί τό ἐπάγγελμα τοῦ ράφτη σάν ἐργόχειρο πλέον καί σάν ἔργο ὑπακοῆς, ἀφοῦ ἔμαθε πολύ καλά νά ράβη καλογερικά ροῦχα.

Μετά ἕνα χρόνο γίνεται μεγαλόσχημος μέ τό ὄνομα Ἁσύχιος μοναχός. Ἐνδύεται τόν χιτῶνα εὐφροσύνης καί ἀγαλλιάσεως, τήν πανοπλία τοῦ Πνεύματος, γιά νά ἀποδυθῆ πρὸς «μειζονας ἀγῶνας» κατά τοῦ νοητοῦ ἐχθροῦ.

Μετά δύο χρόνια τό 1930 χειροτονεῖται στό Κυριακό τῆς Σκήτης διάκονος ἀπό τόν Σεβ. Μιλητουπόλεως κ. Ἱεροθέο, ἐ-

φησυχάζοντα τότε κοντά στον Μυλοπόταμο της Μεγίστης Λαύρας. Τό 1932 από τον ίδιο Ἐπίσκοπο ἀξιοῦται τοῦ ἱερατικοῦ χαρίσματος, ἐνῶ τό 1954 γίνεται Πνευματικός, ἀνήμερα τῆς Ἁγίας Ἐννης.

4. «Μή ἀμέλει τοῦ ἐν σοί χαρίσματος» (Α΄ Τιμ. 4,14).

Ἀπό τώρα καί στό ἐξῆς ἀνοίγεται μία νέα πνευματική περιόδος στήν ζωή τοῦ ἀειμνήστου Γέροντος καί τῆς Σκήτης τῆς Ἁγίας Ἐννης.

Πλουτισμένος μέ τά θεῖα δῶρα καί ἀξιώματα, κεκαθαρμένος μέ τίς γνωστές μοναχικές ἀρετές ἀπό τά ἐπίγεια σκιρτήματα καί ἐνθυμήματα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, στολισμένος μέ τό ἐνδύμα τῆς ὑποποιοῦ ταπεινώσεως, μέ τόν γλυκύτατο χιτῶνα τῆς πραότητος, μορφωμένος μέ τήν ἐπιστήμη τῆς μεγαλυτέρας, κατά τόν Μέγα Ἀντώνιο, ἀρετῆς, τῆς διακρίσεως, προσφέρεται ὀλόκληρος ὁ δοῦλος στόν Δεσπότη, ὁ ἀδελφός στόν συνάνθρωπο, ὁ πατέρας στά πνευματικά παιδιά του, ὁ χειραγωγός γιά «τούς μέλλοντας κληρονομεῖν Βασιλείαν», ὁ ἀσφαλῆς κυβερνήτης καί ὁδηγός τῶν πλανεμένων ψυχῶν.

Καί ἦταν πολὺς ὁ θερισμός. Καί ὁ καρπός ὄχι λίγος. Σέ πολλά κοινόβια τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἦταν Πνευματικός. Ἄνθρωπος ὄνομα καί πρᾶγμα. Μέ ἡσυχία ἐργάσθηκε γιά τό μέλι τῶν ἀρετῶν, μέ ἡσυχία καί ταπεινῶσι προσφέρει ἀπό τοὺς θησαυρούς τῆς ψυχῆς του, ὅ,τι βότανο θά χρειασθῆ γιά τήν θεραπεία τοῦ μετανοοῦντος ἀνθρώπου, μέ ἡσύχιο καί ἀπλό τρόπο ἐξομολογεῖ, ἡσυχᾶ μιᾶ καί ἡσυχᾶ βαδίζει. Κανὼν ἐγκρατείας καί εἰκόνα πραότητος. Οἱ παλαιοὶ πατέρες τῶν Μονῶν πού ἐξομολογοῦσε ἔχουν πολλὰ νά διηγοῦνται γιά τήν μορφή καί τό πνευματικό ὕψος τοῦ Πνευματικοῦ π. Ἡσυχίου. Δέν ἦταν αὐστηρὸς στίς ἐξομολογήσεις του. Ἐστήριζε μέ τήν βακτηρία τῆς στοργῆς, ἐπαίδευε μέ τήν ράβδο τῆς πραότητος. Στό πρόσωπό του καθρεφτιζόταν ἡ γλυκύτης τοῦ Ναζωραίου Ἰησοῦ.

Δέν ἐξομολογοῦσε μόνο μοναχοὺς, ἀλλὰ καί πολλοὺς λαϊκοὺς, πού εἶχαν ἀκούσει τήν φήμη του. Ἡ δρᾶσις του ἐπεξετάθηκε καί ἔξω τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Βαστάζοντας τό ἱερό κιβώτιο τοῦ μυροβλήτου Λειψάνου τῆς Ἁγίας Ἐννης, προστάτιδος

καί ἱατροῦ τῆς Σκῆτης, ὠργωνε τά χωριά τῆς Χαλκιδικῆς καί ἄλλων τόπων τῆς Μακεδονίας. Στά χρόνια τῆς κατοχῆς ἡ Ἁγία ᾽Αννα ἦταν ἡ προσφιλέστερη παρηγοριά στίς καρδιές τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν. Παντοῦ ὅπου τήν καλοῦσαν, μέ τόν πιστό δοῦλο Της παπᾶ-Ἡσύχιο, ἔτρεχε, ἐθεράπευε ἀσθενεῖς, διέσωζε κινδυνεύοντες, ἔλυνε τήν στειρώσει ἀτέκνων γυναικῶν μέ ἀποτέλεσμα τά βαπτιζόμενα παιδιά νά παίρνουν τά ὀνόματα τῶν ἁγίων Ἰωακείμ καί ᾽Αννης.

Καί σήμερα ἀκόμη ἄνθρωποι πού φέρνουν τά ὀνόματα αὐτά, ἔχουν νά διηγοῦνται μιᾶ δική τους ἱστορία, ἕνα θαῦμα τῆς Ἁγίας πού γινόταν στή μητέρα τους. Μερικά θαύματα, ὅσα θυμόταν ὁ μακαριστός Γέροντας ἢ τά δύο καλογέρια του, ὁ παπᾶ-Λεόντιος καί ὁ διάκονος Παντελεήμων, θά ἀναφέρουμε στήν ἐπόμενη παράγραφο.

5. «Ἐγώ δέ ὡσεῖ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ Οἴκῳ τοῦ Θεοῦ».

* Παραμονές τοῦ Βου παγκοσμίου πολέμου. Ἡ ἐπιστράτευσις εἶναι γενική μή ἐξαιρουμένων καί τῶν ἀγιορειτῶν μοναχῶν. Ὁ παπᾶ-Ἡσύχιος βάζει μετάνοια στήν Ἁγία ᾽Αννα λέγοντας: «Ἁγία ᾽Αννα μου, βοήθησέ με καί ὅσο ζῶ θά σέ ὑπηρετῶ» καί ἀνεχώρησε γιά τό γραφεῖο στρατολογήσεως Καλαμάτας. Ὁ ἀξιωματικός ὑπηρεσίας τοῦ ζητάει τά στοιχεῖα του. «Ἐγώ δέν πάω φαντάρος, γιατί εἶμαι μοναχός ἀγιορείτης» ἀπαντᾶ καί ἔφυγε γιά νά ἐπισκεφθῇ τούς συγγενεῖς του.

— Νά ξαναπεράσης μετά δέκα ἡμέρες νά πάρουμε τά στοιχεῖα σου, ἐπιμένει ὁ ἀξιωματικός.

Σέ δέκα ἡμέρες ἐπέστρεψε ὁ παπᾶς, ἀλλά αὐτή τήν φορά ἡ συμπεριφορά τοῦ ἀξιωματικοῦ ἦταν διαφορετική.

— Πάτερ μου, τοῦ λέγει, εἶδα στόν ὕπνο μου μία γριά γυναῖκα καί μοῦ εἶπε: «Οἱ μοναχοί τοῦ Ἁγίου ᾽Ορους δέν στρατολογοῦνται».

Τρεῖς φορές ἦλθε καί μοῦ τό εἶπε καί σέ κάθε φορά μοῦ μιλοῦσε αὐστηρότερα. Στό τέλος μοῦ ἐπρόσθεσε: «Ἵταν ἔλθῃ πάλι αὐτός ὁ ἀγιορείτης παπᾶς, νά τοῦ δώσης ἀπαλλαγῆ ἀπό τό στρατό». Λοιπόν. Πάρε τό ἀπολυτήριό σου, πάτερ μου καί πές μου ποιᾶ εἶναι αὐτή ἡ γριά.

— Είναι ή Ἁγία Ἄννα, ή προστάτις τῆς Σκίτης μας στό Ἁγιον Ὄρος.

— Παρακάλεσέ την, πάτερ, νά μέ συγχωρήση.

Καθώς ἔμαθα κατόπιν, μάς ἔλεγε ὁ πατήρ Ἡσύχιος, τήν ὥρα πού παρουσιάσθηκα στό γραφεῖο στρατεύσεως, οἱ ἄλλοι ἀδελφοί τῆς Καλύβας μας ἔκαναν Παράκλησι στήν Ἁγία Ἄννα γιά νά μέ βοηθήση.

Ἡ ἐπέμβασις τῆς Ἁγίας Ἄννας δέν εὐεργέτησε μόνο τόν π. Ἡσύχιο, ἀλλά ὅλους τούς ἀγιορεῖτες μοναχοὺς, διότι οἱ ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατοῦ μαθαίνοντας τό ἀνωτέρω γεγονός, ἀπήλλαξαν τῆς στρατεύσεως αὐτούς, ἐνῶ τούς μοναχοὺς πού ἦσαν ἐκτός Ἁγίου Ὄρους, τούς ἐστρατολόγησαν ὅλους.

* Σ' ἓνα χωριό τῆς Χαλκιδικῆς περνοῦσε ὁ π. Ἡσύχιος μέ τό Λεῖψανο τῆς Ἁγίας Ἄννης καί στήν αὐλή ἐνός σπιτιοῦ εἶδε μιὰ γυναῖκα πού ἔκλαιγε καί τραβοῦσε τά μαλλιά της γιά τό ἀλογάκι της πού ἐκείνη τήν στιγμή ἦταν κατά γῆς καί ἄφριζε.

— Τί ἔχει χριστιανή μου τό ἀλογάκι σου;

— Ἀχ, πάτερ μου, θά ψοφήση. Μοῦ τό εἶπε ὁ κτηνίατρος καί δέν ἔχω ἄλλο ἢ καυμένη.

— Μὴν κλαῖς. Θά γίνη καλά. Ἐχω μαζί μου τήν Ἁγία Ἄννα. Θά διαβάσουμε στήν Χάρι Της μιὰ Παράκλησι καί θά κάνομε ἁγιασμό. Μετά τίς προσευχές ἐπότισε τό ζῶο μέ ἁγιασμό καί, ὦ τοῦ θαύματος, τό ζῶο ἀμέσως σηκώθηκε καί περπατοῦσε.

Ἐνῶ συνέβαιναν αὐτά, δύο κτηνίατροι, στόν δεύτερο ὄροφο, ἄρχισαν νά κατηγοροῦν τόν παπᾶ λέγοντας: «Νάτος ὁ καλόγερος. Ἦλθε νά πάρη τό πενηντάρικο τῆς δυστυχισμένης γυναίκας. Πάμε νά τόν πειράξουμε». Ἐπλησίασαν καί τοῦ λέγουν: «Τί κάνεις παπᾶ; Ἐκαμες καλά τό ἀλογο;» Καί ὁ παπᾶς μέ ὕφος αὐστηρό τούς ἀπαντᾶ: «Θεομπαῖκτες, δέν ντρέπεσθε νά μέ κατηγορήτε, ὅτι ἦλθα νά πάρω τά λεφτά τῆς γυναίκας; Περιμένετε καί θά δῆτε τό θαῦμα». Ἐκεῖνοι, μετά τήν θεραπεία τοῦ ζώου ἔμειναν ἄφωνοι. Ἐζήτησαν συγχώρεσι καί ἀνεχώρησαν.

* Μιά ἄλλη φορά, διηγεῖται ὁ ἴδιος, κατόπιν προσκλήσεως

τῆς Μητροπόλεως καί τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἐπῆρα τὴν Ἁγία Ἄννα καί περιωδεύσαμε μερικά χωριά τῆς Χαλκιδικῆς. Σ' ἓνα ἀπ' αὐτά, ὡς συνήθως, κατέλυσα τὸ βράδυ στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ καί ἔδωσα στὸ μεγαλύτερο παιδί του τὴν βαλίτσα μὲ τ' Ἅγιο Λεῖψανο νά τὴν ἀνεβάσῃ στὸ δωμάτιό μου. Καί πράγματι τὴν ἄφησε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἐγὼ μετὰ τὸ φαγητό μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ παπᾶ, κουρασμένος ὅπως ἤμουν, ἐξάπλωσα νά κοιμηθῶ. Ξέχασα τὴν βαλίτσα ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Τὴν νύκτα παρουσιάζεται ἡ Ἁγία Ἄννα καί ἀφοῦ μοῦ ἔδωσε ἓνα γερὸ χαστούκι, μοῦ εἶπε: «Γιατί μὲ ἄφησες μοναχὴ μου ἔξω;» Ἀπὸ τὰ δυνατὰ κτυπήματα ἐξύπνησα. Ἐψαξα γιὰ τὴ βαλίτσα, πουθενά. Ἀνοίγω τὴν πόρτα καί ἡ βαλίτσα ἐπάνω στὸν καναπέ. Ἐβала μετάνοιες πολλές στὴν Ἁγία καί ἔκτοτε ποτέ δὲν τὴν ἀποχωρίστηκα, ὅταν ἔβγαινα ἔξω μαζί της.

* Στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς συνέβη τὸ ἑξῆς περιστατικό. Ὁ π. Ἡσυχίος ἐδιάβαινε σ' ἓνα χωριό. Σέ κάποιο σπίτι, ὅταν ἔμαθαν ὅτι ἦλθε τὸ Ἅγιο Λεῖψανο, ἔτρεξαν νά τὸ ὑποδεχθοῦν μὲ λαχτᾶρα. Μὲ πολλὰ δάκρυα καί λόγια εὐχαριστίας προσκυνούσαν καί κἀταφιλοῦσαν τὴν Ἁγία.

— Τί ἐπάθατε χριστιανοί μου καί προσκυνᾶτε τὴν Ἁγία μὲ τόση προθυμία καί ἀφοσίωση;

Λέει ὁ πατέρας τῆς οἰκογενείας:

— Νά, Γέροντα, ἡ Ἁγία Ἄννα ἔσωσε τὸ σπιτικό μας ἀπὸ θανατικό καί ἐφύλαξε τὴν τιμὴ καί τὴν ἀξιοπρέπειά μας. Πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἦλθαν στὸ χωριό Γερμανοὶ φέρνοντας μαζί τους καὶ καμμιά εἰκοσαριά Μογγόλους ἄγριους μὲ σκοπὸ νά τρομοκρατήσουν καί νά ἀτιμάσουν τίς γυναῖκες τοῦ χωριοῦ. Μὲ τὴν βοήθεια ἑνὸς προδότη ἔκαναν πολλές ἀτιμίες καί κακοπραγίες. Ἦλθαν ἓνα βράδυ καί ἔξῃ ἀπ' αὐτοὺς στὸ δικό μας σπίτι. Μ' ἔβγαλαν ἔξω. Ἐτοιμάσθηκαν νά ἐπιτεθοῦν κατὰ τῆς μεγαλύτερης κόρης μου ἀλλὰ αὐτὴ τοὺς ἀντιπάλαισε. Ἄρπαξε ἓνα τσεκούρι καί παρ' ὀλίγο νά ἔκοβε τὸ χέρι ἑνὸς ἐξ αὐτῶν. Φοβήθηκαν. Ἐφυγαν γιὰ νά γυρίσουν 16 συνολικά, ὅλοι ἀρματωμένοι. Ἐμεῖς ἀμπαρώσαμε τὸ σπίτι ἀπὸ παντοῦ καί ἡ πολιορκία ἄρχισε. Ἐπέσαμε στὸ πάτωμα γιὰ νά γλυτώσουμε ἀπὸ τίς

σφαῖρες, παρακαλώντας διαφόρους αγίους σέ βοήθεια. Σέ μιά στιγμή ή μιά κόρη μου ἐφώνάξε: «Ἁγία Ἄννα, βοήθησέ μας, πεθαίνουμε».

— «Μή φοβᾶσθε, εἶμαι μαζί σας», ἀκούστηκε ή φωνή τῆς Ἁγίας...

— Μά ποῦ εἶσαι, δέν σέ βλέπουμε. Καί τότε ἀμέσως ἔλαμψε τό σπίτι ἀπό ἓνα ἐξαισιο, οὐράνιο φῶς, ἐνῶ ἦταν νύκτα.

Οἱ πολιορκητές σέ λίγο φύγανε τρομαγμένοι. Ποιός ξέρει μέ τί τρόπο τοὺς ἔδιωξε ή Ἁγία.

* Κάποιος χριστιανός μέ δέκα ἐργάτες ἄνοιγαν τρύπες στό πηγάδι μέ ἀρίδι δίπλα στό σπίτι του γιά νά εὖρουν περισσότερο νερό. Εἶχαν κτυπήσει τό ἀρίδι πολλά μέτρα καί σέ πολλά σημεία, ὅποτε αὐτό σέ μιά στιγμή, καθώς τό ἐβύθιζαν μέσα, ἐσκάλωσε σέ μιά πέτρα καί ἦταν ἀδύνατο νά κουνηθῆ, παρά τίς ἀλλεπάλληλες προσπάθειες τῶν ἐργατῶν. Περνοῦσε ἀπ' ἐκεῖ ὁ π. Ἡσύχιος καί ὁ νοικοκύρης, πολύ πιστός χριστιανός, σκέφτηκε νά ζητήση τή βοήθεια τῆς Ἁγίας Ἄννης. Ἐγραψε τά ὀνόματα τῶν οἰκείων τους καί τῶν ἐργατῶν σέ ξεχωριστό χαρτί καί ἐκάλεσε τόν παπᾶ νά διαβάση ἁγιασμό. Ὄταν τελείωσε ή τελετή, ἐπῆρε ὁ ἰδιοκτήτης ἁγιασμό καί τά ὀνόματα τῶν ἐργατῶν καί τά ἔριξε μέσα στό ἀρίδι ἀπό τό ἐπάνω μέρος. Κάλεσε τοὺς ἐργάτες νά ἐπαναλάβουν τίς προσπάθειές τους. Ἐκεῖνοι τόν ἐγλεύαζαν, ἀρνοῦντο νά ἔλθουν, γιατί ἐγνώριζαν ὅτι κάθε προσπάθεια ἀποβαίνει ἄκαρπος. Τελικά ἐπῆγαν καί μέ τήν πρώτη κίνησι ἐλευθερώθηκε τό ἀρίδι καί ἄρχισε νά βγαίνει νερό ἀπό τό ἐπάνω μέρος του.

Τότε ἐβγῆκε καί τό χαρτί μέ τά ὀνόματα. Τό ἐπῆρε ὁ ἀρχιμάστορας, τό ἐδιάβασε καί ἄρχισε νά βλασφημῆ τόν νοικοκύρη ὅτι εἶναι μάγος καί ὅτι τοὺς ἔχει κάνει μάγια. Ἐφεραν τόν παπᾶ-Ἡσύχιο στό σπίτι, τοὺς ἐξήγησε τό θαῦμα καί ἐπίστευσαν ὅλοι τους, ζητώντας συγχώρεσι γιά τήν δυσπιστία τους.

* Σ' ἓνα ἄλλο χωριό μιά γυναίκα εἶχε ἀρρωστήσει βαρειά ἀπό σπονδυλοαρθρίτιδα. Ἦταν γιά πολύ καιρό ἀκίνητη στό κρεβάτι καί πονοῦσε ὑπερβολικά.

Ὄταν ἐπέρασα, διηγεῖται ὁ παπᾶ-Ἡσύχιος, ἀπό τό χωριό,

μέ εφώναξε ὁ ἄνδρας τῆς νύκτα τοῦ δώσω τό "Ἅγιο Λεῖψανο, νά τό βάλῃ μιά νύκτα στό δωμάτιο τῆς γυναίκας του.

— Αὐτό δέν γίνεται, τοῦ εἶπα. Θά φέρω τό Λεῖψανο καί θά κοιμηθῶ τό βράδυ στό σπίτι σας. Μαζεύτηκε ὅλη ἡ γειτονιά γιά ν' ἀγρυπνήσουν χάριν τῆς ἄρρωστης. Ἔγινε πρῶτα ἅγιασμός καί μετὰ ἄρχισε ἡ ἀγρυπνία. Ἡ ἀσθενής εἶδε στόν ὕπνο τῆς ἐκείνη τῆ νύκτα μιά γριά γυναῖκα. Ἔπιασε καί ἐτράβηξε τούς σπονδύλους τῆς σπονδυλικῆς τῆς στήλης καί ἀμέσως σταμάτησαν οἱ πόνοι καί ἐσηκώθηκε ἀπό τό κρεβάτι. Οἱ εὐχαριστίες ὄλων καί ἰδιαίτερα τῆς θεραπευμένης γυναίκας δέν ἐπεριγράφοντο.

* Τό 1963, ὁ ὑποτακτικός τοῦ π. Ἡσυχίου παπᾶ-Λεόντιος ἦταν σοβαρά ἄρρωστος. Κανένα γιαιτρικό δέν σταματοῦσε τούς πόνους πού ἐνοιωθε στά νεφρά. Δέν μπορούσε νά βαδίσει ὀρθίως, ἀλλά περπατοῦσε μέ τά τέσσερα. Ὁ Γέροντάς του παπᾶ-Ἡσύχιος τοῦ εἶπε: «Πήγαινε ἔτσι «μπουσουλώντας» στό Καθολικό (τήν κεντρική ἐκκλησία τῆς Σκῆτης) καί φέρε ἐδῶ μέ τήν βοήθεια τοῦ Δικαίου τήν Ἅγία Ἄννα γιά νά διαβάσουμε ἅγιασμό». Ὁ παπᾶ-Λεόντιος ἔκανε ὑπακοή, ἔφερε τήν Ἅγία Ἄννα, ἔγινε ὁ ἅγιασμός, ἤπιασε καί ἀμέσως ἐβγήκε ἔξω στήν ἀπλωταριά, ἔκανε ἐμετό καί ἔγινε τελείως καλά.

Ἐγράψαμε ἀντιπροσωπευτικῶς μερικά ἀπό τά θαύματα τῆς Ἅγιας Ἄννης, ὅσα ἐνθυμοῦντο ὁ παπᾶ-Ἡσύχιος καί οἱ ὑποτακτικοί του, στούς ὁποίους κάποτε τά εἶχε ὁ ἴδιος διηγηθῆ.

Στό μοναστήρι μας, τήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, ἐχρημάτισε ὁ Γέροντας Ἡσύχιος Πνευματικός ἐπί 13 χρόνια (1963-1976). Οἱ παλαιοί πατέρες πού τόν εἶχαν Πνευματικό διατηροῦν καθαρά στή μνήμη τους τίς ἀρετές καί τήν πνευματικότητα αὐτοῦ τοῦ ἁγίου ἀνδρός. "Ενας ἀπ' αὐτούς, ὁ π. Ἡσύχιος μου εἶπε:

«Τί νά σοῦ πῶ ἀδελφάκι μου. Αὐτοί ἦταν ἀσκητές, ἅγιοι ἄνθρωποι. Πολύ σπουδαῖος ἦτανε καί ὁ ἀείμνηστος Γέροντάς του ὁ παπᾶ-Λεόντιος. Καί αὐτός μέγας Πνευματικός. Ἔκανε καί στό μοναστήρι μας. Γι' αὐτόν μου εἶχε διηγηθῆ ὁ παπᾶ-

Ἡσύχιος ὄτι ἓνα χρόνο πρὶν πεθάνῃ, περνοῦσε μιά βαρειά ἀρρώστεια καὶ τὸν εἶχαν γιὰ θάνατο. Ἐγὼ ἤμουν αὐτὸν κῆπο μιά ἡμέρα καὶ μέ φωνάζει ὁ γέροντάς μου λέγοντας: «Κάτι μαῦροι ἀραπάδες ἔχουν ἔλθει, παιδί μου Ἡσύχιε, γιὰ ρώτησε τί θέλουνε, καὶ ποῦ θέλουνε νὰ πᾶνε. Καὶ ἐγὼ νέος τότε, περιέπαιξα τὰ λόγια τοῦ ἐτοιμοθάνατου Γέροντά μου. Μερικοὶ καρβουνιαραῖοι εἶναι, τοῦ εἶπα. Ἔχουν ἔλθει ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ζωγράφου καὶ ζητᾶνε δουλειά.

— Καὶ ἐκεῖνο τὸ λαμπρὸ παλληκάρι πού στέκεται στὸ παράθυρο ποιὸ εἶναι; Μοῦ εἶπε ὅτι θὰ ἔλθῃ μετὰ ἀπὸ ἓνα χρόνο νὰ μέ πάρῃ. Καὶ πράγματι, ὁ λαμπρὸς νέος ἦταν ἄγγελος Κυρίου, ὁ ὁποῖος τὴν ἴδια ὥρα καὶ ἡμέρα τὸν ἐπόμενο χρόνο ἐπῆρε τὴν ψυχὴ τοῦ Γέροντα καὶ τὴν ἔφερε στὴν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ.

Οἱ συνηθισμένες συμβουλές του, τόσο στὰ καλογέρια τῆς Καλύβης του, ὅσο καὶ στοὺς ἄλλους πατέρες ἦταν οἱ ἐξῆς: «Πρῶτα νὰ ἐπιμελῆσθε τὸν μοναχικὸ σας κανόνα καὶ τίς ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες. Νὰ ἔχετε εἰρήνη, ἐνότητα καὶ ἀγάπη μεταξύ σας καὶ μέ ὄλους τοὺς ἄλλους πατέρες. Κατόπιν νὰ κυττάζετε τὸ διακόνημα. Ὅποιος φτωχὸς ἔλθῃ στὴν Καλύβα μας, ἔλεγε στὴ συνοδία του, νὰ τὸν φιλοξενῆτε καὶ νὰ τοῦ προσφέρετε ἐλεημοσύνη, ὅ,τι μπορεῖτε. Διότι αὐτὰ τὰ προσφέρετε στὸν ἴδιο τὸν Χριστὸν μας, ὁ ὁποῖος μᾶς τὰ προσφέρει ὕστερα διπλά. Νὰ ἔχετε εὐλάβεια στὴν Ἁγία Ἄννα, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ προστάτις καὶ ἰατρός μας».

Ἄδελφός τῆς Μονῆς μας, ἐπισκεψάμενος τὸν Γέροντα πρὸ τριετίας τοῦ εἶπε: «Γέροντα, ἐάν ἔχῃ εὐλογία νὰ μοῦ δώσετε κάτι σὰν δῶρο καὶ ἐνθύμιο γιὰ νὰ σᾶς μνημονεύω, ἅς εἶναι καὶ τὸ πλέον ταπεινὸ». Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρῶτὸ ἀπλώνει τὸ χέρι του καὶ τοῦ δίνει μίαν εἰκονίτσα — κάρτα τῆς Ἁγίας Ἄννης, λέγοντάς του: «Πάρε αὐτὴ τὴν εἰκόνα. Εἶναι ὅ,τι πολυτιμότερο εἶχα στὴν ζωὴ μου. Αὐτὸν τὸν θησαυρὸ ἀγάπησα καὶ πιστὰ ὑπηρέτησα. Νὰ τὴν βάλῃς στὴν πόρτα τοῦ κελλιοῦ σου καὶ θὰ τῆς βάζῃς μετάνοια, ὅταν θὰ βγαίνῃς ἀπὸ τὸ κελλί σου ἢ θὰ μπαίνῃς. Καὶ αὐτὴ θὰ σέ προστατεύῃ καὶ πρεσβεύῃ γιὰ τὴν σωτηρία σου».

6. «Δίκαιος ἐάν φθάσῃ τελευτῆσαι ἐν ἀναπαύσει ἔσται».

Ἐπί ἄρκετά χρόνια ὁ ἀείμνηστος Γέροντας ἐδοκιμάζετο μέ μία ἀρρώστεια, τὴν λεγομένη πάρκινσον, μέ ἀποτέλεσμα νά τρέμουν τὰ χέρια του. Ἐβάδιζε λίγο. Ἀπὸ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1981 λόγῳ καὶ τῆς ἡλικίας του κατέπεσε στό κρεβάτι. Συγχρόνως ἀπὸ τὰ ἄκρα τῶν ποδιῶν του ἀνοιξαν μεγάλες πληγές ἀπὸ τὴν ἀκίνησι. Ὑπέφερε πολὺ, ἀλλὰ ὑπέμενε μέ καρτερία τίς δοκιμασίες σάν θεῖες ἐπισκέψεις. Εὐχαριστοῦσε τὸν Θεὸ γιὰ τὸν κανόνα πού τοῦ ἔδωσε καὶ ἔλεγε στά καλογέρια του: «Μὴ γογγύζετε γιὰ τίς ἀρρώστειες μου. Θά πάρετε μισθὸ ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἀγάπη μέ τὴν ὁποία μέ διακονῆτε».

Πλησίαζε τὸ τέλος του καὶ δέκα ἡμέρες περίπου πρὶν πεθάνῃ εἶπε: «Ἐγὼ τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους θά φύγω». Ἦλθε ἡ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους καὶ τοῦ εἶπε ὁ ἱεροδιάκονος Παντελεήμων, «Ἐλα Γέροντα νά ψάλλουμε τὸν ἔσπερινό».

«Πηγαίνετε ἐσεῖς καὶ ἐγὼ ἐτοιμάζομαι γιὰ τὴν ἄλλη ζωή». Ἦταν τὰ τελευταῖα του λόγια. Δέν ξαναμίλησε ἀλλὰ συνεννοεῖτο μέ τὰ μάτια. Καὶ ἡ ὥρα τῆς ἀποδημίας δέν ἄργησε ἄλλο. Μία ὥρα μετὰ τὴν δύσι τοῦ ἡλίου παρέδωκε ὁ σεβαστὸς Γέροντας Ἡσύχιος τὴν ἀγία του ψυχὴν στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Ἐκοιμήθη τὸν ὕπνο τοῦ δικαίου καὶ συγκαταριθμήθηκε μέ τίς στρατιές τῶν ὁσίων Ἀγιορειτῶν Πατέρων καὶ τῶν Ἀσωμάτων Δυνάμεων ἐν οὐρανοῖς.

Ἦταν ἀπολύτως γαλήνιος καὶ εἰρηνικός. Στό πρόσωπό του ἀκτινοβολοῦσε ἡ γλυκεῖα ἐλπίδα τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἀφθάρτων ἀγαθῶν, γιὰ τὰ ὁποῖα ἀπὸ μικρὸ παιδί ἀγωνίστηκε καὶ κατώρθωσε Χάριτι Χριστοῦ νά τὰ ἀποκτήσῃ ἀπὸ τὴν παρούσα ζωή. Δέν εἶχε ἐπιθανάτιο ρόγχο. Μέ μιὰ βαθειὰ ἀναπνοή μετώκισε ἀπὸ τὴν πρόσκαιρη στήν παντοτεινὴ πατρίδα, ἀπὸ τὸν θάνατο στήν ζωή, ἀπὸ τὴν φθορὰ στήν ἀφθαρσία. Δέν εἶναι τυχαῖος ὁ χρόνος τῆς ἀποβιώσεώς του. Ὁ Ἅγιος Χαραλάμπους εἶναι ὁ δεῦτερος μετὰ τὸν Ἅγιο Μόδεστο προστάτης τῆς Καλύβης τους. Καὶ εἶναι μεγάλη εὐλογία νά αἰσθάνεται κανεὶς τὴν συντροφιά τῶν προστατῶν ἁγίων, ἀκόμη καὶ μέχρι τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ καὶ ὁ χρόνος ἀναχωρήσεως νά συμπίπτῃ μέ τὴν

μνήμη τῆς ἑορτῆς των. Παρέμεινε δύο ἡμέρες τό σῶμα του ἁ-
ταφο, ἕως ὅτου ἔλθουν ἀδελφοί ἀπό Κοινόβια καί Καλύβες γιά
νά τόν προπέμψουν στήν τελευταία του κατοικία. Δέν βρώμι-
σε.

Ἦλθαν οἱ ἀδελφοί καί συλλειτουργοί του, οἱ ὅποιοι μέ τό
γνωστό ἀγιορείτικο τυπικό τόν ἐδιάβασαν τελευτώντας μέ τήν
εὐχή: «Αἰωνία σου ἡ μνήμη ἀξιομακάριστε καί ἀείμνηστε ἀ-
δελφέ καί συλλειτουργέ ἡμῶν» (τρῖς).

Εὐχαριστοῦμε τόν Θεό διότι στίς ἡμέρες μας δοξάζεται τό
Πανάγιο Ὄνομά Του μέ τήν ἀκτινοβολία τέτοιων ἁγίων ἄν-
θρώπων, πού πιστοποιοῦν ἔμπρακτα σ' ἐμᾶς τούς νεωτέρους
τήν δυνατότητα σωτηρίας καί ἁγιασμοῦ τῶν ψυχῶν μας.

Ὁ ἀείμνηστος παπᾶ-Ἡσύχιος δέν εἶναι ἕνα δῶρο δικό μας
πρός τόν Θεό, ἀλλά ἕνα δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς. Καί μέ τέ-
τοια ἀκριβᾶ δῶρα ἐκφράζεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τῆς Κυ-
ρίας Θεοτόκου πρὸς ὅλη τήν ἀνθρωπότητα.

Εὐχαριστοῦμε τήν Κυρία τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Τόπου, τήν Θεο-
τόκον, γιά τά μυρίπνοα ἄνθη πού ἡ ἴδια καλλιεργεῖ καί προε-
τοιμάζει γιά τήν αἰωνιότητα.

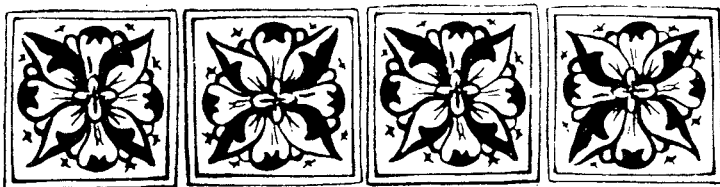
Εὐχαριστοῦμε τόν σεβαστό Γέροντα παπᾶ-Ἡσύχιο, διότι
μέ τήν παρουσία του στήν γῆ μᾶς ἔφερε πιά κοντά στόν οὐρα-
νό. Καί μέ τήν ὀσιακή ἀποδημία του μᾶς ἄφησε ὡς πολύτιμη
κληρονομία τήν ἁγία ζωή του.

Τώρα θά πρεσβεύη στήν Ἁγία Τριάδα γιά ὅλο τόν κόσμο, ἰ-
διαίτερα γιά μᾶς τούς ἀγιορεῖτες Πατέρες.

Δι' εὐχῶν τοῦ ἁγίου Γέροντος Ἡσυχίου, Κύριε Ἰησοῦ Χρι-
στέ ὁ Θεός ἡμῶν, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Δ.Μ.Γ.

«ΕΓΩ ΦΕΥΓΩ, ΑΛΛΑ ΘΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ ΠΟΛΛΟΙ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ».

(*Ἡ πορεία τῆς ἀρρώστειας καί τό τέλος τῆς μητέρας μου.*)

Ὁ ἀληθινός μοναχός εἶναι ἄνθος τοῦ τιμίου γάμου. Μιά γνώμη πού τήν ἐτόνισαν οἱ πατέρες καί τή βλέπουμε στήν πράξη. Εὐλογία μεγάλη ἀναβλύζει ἀπό τίς προσευχές ἀγωνιζομένων προγόνων, ἡ ὁποία ἐνσαρκώνεται στά πρόσωπα τῶν μοναχῶν. Οἱ ὀρθόδοξες ρίζες πού ἀποκοτοῦν οἱ ἀπόγονοι τρέφουν τό δένδρο τῆς μοναδικῆς πολιτείας, Πίσω ἀπό κάθε καλόγερο κρύβεται ἡ μάνα πού ἀνανεώνει τό ἀκοίμητο καντηλάκι, ἡ ὁ πατέρας πού ζεῖ ἀπ' τόν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του δοξάζοντας τόν Κύριο· ὁ παππούς πού βάζει μετάνοιες σέ κάθε εἰκόνα, ἡ ἡ γιαγιά πού πρεσβεύει ἀπ' τή μακαριότητα.

Τέτοιοι βλαστός εἶναι κι αὐτός πού συνέγραψε τό παρακάτω κείμενο. Ντυμένος τό πένθιμο σχῆμα δοξολογεῖ τόν Κύριο γιά τ' ἀπειρα δώρα του, κι εὐγνωμονεῖ τή μάνα πού μέ τήν εὐλογημένη ζωή, τή μακαρία κοίμηση καί τήν ἀστείρευτη πρεσβεία της τόν ἔκαναν μοναχό.

Τή Μεγάλη Δευτέρα τοῦ 1971 ἔκανε ἐξετάσεις καί ἔβγαλε ἀκτίνες. Ἐκεῖ φάνηκε καθαρά ὅτι εἶχε κάρκίνο σέ πολύ προχωρημένο στάδιο. Σ' αὐτήν, ὅπως καί σέ μένα, εἶπαν ὅτι ἔχει ἐχινόκοκκο καί μέ μία ἐγχείρηση θά εἶναι καλά. Ἀπό τότε ἄρχισα νά βλέπω τή μητέρα μου πιό συγκεντρωμένη στόν ἑαυτό της καί φαινόταν σάν νά ἤξερε ὅτι συνέβαινε κάτι πολύ σοβαρό.

Ἀμέσως μετά τήν Ἀνάσταση τήν πῆγαν στή Θεσ/νίκη καί μέ τή συνεργασία τοῦ ὑψηγῆτῆ (τόρα καθηγῆτῆ) τῆς Ἱατρικῆς κ. Ἄλετρά καί τοῦ ἐπιμελητῆ (τόρα ὑψηγῆτῆ) κ. Κατσώχη, μπῆκε στό Α.Χ.Ε.Π.Α. Ἔγινε γρήγορα ἡ ἐγχείρηση, ἡ ὁποία κράτησε 7½ ὥρες περίπου. Τά πάντα μέσα της εἶχαν κάρκίνο. Προσπάθησαν νά τῆς ἀφαιρέσουν ὅ,τι μπορούσαν. Ἔβγαλαν ὀλόκληρο τό στομάχι, γιατί ἦταν

σάπιο, και ένωσαν τον οισοφάγο με τό τέλος του δωδεκαδακτύλου. Έπίσης καθάρισαν τον καρκίνο από τά νεφρά, ήπαρ κλπ. Η τομή, πού είχε στό σώμα της, ήταν γύρω στά 70 εκατοστά. Είχε αλλάξει τόσο πολύ μετά την έγχείρηση, πού δυσκολεύτηκα νά τή γνωρίσω.

Έν τῷ μεταξύ κατά τή διάρκεια των εξετάσεων στό νοσοκομείο, ξέχασαν μιά μέρα οί γιατροί τά χαρτιά πού αφορούσαν τήν άσθένεια τής μητέρας μου στό κομοδίνο της και έπειδή ή ίδια δούλευε παλαιότερα σέ φαρμακείο, ήξερε τήν όρολογία των άσθeneιών. Έτσι, βλέποντας τό C.a. στομάχου κατάλαβε άμέσως τήν άσθένειά της. Όμως ποτέ δέν εκδηλωνόταν ότι τό ξέρει. Πάντα μπροστά μας έλεγε ότι θά γίνη καλά. Μόνο ό πατέρας μου μετά τό θάνατό της μάς είπε τήν αντίδρασή της: Μόλις τό έμαθε, άμέσως έστρεψε τό βλέμμα της στόν Ουρανό και είπε: «Σ' εύχαριστώ, Χριστέ μου, πού με έπισκέφθηκες τόσο νωρίς. Δός μου σέ παρακαλώ δύναμη και ύπομονή μέχρι τό τέλος τής ζωής μου».

Στό νοσοκομείο κάθισε 20 μέρες μέχρι νά κλείσουν οί πληγές. Τρεφόταν από ένα σωληνάκι πού είχε στη στομαχική χώρα και έπειδή τής είχαν αφαιρέσει τό στομάχι, άρκοϋσε ένα φλυτζάνι τσάι για νά χορτάση. Γι' αυτό έπρεπε νά τρώη κάθε δύο-τρεις ώρες σ' όλη της τή ζωή.

Μόλις βγήκε από τό νοσοκομείο, στην κρίσιμη εκείνη στιγμή τής ύγείας της, ό όργανισμός της άντέδρασε άρνητικά, Άρχισε νά κάνη έπανειλημμένα έμετους περίπου 30-40 φορές τήν ήμέρα. Τή βάλαμε άμέσως στό Α.Χ.Ε.Π.Α. Δυστυχώς οί γιατροί δέν κατάφεραν άπολύτως τίποτε. Μόλις έβαζε κάτι στόν όργανισμό της, αυτός τό άπωθοϋσε. Άρχισε νά έχη τρομερούς πόνους και μιά άπερίγραπτη στενοχώρια. Καθημερινά είχε πραγματική μάχη με τον έαυτό της.

Όμως, αυτό δέν τήν έμπόδιζε καθόλου στίς σχέσεις της με τον Θεό. Η ψυχή της πετοϋσε, όπως και πριν, πού ήταν υγιής. Ήταν πάντοτε πρόσχαρη και μέχρι τά τελευταία της ενδιαφερόταν για κάθε τι πού συνέβαινε στό σπίτι και έδινε λύσεις. Σ' ένα τόσο μεγάλο νοσοκομείο, όπως είναι τό Α.Χ.Ε.Π.Α., είχε γίνει τό κέντρο των συζητήσεων. Ίδιαίτερα στό θάλαμό της έγινε ιεραπόστολος. Ουμάμαι ότι είχε επηρεάσει και μιά κοινή γυναίκα, πού είχε κι αυτή καρκίνο, και είχε τόσο πολύ άλλοιωθει από τή συμπεριφορά της, ώστε ήλθε σέ μετάνοια πρό του τέλους της. Δέν ξεχνούσε επίσης τή μελέτη διαφόρων βίων Άγίων καθώς και ποικίλων προσευχών. Μάλιστα, είχε έξομολογηθει κι ένιωθε έτοιμη για τό «μεγάλο ταξίδι». Όσο ήταν στό νοσοκομείο, ή μόνη άγωνία της ήταν άν θά μπορούσε νά συμφιλιωθί με μιά οίκογένεια, πού από άρκετά χρόνια κρατοϋσε κακία άπέναντί της. Όμως ό Θεός

δέν τῆς στέρησε κι αὐτό τό θέλημα. Θυμᾶμαι, ἦταν Κυριακή, καί κατά τή διάρκεια τοῦ ἐπισκεπτηρίου ἦλθε ἡ γυναίκα ἀπό τήν παραπάνω οἰκογένεια καί συντετριμμένη ἀπό τό σφάλμα της ἔπесе στήν ἀγκαλιά της κλαίγοντας συνέχεια. Ἐπειτα ἀπό λίγο ἦλθε καί ὁ ἄνδρας της καί συμφιλιώθηκε μαζί της. Ἐκείνη ἡ μέρα ἦταν σωστό πανηγύρι γιά τή μητέρα μου. Συνεχῶς δοξολογοῦσε καί εὐχαριστοῦσε τόν Θεό γιά τήν ἐμφανῆ ἐπίσκεψή Του.

Τή δεύτερη φορά κάθισε ἄλλες 20 μέρες στό Α.Χ.Ε.Π.Α. Αὐτές ἦταν πού διάλυσαν κάθε ἐλπίδα βελτιώσεως καί σωτηρίας τῆς ἀσθενοῦς. Μετά τή φέραμε στό σπίτι μας, ὅπου ἔμενε καί μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς της.

Ὅσο περνοῦσε ὁ καιρός, ἡ κατάστασή της χειροτέρευε. Ἐτραγε ἐλάχιστα πολλές φορές τή μέρα, ἀλλά κάθε φορά ἔκανε ἐμετό. Ἐπολογίζω ὅτι τοῦς λιγότερους ἐμετοῦς πού ἔκανε σέ μιά μέρα, ἦταν γύρω στούς 20, ἐνῶ οἱ περισσότεροι γύρω στούς 60. Μέχρι τέλους εἶχε μιά φοβερή στενοχώρια καί κατά διαστήματα φρικτούς πόνους.

Ὅμως ποτέ δέν ἐκδηλωνόταν. Ποτέ δέν ἔλεγε ἔχω αὐτό ἢ ἐκεῖνο. Τή ρωτοῦσαμε ἐπίμονα καί μέ δυσκολία μᾶς ἔλεγε τί ἔχει. Ἄν κανεῖς ἔλειπε πάνω ἀπό τό κεφάλι της καί τύχαινε νά κάνη ἐμετό, τότε σηκωνόταν καί τά ξέπλυνε ἀθόρυβα, ὥστε νά μήν καταλάβουν οἱ ἄλλοι καί στενοχωρηθοῦν. Ὅλη ἐν γένει ἡ πορεία τῆς ἀσθένειας ἦταν γι' αὐτή ἔνας πραγματικός Γολγοθᾶς!

Ὅμως ὅλα αὐτά δέν τήν ἔκαναν νά ξεκόψη ἀπό τήν ὑπόλοιπη οἰκογένεια καί τά προβλήματά της. Συμμετεῖχε σ' ὅλα μ' ὄση δύναμη εἶχε. Θυμᾶμαι ὅτι αὐτή εἶχε προτείνει νά μέ στείλουν σέ χριστιανική κατασκήνωση, γιατί ἤμουν μικρός καί δέν ἤθελε νά τή βλέπω νά βασανίζεται. Κι ἐνῶ μέχρι τότε δέν εἶχα πολλές σχέσεις μέ τήν Ἐκκλησία, ἐκείνη ἡ κατασκήνωση μ' ἔβαλε τίς βάσεις γιά τή μετέπειτα πορεία μου. Μετά ἀπ' αὐτή ἄρχισα νά αἰσθάνομαι μεγάλη ἀσφάλεια κοντά σέ πνευματικούς ἀνθρώπους, πού μᾶς συμπαραστάθηκαν στή δοκιμασία αὐτή καί πού μέ βοήθησαν νά ξεπεράσω γρήγορα τό δυσάρεστο γεγονός. Ἄλλά δέν παραμέλησε καθόλου καί τόν πατέρα μου. Μάλιστα συνέχιζε νά τόν βοηθᾷ, κατά τό δυνατόν, στίς ὑποθέσεις τοῦ μαγαζιοῦ. Ἐκεῖνος ὁμως, πού ὠφελήθηκε περισσότερο ἦταν ὁ ἀδελφός μου. Τή χρονιά ἐκείνη ἦταν ὑποψήφιος γιά τό Πανεπιστήμιο καί τίς περισσότερες ὥρες τῆς ἡμέρας ἦταν στό σπίτι. Αὐτός ἔβλεπε καλύτερα τόν ἀγῶνα τῆς μητέρας μας καί συμμετεῖχε περισσότερο στόν πόνο της. Καί εἶναι πράγματι ἥρωικό τό νά περάση κανεῖς στό Πολυτεχνεῖο μέ τέτοιες συνθήκες. Ὅμως, αὐτό δέν ἦταν ἀνθρώπινο. Ὅπως δὴποτε

οί προσευχές της μητέρας μου τόν βοήθησαν σ' αυτό.

"Ετσι περνούσε ό καιρός κι όσο κυλούσαν οί μέρες, ή κατάσταση της χειροτέρευε. Πολλές φορές πάθαινε κρίσεις, από τίς όποίες μέ δυσκολία *συνερχόταν*. Μιά φορά τή βάλουμε στό νοσοκομείο τής πόλεως μας, ένώ άλλες φορές καλέσαμε τό γιατρό από τή Θεσ/νίκη. "Αν και ή ίδια δέν τά ήθελε αυτά, στό τέλος όμως ύποχωρούσε.

Τίς τελευταίες δύο εβδομάδες ήταν συνεχώς μέ όρους. Δέν δεχόταν τίποτε πιά ό όργανισμός της. Έν τῷ μεταξύ ό καρκίνος προχωρούσε συνεχώς, και στό τέλος πήγε και στά έντερα. Έκει ήταν τό άποκορύφωμα του σταυρού της: επειδή έκλεισαν τά έντερα και δέν μπορούσε νά ενεργηθῆ, τά κόπρανα έβγαιναν από τό στόμα της.

Κι ένῶ τό καταλάβαινε, αυτή μās καθυσύχαιζε τάχα, ότι δέν είναι κόπρανα, αλλά τροφές. "Ωστόσο αυτά φαινόταν καθαρά. Και μέσα σ' αυτή τή φοβερή κατάσταση, όπως και πρίν, δέν άκούσαμε ποτέ νά δυσανασχετήση ή νά πῆ έστω και τό παραμικρό. Έντελώς άθόρυβα έκανε ό,τι έκανε, σάν νά μήν συνέβαινε τίποτε. Δέν τήν είδα ποτέ νά είναι ταραγμένη. Πάντα είχε μία άνέκφραστη γαλήνη στό πρόσωπό της, πού βλέποντάς το ειρήνευεσ και σύ. .

Τήν Κυριακή 24 'Οκτωβρίου ήλθε ό γιατρός από τή Θεσ/νίκη. Αύτός μās είπε τά δυσάρεστα νέα. Ήταν πιά στά τελευταία της. Τῆς έδινε ζωή λίγες μέρες άκόμη. "Αρχισαν σιγά-σιγά νά τήν επισκέπτονται οί γνωστοί της. Ήλθε ό νονός της και άντί εκείνος νά τήν παρηγορήσει, γινόταν τό άντίθετο. Κι οί δοκιμασίες συνεχίζόντουσαν. "Έμαθε ότι πέθανε μία πολύ άγαπητή της θεία (άδελφή του πατέρα της) κι ότι αυτοκτόνησε ένας πολύ γνωστός από τή γειτονία μας. "Όμως αυτή σάν νά μήν ζούσε στή γῆ, δέν πτοήθηκε καθόλου.

Τήν Τρίτη 26 'Οκτωβρίου, τή μέρα πού γιόρταζε ό πατέρας μου, είχαμε χαρές. Βγήκαν τ' άποτελέσματα των εισαγωγικών εξετάσεων για τό Πανεπιστήμιο, και ό άδελφός μου είχε περάσει όγδοος στό Πολυτεχνείο τής Πάτρας. Ουμᾶμαι τότε, ή μητέρα μου έδειχνε πολύ εύχαριστημένη. Μόλις τό έμαθε, εύχαρίστησε θερμά τόν Κύριο, μ' όση δύναμη τῆς άπέμεινε, και είπε τήν έξῆς εύχή: «Μακάρι ν' άξιωση ό Θεός σ' όλες τίς μανοϋλες του κόσμου νά γευθούν αυτή τή χαρά». 'Αλλά τό εύχάριστο παραμερίστηκε. 'Ο πόνος ήταν μεγαλύτερος. Ή κατάσταση της διαρκώς χειροτέρευε. Τήν έπομένη πρότεινε από μόνη της νά κοινωνήση των 'Αχράντων Μυστηρίων. Τότε, για πρώτη φορά άκουγα τίς εύχές τῆς Θ. Μεταλήψεως, πού τίς έλεγε απ' έξω ή μητέρα μου. Κοινώνησε μέ πολύ χαρά του Σώματος και Αίματος του Δεσπότου

Χριστού μας έχοντας βαθιά αίσθηση τό τῆς εὐχῆς: «εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου».

Τό Σάββατο 30 Ὀκτωβρίου ὁ πατέρας μου καί ὁ ἀδελφός μου ἐβγαλαν εἰσιτήριο γιά νά πάνε στήν Πάτρα γιά τήν τακτοποίηση τοῦ ἀδελφοῦ μου στήν καινούργια του κατοικία. Ἀλλά κατά τό ἀπόγευμα ἡ μητέρα μου τούς παρακάλεσε νά ἀναβάλουν τό ταξίδι τους, γιατί δέν αἰσθανόταν καλά. Τούς τό εἶχε πει καθαρά: «Θά πεθάνω ἀπόψε. Γι' αὐτό νά τακτοποιήσουμε τό σπίτι γιά νά εἶναι ἔτοιμο γιά τήν κηδεῖα». Ἡ ἴδια της πρότεινε νά στρώσουν τά χειμωνιάτικα στρωσίδια στά δωμάτια καί μάλιστα εἶχε σηκωθεί καί κατεύθυνε τήν τακτοποίησή της. Μετά ὁ πατέρας μου πῆγε νά εἰδοποιήση ὅλους τούς συγγενεῖς νά ἔλθουν γιά νά περάσουν μαζί της τό τελευταῖο της βράδυ στή γῆ. Ἔτσι στό δωμάτιο ἦταν ὁ πατέρας μου, ὁ ἀδελφός μου, ἡ μητέρα της, ἡ ἀδελφή της, ἡ γιαγιά της, δύο θείες της καί ἄλλες ἐξαδέλφες της, πού εἶχε μαζί τους στενό σύνδεσμο.

Οἱ στιγμές πού κυλοῦσαν ἦταν συγκλονιστικές. Ὅλοι κλαίγαμε. Δέν μπορούσαμε νά σηκώσουμε τόν πόνο. Μόνο αὐτή ἦταν ἀτάραχη. Μάλιστα κάθε λίγο μᾶς παρηγοροῦσε τόν καθένα ξεχωριστά. Κι ἐνῶ περνοῦσε ἡ ὥρα, κάποια στιγμή μέσα σέ μία εὐθραυστη σιγή πού ἐπικρατοῦσε στό δωμάτιο, μᾶς εἶπε ἡ μητέρα μου: «Γιά νά μπορέσω νά φύγω πιό γρήγορα καί πιό εὐκολα, νά διαβάσουμε τό ψαλτήρι». (Συνήθιζε ἡ ἴδια νά διαβάξῃ σ' ὅλους τούς γνωστούς κεκοιμημένους τό ψαλτήρι). Ἔτσι, ἄρχισα νά τό διαβάζω, ἐνῶ αὐτή εἶχε σηκωθεί καί καθόταν στό πόδια της. Ὅμως αὐτό τῆς προξενοῦσε φρικτούς πόνους στά μέλη τῆς ἐγχειρήσεως. Ἐμεῖς τή μαλώσαμε, ἀλλ' ὅμως ἦταν ἀνένδοτη. Μᾶς ἔλεγε ὅτι εἶναι ἄμαρτία νά ξαπλώνη καί νά διαβάζεται τό ψαλτήρι. Ἔτσι ἐναλλάξ μέ τόν ἀδελφό μου συνεχίσαμε τήν ἀνάγνωσή του. Φυσικά σέ πολλούς ψαλμούς, πού κι αὐτή ἤξερε, συμμετεῖχε μαζί μας, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐπιασαν ἀπό μία γωνία καί περίμεναν τήν ἐξέλιξη. Αὐτή ὅμως ἔδινε τήν τελευταία καί τή μεγαλύτερη μάχη μέ τήν ἀσθένειά της. Ὅλο ἐκεῖνο τό βράδυ εἶχε μία ἀπερίγραπτη στενοχώρια καί πονοῦσε συνεχῶς. Καί θυμᾶμαι, μᾶς ἔλεγε καμμιά φορά: «πολύ δύσκολα βγαίνει ἡ ψυχή...!»

Κατά τά μεσάνυχτα εἶπε στή μητέρα της νά φέρη ψωμί καί τυρί γιά τούς παρευρισκόμενους, γιατί ὅπωςδήποτε θά πεινοῦσαν. Μετά σηκώθηκε ἡ ἴδια της, μοίρασε κάτι μικρές πετσέτες καί μᾶς πρόσφερε ἀπό ἓνα κομμάτι ἀχλάδι. Ἐμεῖς τή μαλώσαμε, πού σηκώθηκε, ἐνῶ μπορούσαμε κι ἐμεῖς νά τά κάνουμε αὐτά. Ἀλλ' ὅμως μᾶς εἶπε: «Δέν θέλετε νά φάτε κάτι ἀπό τά χέρια μου γιά τελευταία φορά;» Ἐπίσης

πῆγε καὶ χτενίστηκε γιὰ νὰ εἶναι ἔτοιμη. Μετὰ κατάφερε νὰ ξεγελάσῃ τοὺς ὀλιγόψυχους ἀπ' ὅσους ἦταν στό δωμάτιο. "Ἐτσι ἔφυγε ἡ ἀδελφή της, ἐγὼ καί ὁ ἀδελφός μου κι ἄλλοι συγγενεῖς.

Τό ψαλτήρι τό συνέχισαν οἱ θεῖες μου, οἱ ὁποῖες καί τό τελείωσαν. Κατόπιν ἄρχισε νὰ δίνῃ ὁδηγίες στή μητέρα της καί στίς ἐξαδέλφες της γιὰ τήν προετοιμασία τῆς κηδεῖας: Τί φουστάνι νὰ τῆς φορέσουν, τί προετοιμασία νὰ κάνουν γιὰ τόν κόσμο καί ποῦ νὰ μοιράσουν τὰ ὑπόλοιπα ρούχα της. Ἀκόμη τοὺς παρακάλεσε νὰ μὴν τῆς φορέσουν νάυλον κάλτσες, γιατί δέν λιώνουν μέσα στό χῶμα. Στή μητέρα της εἶπε νὰ καθίσει στό σπῖτι μας ὅσο μπορεῖ περισσότερο καιρό γιὰ νὰ μᾶς περιποιεῖται.

Μετὰ κάλεσε τόν πατέρα μου. Τόν παρακάλεσε νὰ παντρευτῆ γρήγορα καί νὰ μὴν ἀκούῃ τόν κόσμο. Τοῦ εἶπε χαρακτηριστικά: «Εἶσαι νέος καί τὰ παιδιά εἶναι ἀγόρια. Ἐχετε ἀνάγκη μᾶς γυναίκας' μέ τὰ μαγειρεῖα καί τὰ καθαριστήρια δέν τελειώνει ἡ δουλειά. Γι' αὐτό νὰ παντρευτῆς γρήγορα. Μὴν ἀκοῦς τόν κόσμο. Ἄς ποῦν ὅ,τι θέλουν. Ἐσύ νὰ κυττάξῃς τό συμφέρον σου». Ἐκείνη τῆ στιγμῆ ἔβγαλε τῆ βέρα της, τήν ἔδωσε στόν πατέρα μου καί μέ φοβερή ψυχραιμία τοῦ εἶπε: «Ἀπό μένα εἶσαι πλέον ἐλεύθερος...» Ἀμέσως ὁ πατέρας μου ἔβαλε πάλι στό δάχτυλό της τῆ βέρα καί προσπάθησε νὰ τήν παρηγορήσῃ ὅτι τάχα δέν θά πεθάνῃ. "Ὅμως αὐτή ἦταν ἀτάραχη καί ἤξερε τό τί θά ἐπακολουθήσει. Μάλιστα μετὰ τό θάνατό της βρήκαμε τῆ βέρα κάτω ἀπό τό προσκέφαλό της δεμένη σ' ἓνα μαντήλι.

Εἶχε πεῖ σ' ὅλους κάπως προφητικά: «Ἐγὼ φεύγω, ἀλλά θά ἐπιστρέψουν πολλοί στό Χριστό...!». Καί πράγματι ἔτσι ἔγινε. Ὁ πατέρας μου ἄρχισε νὰ πιστεῦῃ πιό θερμά στόν Χριστό ἀπό πρῶτα. Ὁ ἀδελφός μου, ἐνῶ ἦταν κοσμικό παιδί, ἄλλαξε τελείως. Τό παράδειγμα τῆς μητέρας μας τόν ἀλλοίωσε σέ πολύ μεγάλο βαθμό. Ἀμέσως μόλις πῆγε στό Πανεπιστήμιο ἔγινε πολύ θερμό μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλά κι ἐγὼ μετὰ τό θάνατό της ἀγάπησα περισσότερο τήν Ἐκκλησία, κι ἀπό τότε οἱ προσευχές της μᾶς κρατοῦν ὅλους στό δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ὅμως κι ὄλοι οἱ ἄλλοι συγγενεῖς της, ἄλλοι λίγο, ἄλλοι πολύ, ἀλλοιώθηκαν. Πολλοί μετανόησαν καί ἐπέστρεψαν στό Χριστό.

Ἀφοῦ τελείωσε τό ψαλτήρι, ζήτησε ἀπ' ὅλους συγχώρεση καί στράφηκε στήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καί εἶπε: «Τώρα, Χριστέ μου, εἶμαι ἔτοιμη. Ἐλα, μέ καλή ὥρα». Ἀμέσως μετὰ τήν ἔπιασε ἓναν βῆχας καί προθυμοποιήθηκε μιά θεία μου νὰ τῆς φέρῃ νερό.

"Ὅμως ἡ μητέρα μου τῆ σταμάτησε λέγοντας: «Δέν χρειάζεται. Αὐτό δέν εἶναι βῆχας. Εἶναι ρόγχος. Σέ λίγο φεύγω». Τότε ὁ πατέρας μου

τήν ἔπιασε τό κεφάλι γιά νά μή δυσκολεύεται καί μετά ἀπό 5-6 βαθειές ἀνάσες ξεψύχησε στά χέρια του!

"Ἐτσι, ὅπως ἀθόρυβα ἔζησε στά 41 τῆς χρόνια, ἔτσι ἀθόρυβα ἔφυγε γιά τόν Οὐρανό. "Ἐφυγε γι' Αὐτόν πού πόθησε περισσότερο ἀπό μᾶς.

"Ὅσο τό σκέφτομαι τώρα, ὄλη ἡ ἐν γένει στάση τῆς τήν τελευταία βραδιά, δέν διέφερε καθόλου ἀπό τούς Μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας μας, πού ἐνῶ ἀποχωρίζοντουσαν ἀπό κάθε τι ἀνθρώπινο, αὐτοί καιγόntonουσαν ἀπό τό Θεῖο Ἐρωτα. "Ἐτσι καί μέ τή μητέρα μου. Δέν τήν συγκινοῦσε τίποτε τό γήινο. "Ἄφηνε τόν ἄνδρα τῆς, τά δύο παιδιά τῆς, συγγενεῖς, καινούργιο μεγάλο σπίτι, ἀνετη ζωή. "Ὁμως αὐτή ἄλλοῦ εἶχε τήν καρδιά τῆς. Χτυποῦσε γιά τό Χριστό.

Στίς 4.30 τά ξημερώματα τῆς Κυριακῆς τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1971 ἐτοιμαζόμασταν γιά τήν κηδεῖα. Τό σπίτι μας ἐγινε λαϊκό προσκύνημα. Πέρασαν ἑκατοντάδες ἄνθρωποι νά τήν ἀσπαστοῦν γιά τελευταία φορά. "Ἐκλαιγαν οἱ πάντες. Ἡ κηδεῖα ἐγινε τή Δευτέρα 1 Νοεμβρίου μέ συνοδεία ἑκατοντάδων ἀνθρώπων. Τήν τίμησαν ὄλοι, μικροί καί μεγάλοι, πιστοί καί ἄπιστοι.

Αὐτό ἦταν τό τέλος μιας γνήσιας ὀρθόδοξης ψυχῆς, πού ὄλη ἡ ζωή τῆς ἦταν μιᾶ διαρκῆς ἀναφορά στό Θεό. "Ὀλος τῆς ὁ ἀγώνας εἶχε στραφεῖ στό πῶς θ' ἀγαπήσει περισσότερο τό Θεό καί τούς ἀνθρώπους. Γι αὐτό καί τόν περισσότερο ἐλεύθερο χρόνο τῆς τόν ἀφιέρωνε στήν ἐκκλησία ἢ σέ ὅποιαδήποτε ἄλλη χριστιανική ἐκδήλωση καί στό νά καταγίνεται μ' ἀνθρώπους πού εἶχαν ἀνάγκη τῆς ἀνθρώπινης παρηγοριᾶς.

Μοῦ ἔρχεται καμμιᾶ φορά στό νοῦ ἡ μορφή τῆς, μόλις ἄκουγε τήν καμπάνα τῆς ἐκκλησίας· λές καί ἠλεκτριζόταν. Μολονότι εἶχε πολλές δουλειές, γιατί ἐκτός ἀπό τό σπίτι εἶχε καί τή διαχείριση τοῦ μαγαζιοῦ τοῦ πατέρα μου, ὅμως προτιμοῦσε ν' ἀγρυπνήσῃ γιά νά τίς τελειώσῃ, παρά νά χάσῃ τήν ἀκολουθία, ἔστω κι ἂν ἦταν ἓνας ἄπλός Ἐσπερινός. "Ἀν γινόταν καμμιᾶ ὀλονύκτια ἀγρυπνία, ἦταν ἀπό τίς πρῶτες, ἔστω κι ἂν ὄλοι μας τήν κοροϊδεύαμε. Ἐπίσης κρατοῦσε ὄλες τίς καθιερωμένες νηστεῖες τῆς Ἐκκλησίας καί ὅταν ἤθελε νά κοινωνήσῃ, νήστευε ὀλόκληρη τήν ἑβδομάδα.

"Ὁμως καί ἡ ἀγάπη πρὸς τούς συνανθρώπους τῆς δέν ἦταν μικρότερη. Σ' ὄλη τή συνοικία μας ἦταν ὁ πόλος ἑλξέως τῶν πάντων. Δέν ὑπῆρχε πρόβλημα, πού νά μήν συμμετεῖχε κι αὐτή γιά τήν ἐπίλυσή του, καθὼς καί δέν ὑπῆρχε χαρά, πού νά μή λάμβανε μέρος. Ἦταν τό κόσμημα τῆς γειτονιάς. "Ὀλοι οἱ πτωχοί, οἱ γέροι καί οἱ ἀσθενεῖς περιμεναν παρηγοριά καί ἀνάπαυση ἀπό τή Δέσποινα. Πολλές φορές ἄφηνε

δουλειές τοῦ σπιτιοῦ καί ἔτρεχε στά φτωχικά σπίτια γιά νά περιποιηθεῖ τά γεροντάκια. Ἐάν δέν τοὺς καθάριζε τό σπίτι, δέν τοὺς ἔλουζε καί δέν τοὺς τάιζε, δέν ἔφευγε, ἔστω κι ἂν ἡ ὥρα ἦταν περασμένη. Φυσικά αὐτά πάντα καί μέ τή συγκατάθεση τοῦ πατέρα μου. Ἐκὼς καί σήμε-
ρα ὑπάρχουν τυφλά γεροντάκια στό Γηροκομεῖο τῆς πόλεως, πού ἂν κανεῖς τοὺς περιποιηθῆ μέ ιδιαίτερη φροντίδα καί ἀγάπη ἀμέσως ρω-
τοῦν: «Μήπως εἶσαι ἡ Δέσποινα;» χωρίς νά ξέρουν, ὅτι ἔχει πεθάνει ἐ-
δῶ καί 9 χρόνια. Τόσο βαθειά ἔμεινε στή μνήμη τους ἡ ἀγάπη αὐτῆς
τῆς γυναίκας!

Μέ τήν ἀγάπη καί τή διάκριση, πού τή διέκρινε, ξῆγινε αἰτία νά ἔ-
χουν οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς καί πρό παντός οἱ συγγενεῖς μιὰ ἀξιο-
ζήλευτη ἐνότητα μεταξύ τους. Καί τώρα ἀκόμη ὑπάρχουν ἄνθρωποι,
πού θαυμάζουν τήν ἐνότητα τῶν συγγενῶν τῆς, πού φυσικά εἶναι δικό
της δημιούργημα.

Ἐσὸς αὐτά εἶναι καρποὶ τοῦ ἀγῶνα τῆς. Δυστυχῶς τόν ἀγῶνα
τῆς δέν τόν ξέρει κανεῖς, ἐκτός ἀπό τό Θεό. Ἦξερε πολὺ καλά νά
κρύβεται ἀπό τοὺς ἀνθρώπους. Ἐτσι κατάφερε νά φθάση σέ μεγάλα
μέτρα ταπεινοφροσύνης. Ποτέ δέν ἀκούστηκε νά καυχίεται γιά κάτι
δικό της. Τῆς ἄρεσε πολὺ νά ἐξυψῶνῃ καί νά ἐπαινῆ τοὺς ἄλλους καί
νά κατηγορῆ τόν ἑαυτό της. Μολονότι δέν ἔτυχε ν' ἀκούση ἀπό κανέ-
να τίποτε γιά τήν «εὐχή τοῦ Ἰησοῦ», ὅμως εἶχε συνεχῆ μνήμη Θεοῦ κι
ὅλη ἡ ζωὴ τῆς ἦταν ἓνα «Δόξα Σοι ὁ Θεός».

Ἀπό τά λίγα αὐτά στοιχεῖα, πού ἀναφέρθηκαν, προβάλλει ἐκδηλα-
τῆ μορφῆς τῆς σάν μιὰ σύγχρονη μαρτυρία καί ὁμολογία ὀρθόδοξου βιώ-
σεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου. Ἀκολουθώντας πιστά τή Λειτουργική
Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, καί μέ τή συνεχῆ βία πρὸς τόν ἑαυτό
τῆς γιά ταπείνωση καί ἀφάνεια, συνάντησε γρήγορα τόν Ποθούμενον
Ἰησοῦν.

Μακάρι νά μπορέσουμε ν' ἀγαπήσουμε κι ἐμεῖς τόσο γνήσια καί
ὀρθόδοξα τό Θεό καί τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως τοὺς ἀγάπησε ἐκεῖνη.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῆς καί οἱ εὐχές τῆς νά μᾶς συνοδεύουν σ'
ὅλη μας τὴ ζωὴ.

Ἄμην.

Ἐνακοίνωσις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω

Ἡ Ἱερά Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὑπό μικρᾶς μερίδος αὐτοαποκαλουμένων «ζηλωτῶν» μοναχῶν ἐκδιδόμενον περιοδικόν «Ἅγιος Ἀγαθάγγελος Ἐσφιγμενίτης» σκανδαλίζει πολλὰς συνειδήσεις καί μάλιστα ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων, ἀπεφάσισε νά πληροφορήσῃ τό εὐσεβές πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ὅτι τό περιοδικόν αὐτό δέν ἀποδίδει τήν ἀλήθειαν περί τῆς ὑπαρχούσης ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καταστάσεως.

Αἱ ἀνοίκειοι, ἀνευλαβεῖς καί ὑβριστικά ἐκφράσεις του διά σεβάσμα καί ὑπερέχοντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρόσωπα, αἱ συκοφαντίαι, διαβολαί, ψεύδη καί κατακρίσεις του δι' Ἁγιορείτας Καθηγουμένους καί ἑτέρους εὐσεβεῖς Μοναχοῦς τό κατατάσσουν εἰς τήν κατηγορίαν τοῦ κιτρίνου τύπου.

Ὅχι μόνον μοναχικόν ἔντυπον δέν εἶναι ἀλλ' οὔτε Χριστιανικόν καί ἔντιμον.

Μόνον βλάβην ψυχικήν καί φθοράν προκαλεῖ εἰς τοὺς ἀναγνώστας του.

Σκοπός του κακόβουλος εἶναι νά διαβάλλῃ ὅλους ὅσους κοινωνοῦν μέ τήν ἐπίσημον καί κανονικήν ἐκκλησίαν διά νά παρουσιάσῃ ὡς μόνην σάνίδα σωτηρίας ὠρισμένην ἀντικανονικήν παράταξιν, ἀπό τήν ὁποίαν κατευθύνεται καί χρηματοδοτεῖται.

Ἡ εἰκὼν τὴν ὁποῖαν παρουσιάζει περὶ Ἁγίου Ὁρους εἶναι παραποιημένη καὶ κακοποιημένη. Τό μόνον τό ὁποῖον ἐπιτυγχάνει εἶναι νά δίδῃ ὄπλα εἰς τοὺς ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ μάλιστα εἰς τόσον κρισίμους στιγμάς. Ἐτσι, ὁ ἐκδότης του, καταδικασμένος ἤδη μέ ἀπέλασιν ἀπό τό Ἅγιον Ὁρος, γίνεται, ἴσως καὶ χωρὶς νά τό θέλῃ ὄργανον τοῦ διαβόλου καὶ τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων. Συνεχίζει τὴν τακτικὴν τῶν προφάσει εὐλαβείας καὶ οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ζήλου, ψευδαδελφῶν, ζιζανίων καὶ σκανδαλοποιῶν, οἱ ὅποιοι, κρίμασιν οἷς οἶδεν Κύριος, οὐδέποτε ἔλειψαν ἀπό τόν ἀγρόν τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς καθυσύχασιν τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν πληροφοροῦμεν αὐτούς ὅτι, χάριτι Θεοῦ καὶ εὐλογία τῆς Ἐφόρου τοῦ Ἁγιωνύμου Ὁρους Κυρίας Θεοτόκου, ἡ Ἀθωνικὴ Μοναστικὴ Πολιτεία εὐρίσκεται εἰς περιόδον ἀνανεώσεως.

Αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ ὁσημέραι ἐπανδροῦνται ὑπὸ νέων καὶ εὐλαβῶν μοναχῶν. Τόσον εἰς τὰς Ἱεράς Μονάς, ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἱεράς Σκήτας καὶ Κελλία, καταβάλλεται συνεχῆς ἀγών διὰ τὴν διατήρησιν τῆς Ὁρθοδόξου μοναχικῆς παραδόσεως, διὰ τὴν συντήρησιν τῶν μνημειακῶν κτισμάτων καὶ κειμηλίων καὶ τὴν φιλοξενίαν καὶ πνευματικὴν ὠφέλειαν τῶν προσερχομένων προσκυνητῶν.

Ἡ Ἱ. Κοινότης ἐπίσης ἀγρυπνεῖ διὰ τὴν υπεράσπισιν καὶ μαρτυρίαν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως προβαίνουσα εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας, ὡσάκις χρειάζεται, καὶ μάλιστα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τόν διάλογον μέ τοὺς ἑτεροδόξους.

Συγχρόνως δέ μεριμνᾷ νά μὴ διασπασθῇ ἡ τόσον πολῦτιμος καὶ μάλιστα διὰ τοὺς σημερινούς και-

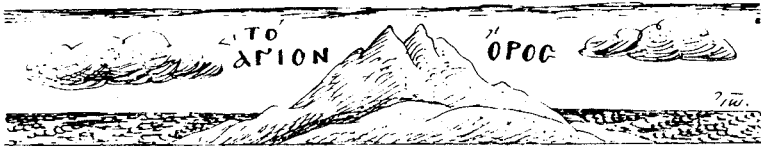
ρούς, ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας μέ ἀκαίρους καί ἐπικινδύνους ἐνεργείας.

Ἀπόδειξις δέ τῆς εὐαρεστήσεως τῶν ἁγίων ἁγιορειτῶν Ὁμολογητῶν, τῶν ὑπό τῶν Λατινοφρόνων θανατωθέντων, διά τήν ὀρθόδοξον γραμμὴν τῆς Ἱερᾶς Κοινοῦτητος ἀποτελεῖ τό γεγονός ὅτι εἰς τάς ἡμέρας μας ἐπεφυλάχθη τό προνόμιον καί ἡ εὐλογία τῆς φανερώσεως τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Πρωτεπιστάτου Κοσμά, ἐπί πολλούς αἰῶνας κεκρυμμένου.

Παρακαλοῦμεν ὄλους τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανούς νά προσεύχονται διά τοὺς ἐν Ἀγίῳ Ὅρει ἀδελφούς των Μοναχοὺς καί νά κλείουν τά ὦτα εἰς ὄλους τοὺς ταλαιπώρους συκοφάντας καί ὑβριστάς.

Εὐχόμεθα δέ ἐκ βάθους καρδίας ὅπως ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος καί Θεός μας διά πρεσβειῶν τῆς Κυρίας Θεοτόκου καί τῶν Ἀγιορειτῶν Ἀγίων ἐνισχύη ὄλους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀγωνιζομένους ἀδελφούς, ἱερωμένους καί λαϊκοὺς, διά νά μείνουν ἐδραῖοι εἰς τήν Πίστιν καί τήν Ἀγάπην τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καί τήν Ἐλπίδα τῆς Αἰωνίου Ζωῆς.

Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ κοινῇ Συνάξει Ἀντιπρόσωποι καί Προϊστάμενοι τῶν Εἴκοσιν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὅρους Ἄθω.

ΑΠΟΨΕΙΣ

* Εύλογητός Κύριος ὁ Θεός τοῦ νέου Ἰσραήλ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀξίωσε γιά μιά ἀκόμα φορά διά πρεσβειῶν τῆς παναχράντου αὐτοῦ Μητρός, τῶν προστατῶν τῆς Μονῆς καί πάντων τῶν ἀγίων νά προσφέρουμε στό εὐσεβές πλήρωμα τῆς Ὁρθόδοξου μας Ἐκκλησίας τό ἔβδομο τεῦχος τοῦ ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Βασικοί σκοποὶ τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ἡ κοινωμία τῶν ἐν κόσμῳ ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἀθωνική Πολιτεία, ἡ μαρτυρία τῆς ἀκαινοτομήτου πίστεως καί ζωῆς, καί ἡ ἐνότιης τοῦ Πνεύματος σέ ὄλο τόν Ὁρθόδοξο λαό κατά τίς κρίσιμες στιγμές τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, τῆς ἀπιστίας καί τῆς ἐκκοσμικεύσεως, γιά νά στραφεῖ ἡ ἐλπίδα μόνο σ' ἐκεῖνον πού εἶπε: «Θαρσεῖτε, ἐγώ νενίκηκα τόν κόσμον».

* Ταπεινά εὐχαριστοῦμε τόν Κύριο καί Θεό μας πού πατρικῶς προσέφερε πλούσια τή χάρι στά ἀσθενῆ τέκνα του, ὥστε νά λάβουμε μιά ἀκόμη αἴσθησι καί γεύσι τῆς ἀγάπης καί τῆς κοινωμίας μαζί του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μέ τήν ἑορτή τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Κοσμᾶ καί τῶν σὺν αὐτῷ ὑπὸ τῶν Λατινοφρόνων ἀναιρεθέντων.

Ἐημερώνοντας Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας συναθροίστηκαν πατέρες καί ἀδελφοί ἐπί τό αὐτό στόν ἱερό ναό τοῦ Πρωτάτου ἐν Καρυαῖς, γιά νά τιμήσουν ἰδιαίτερα τόν ὄσιο Κοσμᾶ, τόν πρῶτο τοῦ Ἁγίου Ὁρους, πού πότισε μέ ἰδρῶτα, δάκρυ καί αἷμα τόν ἱερό Ἄθωνα καί ἀναβλάστησε στούς ἐσχάτους καιρούς

ἀπό τὰ σπλάγχνα τῆς ἁγίας γῆς. Ἡ ἀθρόα συμμετοχή ἐπισκόπου, ἡγουμένων, ἱερομονάχων, μοναχῶν καί λαϊκῶν ἔδωσαν ἔντονο εὐχαριστιακό χαρακτήρα στή σύναξι. Ἡ εἰκόνα καί τά τίμια λείψανα ἔκαναν αἰσθητή τήν παρουσία τοῦ ἐκκλησιαστοῦ. Ἡ βυζαντινὴ μουσική καί ἡ ἀκολουθία του ἔπνευσαν καί κατένυξαν τήν καρδιά κάθε πιστοῦ.

Σ' αὐτή τήν πνευματικὴ εὐφροσύνη ὁ Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς μας μίλησε στό ἐκκλησίασμα γιά τή σημασία πού ἔχει ἡ ἀνακομιδὴ αὐτῆ στοὺς καιροὺς μας. Ἡ ἀγάπη τοῦ ἁγίου στά τέκνα του, ἡ πίστις, ἡ διάσωσης τοῦ κατ' εἰκόνα, ἡ ὑπακοή στό «ἀκολουθεῖ μοι» τοῦ Κυρίου, ἡ ὁμολογία καί τό μαρτύριό του ἀποτελοῦν παραμυθητικό παράδειγμα στοὺς ἀγωνιζομένους, ἄτρεπτη πυξίδα πίστεως, σαφῆ ἐνσάρκωσι τοῦ ὀρθοτομεῖν.

* Τόν πόνο καί τήν ἀγωνία τῶν Βορειοηπειρωτῶν μᾶς μεταφέρει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως κ. Σεβαστιανός. Προσεκλήθη καί μετέβη στό 22ο πανηπειρωτικό Συνέδριο στή Φιλαδέλφεια Ἀμερικῆς, ὅπου συγκεντρώθηκαν πλῆθος ὁμογενῶν μέ σκοπό τήν παρουσίαση τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ δράματος: "Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι πού ἐπιμένουν νά παραμείνουν στά παραδοθέντα θέσμια διώκονται, ἐκτοπίζονται, φυλακίζονται, βασανίζονται.

Ἀπαιτήσεις τοῦ Συνεδρίου εἶναι ἡ ἄμεση ἐφαρμογὴ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στόν ἑλληνικό πληθυσμό τῆς Βορείου Ἡπείρου, ἡ ἐπαναλειτουργία τῶν Ἐκκλησιῶν πού ἔκλεισαν ἀπό τό '67, ἡ διδασκαλία ἑλληνικῆς γλώσσης στήν ἐκπαίδευσι, ἡ ἐλεύθερη διακίνησις καί ἐπικοινωνία ἐντός καί ἐκτός Βορείου Ἡπείρου.

Ἡ ἠθική καί πνευματικὴ συμπάρστασις στοὺς καταπιεζομένους ἀδελφούς ἀποτελεῖ βασικό αἶτημα τόσο τοῦ Σεβασμιωτάτου ὅσο καί ὅλων τῶν ἐκεῖσε πιστῶν.

* Θαυμαστή ὑπῆρξε ἡ ὑποδοχὴ τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Οί καθηγούμενοι τῶν Ἱερῶν Μονῶν Μεγίστης Λαύρας, Σταυρονικήτα καί Γρηγορίου, ἀνεχώρησαν τόν Ὀκτώβριο ἐξ Ἁγίου Ὁρους γιά νά ἐπισκεφθοῦν τό Πατριαρχεῖο μέσω Γενεύης. Στή Γενεύη ἔγινε ὑποδειγματική ὑποδοχή. Συνάμα δόθηκε συνέντευξη στούς συντάκτες τοῦ περιοδικοῦ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ. Ρωτήθηκαν γιά τήν προσέλευση μοναχῶν στόν Ἱ. Ἁθῶνα, γιά τήν ἀποστολή τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τοῦ Πατριαρχείου, καθώς καί γιά τό διάλογο. Ἀπόσπασμα ἀπό τή συνέντευξη δημοσιεύεται στή σελ. 50

Κατόπιν ἡ Ἀντιπροσωπία μετέβη στήν Κωνσταντινούπολη καί εἰσήλθε στή Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ἐκεῖ ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης δέχθηκε τούς Πατέρες μέ πολλή ἀγάπη, καί τούς προσεφώνησε ὡς τέκνα καί ἀδελφούς ἐν Χριστῷ. Ἔδειξε ἐμπράκτως καί εἰλικρινῶς τήν ἐκτίμησι καί τή μέριμνα πρὸς τό Ἱ. Ἁθῶνα, τό καύχημα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καί τῆς Ὁρθοδοξίας. Θερμά παρακάλεσε τούς ἀγιορεῖτες νά μὴν τόν λησμονοῦν στίς προσευχές, τόσο τόν ἴδιο, ὅσο καί ὄλο τό ποίμνιο τῆς Βασιλευούσης, πού χειμάζεται ἀπό νοητοῦς καί αἰσθητοῦς λύκους.

Μέ μεγάλο ἐνθουσιασμό καί πνευματική χαρά προσεφώνησε τούς ἀγιορεῖτες καί ὁ Σεβ. Σταυρουπόλεως κ.κ. Μάξιμος. Τόνισε τήν ἀνάγκη τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδοξίας στό σύγχρονο κόσμο πού διψᾷ γιά τήν ἀλήθεια.

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή μέ κατανόησι ἄκουσε τήν ἀνησυχία τῶν ἀγιορειτῶν στά θέματα τοῦ διαλόγου καί τοῦ οἰκουμενισμοῦ. Ἀπόσταγμα τῆς συζητήσεως ἦταν ἡ ἀνάγκη συμπνοίας τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μέ τό Ἱ. Ἁθῶνα, ὥστε νά διατηρηθεῖ ἀλώβητη ἡ ἐνότης τῆς πίστεως καί νά ἀποκαλυφθεῖ ἀνόθευτη στούς ἀνθρώπους τῆς δύσεως.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ἄγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ: Ὁμιλία εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.....	3
Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Σταυρονικήτα Ἀρχιμ. Βασιλείου: Νεοελληνικὴ Παιδεία καὶ ὀρθόδοξη ἀγωγή.....	16
Ἀρχιμ. Γαβριήλ Διονυσάτου: Ἐν ὄψει νέων Φλωρεντιανῶν.....	22
Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου: Ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς παιδαγωγεῖ τὸν ἄνθρωπο ὡς Εἰκόντων τοῦ Θεοῦ.....	25
Ἱερομονάχου Πετρωνίου Προδρομίτου: Εὐλογητὸς εἰ Κύριε.....	33
Μ. Μ. Σ: Ἅγιος Νεκτᾶριος καὶ Ἄγιορεῖτες.....	36
Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου: Χριστὸς ἐπὶ γῆς ὑψώθητε.....	42
Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Ὁσ. Γρηγορίου Ἀρχιμ. Γεωργίου: Εὐχὴς γιὰ τὸ Ἅγιο Πάσχα (μὰ ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Μακαρίου Χριστιανοπούλου εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ).....	45
Συνέντευξις ἐκ μέρους τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἀντιπροσωπείας: Περί τοῦ διαλόγου.....	50
Νικηφόρου Ἱερομονάχου τοῦ Χίου: Ἀκολουθία ἐπικήδειος εἰς πάντα νέον μάρτυρα.....	53
Γέροντος Ἀρτεμίου Γρηγοριάτου: Ὁσιακὴ Βιωτὴ — Χειρόγραφό του.....	63
Μ.Δ.Γ: Ὁ Γέροντας Χριστόδουλος Κατουνακιώτης.....	71

Μ.Δ.Γ: Ὁ ἱερομόναχος καί πνευματικός π. Ἡσύχιος Ἀ- γιαννανίτης.....	80
Μ.Ν.Γ: «Ἐγὼ φεύγω, ἀλλὰ θὰ ἐπιστρέψουν πολλοὶ στό Χριστό».....	95
Ἀνακοίνωσις τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος περὶ τοῦ ζηλωτικοῦ περιοδικοῦ «Ἅγιος Ἀγαθάγγελος».....	103
Ἀπόψεις.....	106
Περιεχόμενα.....	109

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΘΩΣ»

Καραολη και Δημητρίου 45 Πειραιας τ.τ.6 τηλ.4171027-4173571